

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Vliv geopolitiky a konfliktu v Sýrii na status syrského
Kurdistanu**

Bakalářská práce

Autor práce: Josef Kolář

Studijní program: Politologie

Vedoucí práce: Mgr. Martin Riegl, Ph.D.

Rok obhajoby: 2019

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 31.7.2019

Josef Kolář

Bibliografický záznam

KOLÁŘ, Josef. *Vliv geopolitiky a konfliktu v Sýrii na status syrského Kurdistánu*. Praha, 2019. 56 s. Bakalářská práce práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut Politologie. Katedra Politologie. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Martin Riegl, Ph.D.

Rozsah práce: 131 998 znaků

Anotace

Tato bakalářská práce se zaměřuje na problematiku Rojavy v průběhu syrské občanské války. Zkoumá především teritoriální a politický vývoj Rojavy. Klade důraz na zapojení syrských Kurdů do války, jejím cílem je analyzovat pozici Kurdů v konfliktu z geopolitického hlediska. Práce si primárně klade za cíl propojit vývoj autonomie Rojavy s účastí Kurdů ve válce, penetrací teritoria a postoji vyjádřenými centrální syrskou vládou. Popsány jsou též další externí faktory mající vliv na vztah centrální vlády a Rojavy.

Annotation

This bachelor thesis focuses on the problems of Rojava during the Syrian civil war. It mainly examines the territorial and political development of Rojava. It emphasizes the involvement of Syrian Kurds in the war, its aim is to analyse the position of the Kurds in the conflict from a geopolitical point of view. The work primarily aims to link the development of Rojava autonomy with the participation of Kurds in war, territory penetration and attitudes expressed by the Syrian central government. Other external factors affecting the relationship between the central government and Rojava are also described.

Klíčová slova

Kurdové, syrský Kurdistan, Rojava, syrští Kurdové, geopolitika, Syrská válka

Keywords

Kurds, Syrian Kurdistan, Rojava, Syrian Kurds, geopolitics, Syrian War

Title

Influence of geopolitics and conflict in Syria on status of Syrian Kurdistan

Poděkování

Mé poděkování chci věnovat Mgr. Martinu Rieglovi Ph.D. za odborné, velmi trpělivé a ochotné vedení, se kterým se práci věnoval.

Obsah

1.	Úvod	4
1.1	Struktura práce	5
1.2	Historické ukotvení problému	6
1.2.1	Mírové dohody v oblasti po první světové válce	6
1.2.2	Demografie Kurdistánu	10
1.2.3	Kurdové v Sýrii mezi lety 1958-2011	7
1.3	Politické organizování Kurdů v Sýrii	10
2.	Metodologické ukotvení a cíle práce	13
2.1	Geopolitika a geopolitické přístupy	13
2.1.1	Moderní a kritická geopolitika	14
2.1.2	Dělení geopolitiky podle působnosti	16
2.2	Nestátní a násilní nestátní aktéři	16
2.2.1	Členění VNŠA	17
2.2.2	Politická teritorialita VNŠA	18
2.2.3	Realizace cílů VNŠA skrze kontrolu teritoria	18
2.3	Bezpečnost	19
3.	Politické a teritoriální konsekvence účasti syrských Kurdů ve válce: autonomní oblast Rojava a Demokratická federace severní Sýrie	20
3.1	Politický a ústavní vývoj DFSS, zisky a ztráty teritoria	22
3.1.1	Kurdské oblasti od roku 2011 do obležení Kobani	22
3.1.2	Převzetí kontroly nad Rojavou, autonomie a ústava	22
3.1.3	Vyhlášení Demokratické federace severní Sýrie	24
3.1.4	Autonomní správa severní a východní Sýrie	25
3.1.5	Vývoj do konce roku 2018	26
3.1.6	Geopolitika a přírodní zdroje kontrolované Kurdy	27
3.2	Diplomatické zastoupení Demokratické federace severní Sýrie v zahraničí	29
3.3	Zapojení milic syrských Kurdů do občanské války	29
3.3.1	Stručný popis válčících stran v syrském konfliktu	29
3.3.2	Zajištění vojenské bezpečnosti Rojavy	31

3.3.3 Nejvýznamnější momenty kurdských milic ve válce	33
3.3.3.1 Obležení Kobani	34
3.3.3.2 Dobývání Rakká	36
3.3.3.3 Bitva o Afrín	36
3.4 Vývoj kurdské armády: jednotky YPG a YPJ	37
3.4.1 Početní stavy a výzbroj kurdských milic	37
3.4.2 Ostatní milice SDF	38
4. Vztah centrální syrská vláda - Rojava	39
4.1 2012	39
4.2 2013	39
4.3 2014	39
4.4 2015	39
4.5 2016	40
4.5 2017	40
4.6 2018	41
4.7 2019	41
5. Globální geopolitické vlivy na Demokratickou federaci severní Sýrie (DFSS)	42
5.1 Postoje jednotlivých externích aktérů	42
5.1.1 USA	42
5.1.2 Ruská federace	43
5.1.3 Turecká republika	45
5.1.4 Íránská islámská republika	46
5.3 Určení primárních externích faktorů ovlivňujících vztah AANES - Sýrie	47
5.3.1 Postup USA v podpoře směrem ke kurdským milicím	47
5.3.2 Postoj Turecka ke vznikajícím entitám na severu Sýrie	49
6. Závěr	52
Summary	55
Použitá literatura	56

1. Úvod

V této bakalářské práci se věnuji geopolitickému významu Kurdistanu, se zvláštním zaměřením na Kurdy v severní Sýrii. Sledované období zahrnuje především občanskou válku započatou roku 2011. Z globálního hlediska představuje kurdské etnikum čítající okolo 30 milionů příslušníků nejpočetnější světový národ bez vlastního státu. Nachází se primárně na území Turecka, Íránu, Iráku a Sýrie (řazeno sestupně dle početnosti v jednotlivých státech).

Kurdové v Sýrii dlouhodobě obývali na sebe nenavazující části teritoria. Jednalo se především o výšiny severozápadně od města Aleppo a severovýchodní část governorátu Jazíra.¹ Další komunity se nacházely například na předměstích velkých měst (Gary C. Gambill, 2004). V průběhu občanské války však došlo nejen k vojenským a politickým změnám, ale i teritoriálním, a sice zisku dalších území a následnému územnímu propojení stávajících. V práci se tedy zabývám pozicí kurdského etnika v rámci Syrské arabské republiky a ovlivněním této pozice občanskou válkou a teritoriálními zisky Kurdů. Výzkum je omezen na vztah centrální vlády a Kurdy kontrolovaných oblastí.

Situace syrských Kurdů opět dostává do mezinárodní pozornosti celou kurdskou otázku a je dle mého názoru neoddelitelně spjata s řešením komplikovaného prostředí sporů v oblasti Blízkého východu. Kurdská otázka je velmi komplikovaná a v českém prostředí doposud málo zkoumaná. Jedno z nejviditelnějších míst, kde v poslední době probíhá dynamický vývoj spojený s kurdskou otázkou, je severní Sýrie. Tato oblast je velice často označována jako „Rojava“ (kurdské označení pro „Západ“, jinak také „Západní Kurdistan“). V práci se termín Rojava vyskytuje velmi často, později je vyměněn za anglické zkratky DFNS (Democratic Federation of Northern Syria) a poté AANES (Autonomous Administration of North and East Syria), což reflektuje vývoj oficiálních názvů ustanovené nestátní entity. Použití názvu Rojava však obecně a pro účely práce bude znamenat území pod kontrolou kurdských, či převážně kurdských jednotek. Právě zjištění a uvědomění si aktuálnosti a významnosti této skutečnosti a zároveň její relevance pro politologii stejně jako pro mezinárodní vztahy mne vedlo ke zvolení daného tématu bakalářské práce.

Vzhledem ke značnému nedostatku českých pramenů čerpám především ze zahraničních

¹ viz příloha č. 1 (mapa)

odborných publikací psaných v angličtině. Vybíráno bylo z širokého spektra zdrojů i autorů, což umožní co nejobektivnější posouzení.

V práci je zkoumán vztah mezi vývojem autonomie Rojavy během syrské občanské války a postojem syrské centrální vlády k ní. Problematika je zkoumána ateoretickou popisnou případovou studií. Výzkumnou otázkou v předložené práci je: „Je kontrola dobytého teritoria hlavním faktorem ovlivňujícím status syrského Kurdistánu?“

Od projektu se zde odchylují upozaděním analýzy činů a projevů ostatních aktérů majících vliv na sílu kurdské pozice. Ta byla v projektu nevhodně zvolena. Takovýto postup by navíc kolidoval se samotným názvem práce, z něhož vyplývá záměr uchopení dané problematiky především z geopolitického hlediska. Teoreticky je tedy předložená práce ukotvena v konceptu geopolitiky. Dalším odchýlením od projektu je záměr nejen měření velikosti dobytého teritoria, ale i popis schopností jeho kontroly. Toto v projektu není uvedeno, ovšem při vypracovávání se ukázalo, že se jedná o efektivní způsob zodpovězení výzkumné otázky. Termínům kontroly teritoria a bezpečnosti se věnuji podrobněji v metodologické části.

1.1 Struktura práce

V úvodu práce se věnuji shrnutí historie Kurdy obývaného území, především v oblasti severní Sýrie. Od mezinárodních smluv, které řešily kurdskou otázku v oblasti, přecházím ke stručnému historickému vývoji kurdského osídlení severní Sýrie. Popisují vývoj od 1. světové války do začátku roku 2011. V následující podkapitole úvodu je popsána politická organizace Kurdů v Sýrii od poloviny 20. století opět do počátku roku 2011. Následující kapitola se věnuje metodologickému uchopení problematiky a konceptu geopolitiky, teritoriální kontrole, a násilným nestátním aktérům a bezpečnosti. Další kapitola představuje z mého pohledu nejdůležitější prohlášení syrské vlády směrem k Rojavě a vice versa. V další části rozvádím geopolitické zájmy mocností v oblasti, jejich přístup k syrskému Kurdistánu a ostatní faktory ovlivňující vztah centrální vlády a Rojavy.

1.2 Historické ukotvení problému

Kurdové se řadí mezi rodinu indoevropských národů. První zmínky přítomnosti na území Kurdistánu² jsou datovány 2 000 let před Kristem. Podle nejrozšířenějšího názoru lze právě odtud vysledovat pojem „Kurd“, vznikl pravděpodobně od názvu knížectví Qutil, které se v té době vyprofilovalo jako jedno z nejsilnějších. Toto autochtonní etnikum i přes svou početnost a relativní koncentrovanost nikdy neexistovalo v rámci jednoho státu. Vždy bylo rozděleno mezi několik říší či států a v rámci nich jednotlivé kmeny a skupiny kurdského obyvatelstva působily. Navzdory tomu většina Kurdů měla a stále má silné nacionální cítění. To je dáno především dlouhou historií etnika, společným jazykem a kulturou (Yildiz, 2005: 5).

Důležitým milníkem kurdské otázky se stala první světová válka. Během té byla 9. května 1916 uzavřena tajná Maloasijská dohoda mocností (Yildiz, 2005: 12), mezi Britským impériem a Francií, s tichým souhlasem carského Ruska. Jak doslova píše Charif Bahbouh, „Syřané a Arabové byli touto tajnou dohodou podvedeni“ (Bahbouh 2005:69). V jejím důsledku bylo totiž naplánováno poválečné rozdělení území Osmanské říše mezi tyto tři velmoci. Po odstoupení Ruska ze světové války byla novým režimem dohoda zveřejněna a jeho účast na dohodě odmítnuta. Oblasti, které měly připadnout Rusku, si mezi sebou rozdělily Francie s Británií. Na Pařížské mírové konferenci připadla Sýrie Francii, která ji v červenci 1920 obsadila a podřídila.

1.2.1 Mírové dohody v oblasti po první světové válce

Následná Mírová dohoda s Tureckem ze Sèvres byla roku 1920 prováděna zaúkolováním komise složené ze zástupců Británie, Francie a Itálie, k předložení návrhu lokální autonomie Kurdů. Komise pracovala s územím východně od Eufratu, jižně od jižních hranic Arménie a severně od hranice Turecka se Sýrií a Mezopotámií.³ Kurdistánu je v mírové dohodě ze Sèvres věnována sekce 3, odstavce 62 až 64. Kromě zmíněné komise, která měla návrh předložit do 6 měsíců, deklarovala dohoda také povinnost Turecka akceptovat rozhodnutí komise. Dále bylo rozhodnuto o odstoupení dalších tureckých území, kterému muselo předcházet referendum mezi obyvateli daného území. V případě doložení nadpoloviční většiny obyvatel daného území, která by si přála připojení ke Kurdistánu, by tyto oblasti musely být postoupeny Kurdistánu.

² viz příloha č. 2 (mapa)

³ viz příloha č. 3 (mapa)

Výsledky takového referenda měly být předloženy před Společností národů (Treaty of Peace with Turkey: Signed at Sèvres, August 10, 1920, 1920).

Výše zmíněná mírová dohoda nebyla nikdy naplněna. Nemožnost jejího uskutečnění byla de facto předznamenána vojenským vzestupem Turecka, které mezi lety 1919 až 1922 uspělo ve válce za nezávislost a rovnováha moci v regionu se vychýlila od Británie k Turecku. Definitivním a de iure koncem dohody ze Sèvres byla Mírová dohoda s Tureckem podepsaná v Lausanne 24. července 1923 (Treaty of Peace with Turkey, and other instruments: Signed at Lausanne, July 24, 1923, 1923). Tím vzniká Turecko v současných hranicích, respektive od převratu Mustafy Kemala 29. října 1923 Turecká republika. V době uzavření dohody v Lausanne byla 1/3 obyvatelstva vzniklého tureckého státu kurdské národnosti. Příčiny nenaplnění kurdských nároků na autonomii spatřuje významná kanadská historička Margaret MacMillan jak v absenci silného patrona v západním světě, tak v absenci jednoznačného a rozhodného vedení, které by stálo za jejich požadavky. Poslední příčinou je dle autorky „orientální pohled“ západních zemí, v němž byli Kurdové považováni za nevýznamné, slabé a necivilizované (MacMillan in Culcasi, 2006: 684).

Kurdů v severní Sýrii se dohoda ze Sèvres nijak netýkala. Celá oblast Sýrie zůstávala pod mandátem Francie, která zde v roce 1930 vyhlásila republiku. Během druhé světové války se „francouzský mandátní režim po kapitulaci Francie přidržel kapitulantského a kolaborantského Pétainova režimu“ (Bahbouh 2005:75). Vyhlášení státní samostatnosti Sýrie je datováno v den stažení posledních jednotek ze Sýrie, 17. dubna 1946. Po získání nezávislosti se slabá centrální vláda stavěla k menšinám na svém území tolerantně a snažila se je integrovat. Navíc zemědělství na Kurdy obývaném severu se rozvíjelo a ekonomická situace zde se zlepšovala.

1.2.2 Kurdové v Sýrii mezi lety 1958-2011

Spojení Sýrie s Egyptem ve Sjednocenou arabskou republiku v roce 1958 trvalo do 28 září 1961, kdy bylo ukončeno vojenským převratem. Ihned po vyhlášení spojeného státu byli kurdští důstojníci vyloučeni z armády, vůdci zatčeni a zákonem zakázáno šíření kurdské literatury a hudby. Zároveň je vedena protikurdská propaganda, která spojuje kurdské etnikum se sionismem a západním imperialismem. Tento obrat ve vztahu syrské politiky směrem ke kurdské menšině je zapříčiněn primárně expanzí arabského nacionalismu napříč arabským světem. Jeho prvotní nárůst můžeme pozorovat po vyhlášení státu Izrael roku 1948, další vlna

arabského nacionalismu je vnímána po krizi v Suezském průplavu roku 1956. Arabské snahy o jednotu byly samozřejmě uplatňovány i v Sýrii. Odpověď na represe a snaha Kurdů o uznání za etnickou menšinu a demokratizaci země se projevila v podobě vzniku Kurdské demokratické strany Sýrie (KDPS) roku 1957, která byla v úzkém propojení s již existující iráckou Kurdskou demokratickou stranou (KDP) (Yildiz, 2005:32).

Kurdským snahám o národnostní uznání kontrovala nová syrská vláda, udržující arabizační program, svérázným způsobem. Reakcí byl totiž zvláštní dekret č. 93, jež byl vydán 23 srpna 1962 a nařídil sčítání lidu v guvernorátu Hasaká (Murad, 2015:36).

Toto výjimečné sčítání se konalo v jednom dni v severozápadní Sýrii v guvernorátu Hasaká a bylo dalším krokem při odebírání práv syrským Kurdům. Bylo zamýšleno k rozlišení obyvatel v guvernorátu, a sice na obyvatele, kteří měli syrské občanství oprávněně, kteří syrské občanství neměli a ty, kteří ho měli ilegálně (Yildiz, 2005:97). Místní obyvatelstvo nebylo předem nijak informováno o konání censu, o jeho důvodech ani konsekvencích (Allsopp, 2015: 151-152).

Výsledky censu byly publikovány roku 1966 a na jejich základě vytvořeny tři kategorie sčítaných (a nesčítaných): 1) syrští občané, 2) nelegální migranti („ajanib al-Hasakah“) a 3) neregistrovaní („maktumiin“).

- ad 1) První skupina obdržela syrské občanství a s ním i všechna příslušná práva.
- ad 2) Druhá představovala „cizince“, jednotliví příslušníci se označovali „ajnabi“ (pl. ajanib), nemohli získat pas a byli přijati pouze ke studiu základní školy do 9 roku života. Udělovaly se výjimky pro studium střední školy do 18 let, nicméně i přes složení závěrečné zkoušky, nedostali žádné potvrzení (ekvivalent českého maturitního vysvědčení), to zadržovala zkoušková komise a bylo příslušníkům vydáno až v případě obdržení občanství. Nemohli legálně vlastnit půdu ani majetek.
- ad 3) Třetí skupina neměla žádná kodifikovaná práva, neboť její členové nebyli vůbec registrováni, jednalo se o všechny Kurdy, kteří se sčítání nezúčastnili.

V jediném dnu bylo připraveno o občanství či možnost ho získat 120 000 až 150 000 převážně kurdských obyvatel a ti tak oficiálně přišli o majoritní zastoupení v některých, dříve kurdských, oblastech. Sčítání vytvořilo „neidentifikovatelnou podtřídu lokalizovanou vně systému legálních pracovněprávních vztahů, která je jako skupina umlčována, marginalizována a vylučována“ (Allsopp 2015: 159).

Dalším příkořím na Kurdech obývajících severní část země byla pozemková reforma, rozhodnutím strany Baas rozšířena na takzvanou politiku „arabského pásu“. Tato politika spočívala ve vytvoření 15 kilometrů hlubokého a 375 kilometrů dlouhého pásma na hranicích s Irákem a Tureckem. Realizace arabského pásu znamenala přesídlení pohraničního kurdského obyvatelstva do vnitřních syrských regionů.

Na druhou stranu politika Háfize al-Asada vůči Kurdům v určitých směrech doznala obratu. Přístup k nim byl v kontextu silné a stabilní Asadovy vlády systematizován. Byly dokonce zakládány elitní kurdské bojové oddíly pod velením alávitských důstojníků. Syrským Kurdům byly Asadem uděleny částečné kulturní výjimky, směli například pořádat některé kulturní vystoupení ve svém jazyce, či užívat svůj jazyk na veřejnosti (Murad, 2015:38).

Nástupce Háfize al-Asada, jeho syn Bašár Asad, sice ve svém inauguračním projevu signalizoval smíření vlády s opozičními silami a bezprecedentní svobodu shromažďování opozičních aktivistů a jejich podporovatelů (Allsopp, 2015: 110), ale reálné kroky ani politické změny neprovedl.

Nakonec právě Bašár al-Asad uznal Kurdům se statutem nelegálních migrantů (ajnabi) i neregistrovaným (maktumiin) roku 2011 nárok na syrské občanství. Tento krok je ovšem třeba vnímat v kontextu začínajícího syrského konfliktu.

1.2.3 Demografie Kurdistánu

Od výše zmíněné dohody z Lausanne až do současnosti je kurdské etnikum rozděleno primárně mezi Turecko, Írán, Irák a Sýrii. V současnosti žije přibližně 20 milionů v Turecku, 8 milionů v Íránu, 7 milionů v Iráku. V Sýrii, které se dále budu věnovat, se dle různých zdrojů a autorů, například (Central Intelligence Agency, 2018; World Population Review, 2018) udává kurdské etnikum (před vypuknutím války) čítající mezi 9-10 % obyvatelstva Sýrie, což znamená 1,8 až 2,2 milionu příslušníků. Magazín The Economist roku 2014 odhadoval počet syrských Kurdů na 2,5 milionu (The Economist Group Limited, 2014).

1.3 Politické organizování Kurdů v Sýrii

Po představení výše zmíněných reálií a útlaku kurdské menšiny v průběhu druhé poloviny 20. století se hodlám věnovat jejich politické reprezentaci v Sýrii. Kurdské politické spektrum v Sýrii zažilo mnoho štěpení stran a zakládání stran nových. První politický subjekt reprezentující zájmy syrských Kurdů vznikl již v druhé polovině 60. let 20. století.

Představovala jej Kurdistan Democratic Party in Syria (KDPS), v souladu se svým směřování přejmenována v prvních letech po vzniku na Kurdish Democratic Party in Syria (Allsopp 2015: 75). Založena 14.6.1957, rychle přijala za členy politicky aktivní Kurdy a představila svůj program. V prvních letech probíhaly uvnitř strany spory o program a směřování, štěpící linie se nacházela primárně mezi křídlem volajícím po Velkém Kurdistánu a křídlem chtějícím „řešit kurdskou otázku v mezích syrského státu“ (KurdWatch 2011: 7). Strana se rozštěpila rok po podobné události v irácké KDP, tedy 1965, na levicové a pravicové křídlo, odpovídající štěpící linii přibližně následovně: prominenti, náboženští vůdci, vlastníci půdy versus dělníci, studenti a učitelé. V letech 1970-71 došlo ke krátkodobému sjednocení strany a vzniku Kurdish Democratic Party of Syria (al-Parti), představující dodnes nejsilnější kurdskou konzervativní stranu v Sýrii. KDPS je významná především svým vývojem a tím, že štěpením vygenerovala téměř všechny ostatní kurdské politické strany v Sýrii, s výjimkou PYD, o které píši níže.

Tato drobná štěpení zde nebudu zmiňovat konkrétně. Obecné příčiny lze shrnout do následujících bodů: 1) ideologické neshody 2) personální neshody 3) akce syrských tajných služeb 4) následek podobného dělení irácké KDP. Takových dělení proběhlo do roku 2011 desítky a strany z nich vzešlé se většinou lišily pouze v názvu a nezásadních odchylkách v programech. Důležité je zmínit vliv syrské tajné služby (Military Intelligence Directorate,

v arabštině užívanější „mukhabarat“). Ta stála u podpory a dle některých zdrojů i zakládání nových kurdských stran. Jednotliví vůdci všech stran současně museli s tajnou službou udržovat kontakt, v opačném případě to pro stranu znamenalo zánik, v důsledku tohoto faktu byly tedy strany pod podrobnou kontrolou státu.

V současnosti nejvlivnější kurdská politická strana nelze zařadit mezi tyto „tradiční“ strany. Původní kořeny nemá v KDPS a oproti většině ostatních stran je mnohem mladší. Jedná se o Democratic Union Party (PYD), založenou v roce 2003. Umožnění jejího založení je zapotřebí vidět v poskytnutí podpory od turecké Strany kurdských pracujících (PKK). Ta v období vyhrocených bilaterálních vztahů Turecka a Sýrie operovala na severu syrského teritoria s vědomím a podporou syrské vlády, která ji využívala jako užitečného spojence proti Turecku. Po vyvinutí silného tlaku ze strany Turecka, eskalaci, při které se Bašár Asad začal obávat turecké invaze na niž by nedokázal reagovat, vynutil ukončení všech aktivit PKK na syrském území a odsun jejích členů. Právě tato skutečnost je obecně považována za umožnění vzniku PYD, kdy v nastalé situaci členové PKK v Sýrii s podporou PKK z Turecka stáli u založení Sjednocené demokratické unie v roce 2003. Od zbylých stran se PYD odlišila vyjádřením jasné podpory povstání v Kámišlí z března 2004. Pod tímto povstáním rozumíme do té doby historicky největší mobilizaci kurdského etnika proti státní moci v Sýrii. Při jeho potlačení bylo zabito nejméně 30 Kurdů a přes 2 000 jich bylo uvězněno.

Přes výše uvedené důvody vedoucí ke vzniku silně fragmentovaného kurdského politického spektra před rokem 2011 (v říjnu zde existovalo 14 stran), je možné unifikovat jejich primární politické cíle v následujících bodech:

- konec opresí Kurdů v Sýrii
- zabezpečení politických a kulturních práv
- zrušení rasově motivovaných zákonů
- nepožadují nezávislý Kurdistan a inkluzi do něj

Nejdůležitější stranou a nejsilnějším kurdským politickým hráčem v severní Sýrii je bezpochyby PYD. Její ozbrojené složky YPG a YPJ jsou suverénně nejsilnějším subjektem Syrských demokratických sil SDF, které se navíc stále těší ochranně nejvlivnějšího geopolitického hráče v regionu, USA. PYD je však zařazena Tureckem mezi teroristické organizace, kvůli svým vazbám na PKK. To celé Rojavě komplikuje situaci, neboť Turecko jeho velkým a blízkým geopolitickým nepřítelem.

2. Metodologické ukotvení a cíle práce

Metodou této práce je ateoretická popisná případová studie. V souladu s touto metodou zkoumám určitý jev, který ovlivňuje geograficky úzce vymezené území. „*Význam ateoretické studie spočívá především v přesném zachycení určitého jevu. Toto zachycení by mělo poskytnout informace pro další výzkum, který se již může orientovat na teoretické otázky.*“ (Ženka a Kofroň, 2012: 61). Charakter výzkumu definuji jako deskriptivní, interpretativní a idiografický.

Předpokládaným cílem práce, ke kterému se snažím dojít, je propojení vývoje autonomie syrského Kurdistánu v průběhu války s účastí Kurdů v ní. Ke konci práce jsou zároveň uvedeny další hlavní faktory majícími vliv vztah Kurdů a centrální vlády. Tato analýza jejich pozice je také uvedena do kontextu přístupu velmocí k této otázce, neboť ty zde hájí své geopolitické zájmy, jedná se zejména o USA, Tureckou republiku, Ruskou federaci a Íránskou islámskou republiku.

Má výzkumná otázka je formulována následovně: „Je kontrola dobytého teritoria hlavním faktorem ovlivňujícím status syrského Kurdistánu?“ Svou hypotézu jsem shrnul do následujícího tvrzení: „Kurdové v Sýrii využijí svou pozici vycházející z jejich kontroly nad dobytým teritoriem a vojenské síly k prosazení větší autonomie v rámci Sýrie.“ Primárně je tato studie vymezena na konkrétní vztah mezi Kurdy ovládajícími dané území a centrální vládou. Nezávislou proměnnou je schopnost kontrolovat získané teritorium, respektive zabránit centrální vládě v jeho reintegraci do unitárních struktur. Nezávislá proměnná je tedy de facto státní, potažmo vojenská, bezpečnost. Jako závislou proměnnou stanovuji prohlášení a jednání mezi syrskou vládou a Rojavou.

2.1 Geopolitika a geopolitické přístupy

Obecně se k významu slova geopolitika a skutečnostem, jimiž se zabývá, vyjadřují například následující dva autoři:

„*Geopolitika umožňuje globálnější pohled na vzájemný vztah mezi politickými jevy a procesy a geografickým prostorem, překonávajíc tak národní měřítko*“ (Hnízdo 1994).

„*Geopolitika je o interakci mezi státy a říšemi v určitém zeměpisném prostředí*“ (Sempa 2017).

Samotný pojem geopolitiky poprvé použil švédský politolog Rudolph Kjellén. Dospěl k němu při zkoumání Ratzelova pojetí státu jako živého organismu. Geopolitika pro něj představovala ovlivnění státu jako živé věci přírodními geografickými faktory. Koncept státu, přirovnaného k živému organismu s existenční potřebou zvětšovat svůj „životní prostor“ byl poté použit při pokusu o vědecké obhájení agrese Německa v druhé světové válce. Následkem toho se od termínu odklonili anglicky píšící autoři (Carl T. Dahlman 2009, str. 87-89). Oxford English Dictionary (2012) rozumí pod termínem geopolitiky „*Politiku (zejména vztahy mezi státy), ovlivněnou geografickými faktory*“, druhým výkladem pak odkazuje právě na její spojitost s meziválečným Německem: „*Teorie politiky spojená s německým politologem a geografem Karlem Haushoferem (1869-1946), který považoval stát za organismus s pravomocemi nezávislymi a nadřazenými skupinám či jednotlivcům.*“ Je zapotřebí ovšem zmínit, že jak dokazuje Natter v kapitole Geopolitics in Germany 1919-45, Haushoferova geopolitika neměla žádný reálný vliv na válečnou strategii či směřování Německa za druhé světové války (Natter in Agnew, Mitchell, Toal, 2008: 188). Přesto se termín dostal po druhé světové válce do značné izolace a s odkazem na asociace mezi ním a národním socialismem nebyl užíván mezi anglofonními vědci, ani v Sovětském svazu, v důsledku čehož byl téměř vymýcen.

2.1.1 Moderní a kritická geopolitika

Kritická geopolitika zavádí pojem geopolitického uvažování, které má zásadní vliv na aktivní uspořádávání světového politického pořádku. Její autoři uvažují především o tom, jak geopolitické způsoby uvažování interpretují politickou mapu světa. Snaží se upozornit na nebezpečí simplifikace zkoumání světa pomocí ortodoxní geopolitiky, kritizují rozdělení na „přátelské“ a „nepřátelské“ oblasti. Geopolitické uvažování je v tomto přístupu rozděleno do 3 možných hladin analýzy:

- praktické geopolitické uvažování – zobrazení a odůvodnění vytvořené národními vládami, podporovanými armádou a byrokracií
- formální geopolitické uvažování – výzkumy vytvořené univerzitami a „think–tanky“
- populární geopolitické uvažování – geografická prezentace v médiích, jako magazínech, filmech či karikaturách

Opěrným bodem moderní geopolitiky je Foucaultův koncept moc/poznání, zdůrazňující spojitost moci a poznání. Moderní geopolitika se zaměřuje především na propojení subjektivních

vědomostí a politických rozhodnutí. Jedná se o zkoumání způsobu uchopení funkcí prostoru intelektuály a státním aparátem a následné uplatnění těchto funkcí při výkonu moci. Mnohem většího vlivu ve směřování geopolitických map se zde dostává člověku než fyzickým geografickým faktorům (An, Zhu, 2018: 371).

Tři konotace geopolitiky představili autoři Wusten a Dijkink:

- způsob analýzy, využívající dat obsahujících mezinárodní pozici země ve světle geografických vlastností – vytvářeny odborníky
- soubor pravidel uplatnitelných při výkonu státní moci založeném na takových analýzách – aplikovány úředníky při výkonu státní moci
- diskurs, ustálený argument, který popisuje a hodnotí pozici země ve světě, může být založen na takových analýzách a souborech pravidel – diskurs je doménou veřejnosti, čerpá z analýz, reálného výkonu státní moci a názorů vyjadřovaných veřejností

Dle Agnewa, Mitchella a Toala, jak uvádí v úvodu knihy *A Companion to Political Geography*, spočívá jádro geopolitiky v tom, jak vznikají a zanikají bariéry mezi lidmi a jejich politickými komunitami, jak světové řády založené na rozdílných geografických principech vznikají a kolabují a v tom, jak materiální procesy a politická hnutí přetvářejí naši představu o politické mapě. Tyto bariéry nechápou pouze globálně, ale také regionálně uvnitř států a uvnitř měst (Agnew, Mitchell, Toal, 2008: 2).

Pro moderní geopolitiku je typický odklon od rigidnosti při uchopení rozhodující role geografie. Tu již geopolitika nechápe pouze jako neutrální a předurčená geografická fakta, ale všímá si subjektivních faktorů v nich zahrnutých (Agnew 2003). Z pohledu moderní geopolitické představivosti je svět aktivně rozprostorován politickými geografy, ostatními akademiky a politickými lídry. „*Tento proces poskytuje geografické rámování, skrze které politické elity a masová veřejnost jednají ve světě, sledující svou vlastní identitu a zájem*“ (Agnew, 2003: 3).

Důležitým dělením je již výše naznačený rozdíl geopolitiky formální a praktické, jak ho podávají Toal a Dalby. Zatímco formální geopolitika je tvořena autoritami, experty a akademiky, geopolitiku praktickou utváří politici, policy makeři a důstojníci (Ó Tuathail a Dalby, 1998: 5).

2.1.2 Dělení geopolitiky podle působnosti

Dle prostorového měřítka, ve kterém je geopolitika aplikována, lze vymezit globální geopolitiku, makroregionální geopolitiku, státní geopolitiku a regionální a lokální geopolitiku. Pro jádro práce je klíčové vymezení geopolitiky na státní a regionální úrovni, která je chápána primárně v praktické rovině.

2.2 Nestátní a násilní nestátní aktéři

Jelikož hlavním zkoumaným subjektem je nestátní aktér, je třeba zde uvést jeho obecné charakteristiky. Výkladový slovník uvádí následující definici nestátního aktéra (*Non-State Actor*): „*Jednotlivec či organizace mající signifikantní politický vliv, zároveň ovšem není spojen s žádnou zemí nebo státem*“. Takovýchto aktérů je velké množství a řadí se mezi ně jak kupříkladu lidová osvobozeněcká hnutí, náboženské skupiny, tak korporace či média. Do další skupiny řadíme násilného státního aktéra (*Violent Non-State Actor*; dále VNSA). Takovýto aktér je částečně či plně nezávislý na státu a k prosazení svých cílů používá násilí, případně výhrůžky násilím (Hofmann a Schneckener 2011:2).

Seth D. Kaplan chápe vzrůstající význam VNSA v posledních letech jako návrat ke starým pořádkům. V článku *The New Old Normal* uvádí 4 aspekty napomáhající v současném světě jejich rozmachu. Jedná se o:

1. Ideologie odlišné od liberální demokracie, které jsou pro mnoho lidí přitažlivější, posilují odstředivé síly působící na stát.
2. Proliferace nových komunikačních technologií zvýšila možnosti jednotlivců napadat neefektivní stát a oslabit národní kohezi. Lidé se snadněji organizují k odporu proti státní autoritě, na druhé straně instituce se efektivnějšími nestávají.
3. Proliferace zbraní, umocněná jejich dostupností ze zhroutených států a nárůstu mezinárodních kriminálních sítí čím dál více narušuje monopol státu na násilí.
4. Mezinárodní reakce proti VNSA je oslabená zvyšující se multipolaritou, stále více mocností a regionálních hegemonů se snaží zasahovat mimo své hranice a chránit své zájmy.

Autor navrhuje, na základě tvrzení, že westfálský typ státu nikdy nebude fungovat v určitých částech světa, protože zkrátka není vhodný, přizpůsobit se tomuto fenoménu. Hlavní je hluboké porozumění místnímu rozpoložení sil a aktérů a přijatí realističtějších strategií a politik k dosažení stability, například prostřednictvím rozčlenění moci (Kaplan 2017).

2.2.1 Členění VNSA

I základní dělení VNSA je komplikované. Následovné dělení zastávají autoři Özden Oktav, Emel Parlar Dal a Ali Murat Kursun: váleční lordi, milice, paramilitární síly/vojenské společnosti, povstalci, teroristické organizace, kriminální organizace/gangy. Další pohled na členění je možný ze strany agend, které VNSA prosazují, a sice na transcendentální a transakční. Transcendentální se dále mohou zjednodušeně dělit na globálně revoluční a etnicko-nacionální. První zmíněné se opírají o univerzální či náboženské ideologie, druhé pak o nacionální. Etnicko-nacionální VNSA zásadně lpějí na určitém území, považovaném za svou domovinu (Oktav et al. 2018). Do této skupiny se jednoznačně řadí YPG, dále lze uvést ETA ve Španělsku či PKK v Turecku. Naopak transcendentálním, globálně revolučním VNSA, byl IS.

Klejda Mulaj shrnuje rozdělení VNSA na: Národní osvobozené hnutí konfrontující okupační síly, povstalecké partyzánské skupiny vyzívající legitimní vládu, teroristické skupiny využívající násilí (primárně proti civilistům) k prosazení politických cílů, skupiny militantů a warlordů operující na periferiích a v kolabujících státech, a nakonec žoldácké milice. Mulaj si je též vědom absence jasných hranic mezi těmito typy VNSA a upozorňuje na jejich hybridní formy, prolínající se mezi uvedenými organizacemi (Mulaj 2010).

2.2.2 Politická teritorialita VNSA

Klíčovým faktorem při zodpovězení výzkumné otázky je schopnost kurdských milic efektivně kontrolovat dobyté území.

Proto bude praktická část této práce sledovat vztah schopnosti vojensky zabezpečit území, nárokované Kurdy a proměnu síly jejich vyjednávací pozice vůči centrální vládě.

VNSA využívají teritorium takticky, operačně, nebo strategicky. Pro účely této práce je nejrelevantnější operační využití, prolínající se se strategickým. Jedná se o stav, kdy VNSA zatím nevykazuje všechny empirické znaky státu, ovšem propojuje lokální kontrolovaná území, buduje zde infrastrukturu a směřuje k naplnění dlouhodobějších politických cílů. Aktér začíná institucionalizovat svou moc, kromě kontroly obyvatelstva přechází také v poskytování statků a buduje svou autoritu (Kuperman 2011:61, Ludvík 2018:45-46).

2.2.3 Realizace cílů VNSA skrze kontrolu teritoria

Jak si všímá český autor Zdeněk Ludvík ve své disertační práci pod názvem „Kontrola teritoria jako faktor pro efektivní realizaci politického cíle islamistického násilného nestátního aktéra.“, akademická literatura se zatím dostatečně nezabývala otázkou „*jak důležitou úlohu hraje teritoriální penetrace v úspěšnosti realizace politických cílů VNSA*“ (Ludvík 2018:46). Obecně je možné konstatovat, že VNSA držící teritorium dokáže v delším časovém horizontu přežít. Po vytěsnění státu nastává další úkol nezbytný k realizaci cílů VNSA, a sice eliminace vnitřních a vnějších nepřátel. S tím je spjata potřebná schopnost institucionalizovat svou moc, posilovat ji a ustavit vládu prospěšnou pro většinové obyvatelstvo. Naplnění záměrů VNSA je dle autora možné až s dosažením teritoriálního vládnutí.

Ludvík uvádí 3 body, které mají být naplněny, směřuje-li VNSA k efektivnímu uskutečnění cílů. Jsou jimi zaprvé počet bojovníků a schopnost kontroly strategických bodů teritoria. Nezáleží tedy čistě na velikosti kontrolovaného teritoria. Čím více geostrategických bodů se na teritoriu nachází, tím větší počet bojovníků je zapotřebí. Zadruhé se musí brát v úvahu počet nepřátelských sil, jejich poměr k síle VNSA. Třetím bodem je čerpání přírodních zdrojů z kontrolovaného teritoria.

2.3 Bezpečnost

Termín bezpečnost (security), v angličtině obsahuje: „stav bezpečí, ochranu před, něco, co chrání nebo dělá bezpečným“. The Dictionary of Military and Associated Terms ministerstva obrany USA definuje tento pojem jako „podmínku, která vychází ze zavedení a udržení ochranných opatření, které zajišťují nedotknutelnost ze strany nepřátelských počínů a vlivů. V rámci státní bezpečnosti, do které se řadí bezpečnost fyzická, ekonomická, politická, ekologická, energetická, kybernetická a bezpečnost kritické infrastruktury, zahrnuje termín vojenská bezpečnost „schopnost národa ubránit se“.

3. Politické a teritoriální konsekvence účasti syrských Kurdů ve válce: autonomní oblast Rojava a Demokratická federace severní Sýrie

V této kapitole se budu zabývat konkrétními proměnami teritoria ovládaného syrskými Kurdy, vývoje jejich politického zřízení a analyzovat činy a prohlášení představitelů Rojavy. Kapitola je dělena na 4 části: ideologické ukotvení de facto autonomní vlády, chronologický vývoj dle zásadních politických a ústavních proměn oblasti, shrnutí diplomatického zastoupení Rojavy v zahraničí a konečně popis zapojení kurdských milic ve válce.

Území ovládané Kurdy, včetně politického zřízení, se v průběhu války postupně proměňovalo. Ke konci července 2012 byla z oblasti Rojavy stažena většina vládních jednotek. Od této doby můžeme mluvit o de facto autonomní oblasti pod správou Kurdů. Na tomto území, konfederovaném ve 3 kantony (Afrín, Kobani a Jazíra) o rozloze přibližně 18 300 km² žilo okolo 4 milionů obyvatel. Jednotlivé kantony od sebe byly vzdáleny přibližně 100 km. Jedná se o polyetnickou oblast, vedle většinových Kurdů se zde nachází také Arabové, Asyřani, Turkmeni, Arméni, Cirkasiáni a Čečenci. Salih Muslim Muhammad se ke vzniku tohoto útvaru vyjádřil následovně: „*Vypracovali jsme projekt demokratické autonomie. My, jako Kurdské svobodné hnutí... odmítáme modely jako federalismus, konfederalismus, samosprávy a autonomie, náš cíl je ve zformování Kurdské společnosti, zformování svobodné osobnosti, osobnosti se svobodnou vůlí... Cílem je obnova společnosti zezdola nahoru.*“ (Salih Muslim Muhammad in Gunter 2013). Hlavní a téměř jediné ekonomické odvětví představuje těžba ropy a zemního plynu v Jazíře, následovaný zemědělstvím i v ostatních kantonech, především pěstováním pšenice. Syrský režim zde, záměrně, nestavěl žádná zařízení pro zpracování těchto nerostných surovin, proto alespoň základní struktury byli místní obyvatelé nuceni vystavět svépomocí a z dostupných materiálů (Capitalism Nature Socialism 2015).

Politické strany v čele s PYD a Kurdish National Council (KNC) se spojily v Kurdish Supreme Committee (kurdsky *Desteya Bilind a Kurd*; DBK) s cílem spravovat držené území. Hlavní ideologií se prosadil tzv. demokratický konfederalismus, vycházející z myšlenek Abdullaha Öcalana. Tento politický směr, jež Öcalan sám nazývá „demokracií bez státu“ (Öcalan 2015), stojí na pěti hlavních pilířích:

- právo na sebeurčení
- ne-státní demokracie (v podstatě má fungovat namísto státu, Öcalan ovšem nevylučuje možnost spolupráce se státem)
- municipalismus (převádění maximálního možného množství rozhodovacích pravomocí na nižší správní celky, participace na politice „zespoda nahoru“)
- konfederalismus, eliminace rozhodování ve „vyšších patrech“, podpora demokracie „zespoda nahoru“ (tento bod je specifický pro Blízkovýchodní společnosti, dle Öcalana je jeho řešení uplatnitelné ideálně pro tuto oblast, konfедераční struktura odpovídá zdejší tradiční společnosti)
- anti-nacionalismus (také primárně cíleno pro Blízký východ, Öcalanova verze národnost nepopírá, ale snaží se jí oddělit od její statickosti (Capitalism Nature Socialism 2015))

Nemělo by zůstat bez povšimnutí, že demokratický konfederalismus přijala za svůj hlavně strana PYD, nikoliv ovšem KNC. Za tím vidím především její afilaci k PKK, ideologicky je hodně ovlivněna touto stranou a Öcalanem. S přihlédnutím k její politické a vojenské dominanci v Rojavě není překvapením, že tuto ideologii zde dokázala prosadit. To se jí povedlo po zformování koalice TEV-DEM, neboli Movement for a Democratic Society, kterou tvoří strany PYD, SUP, PADKS a PYLK. SUP je stranou Asyřanů, s progresivním a federalistickým programem, zbylé dvě jsou kurdské strany. Nebudu se hlouběji zabývat ideologií a ostatními stranami kromě PYD a pokusím se v dalším textu naznačit, jak pozici Rojavy pomohly bojové úspěchy kurdských milic a jak ji ovlivnily externí aktéři.

3.1 Politický a ústavní vývoj DFSS, zisky a ztráty teritoria

3.1.1 Kurdské oblasti od roku 2011 do obležení Kobani

Jak již bylo dříve uvedeno, Kurdové v Sýrii od jejího vzniku 1948 obývali tři teritoriálně oddělené kantony. Čelili dlouhodobým represím, snahám o arabizaci, někteří dokonce odebrání občanství a vylučování na okraj společnosti (census v guvernorátu Hasaká z 10.10.1962) či přesídlování. Jimi osídlené kantony, nad kterými však neměli žádnou správní či politickou kontrolu, jsou znázorněny na mapě v příloze číslo 1.⁴ Jednalo se o cca 9 % rozlohy Sýrie.

Bašár Asad na začátku protestů na jaře 2011 postupoval vůči Kurdům na severu země obezřetně, až vstřícně. Jako největší etnickou menšinu si je se silícími protesty arabské opozice chtěl naklonit, aby pro něj nepředstavovali další hrozbu. Asad dekretem ze 7. dubna 2011 udělil všem Kurdům z provincie Hasaká, registrovaným jako „ajanib“ (cizinci) i neregistrovaným vůbec („maktumiin“) syrské občanství. Vzhledem k více jak půl století opresí a potlačování politických i lidských práv Kurdů však tento krok neměl na následující události závažnější vliv.

3.1.2 Převzetí kontroly nad Rojavou, autonomie a ústava

Oblasti Afrín, Kobani a Jazíra, získali Kurdové pod svou kontrolu ke konci července 2012. Bez velkého odporu stahující se syrské armády, dříve zde dislokované kvůli kontrole Kurdy osídleného území, je vojensky obsadily jednotky YPG. Od té doby existovala de facto autonomní oblast Rojavy v rámci Syrské arabské republiky. Tyto tři oblasti byly konfederovány do kantonů. Kurdský nejvyšší výbor (*Kurdish Supreme Committee*) byl rozpuštěn na konci roku 2013, kdy YPG opustilo koalici s KNC a zformovala koalici TEV- DEM.

⁴ viz příloha č.1 (mapa)

V lednu 2014 deklarovaly 3 územně nepropojené kantony (nyní regiony Afrín, Jazíra a Eufkrat) autonomii a 29. 1. přijaly prozatímní ústavu. Ta například předpokládá setrvání v rámci struktur syrského státu, ovšem za předpokladu budoucí federalizace Sýrie. Oficiálně se ústava nazývá „Charta společenské smlouvy“. V článku 8 zaručuje autonomii a samosprávu jednotlivých kantonů: *„Všechny kantony v autonomních regionech jsou založeny na principu lokální samosprávy. Kantony mohou svobodně volit své zástupce a své zastupitelské orgány a mohou prosazovat svá práva ve všech oblastech, které nejsou jinak vymezeny ústavou.“*

Rojava se začala přibližně od dubna 2013 potýkat primárně s vojenskou hrozbou ze strany ISIS. Oproti němu nedisponovaly YPG ani YPJ prakticky žádnými těžkými zbraněmi ani těžkou bojovou technikou. Na druhou stranu díky silné decentralizaci, vyžadované demokratickým konfederalismem, nebyla konfederace ve větší míře zatížena zakládáním a řízením státních institucí. Zajímavé je, že území Rojavy nepředstavovalo pro ISIS z geopolitického hlediska zásadní nebezpečí. Důvod ofenzivy proti Kurdským kantonům leží podle mě spíše v bezhlavé rozpínavosti chalífátu a nevraživosti k jakémukoliv sekularismu. Vojenské střety, jejich průběh a výsledky jsou popsány na konci kapitoly.

Společně s útokem na Kobani dobyl ISIS na Kurdech také velká území od jihu Jazíry. V lednu 2015, před definitivním odražením útoku na Kobani, ovládali Kurdové o cca 7 000 km² méně území v porovnání s červencem 2012. Těžká bojová technika, včetně tanků, obrněných nákladních vozidel naplněných výbušninami, SUV s těžkými kulometry na korbě a pevné odhodlání zvítězit ve jménu své ideologie určovaly postup ISIS. Na druhou stranu, jednotky YPG i YPJ též prokazovaly obrovské odhodlání, neváhajíce přinést velké oběti, i na životech (International Business Times 2015), pravděpodobně vycházející primárně ze skutečnosti, že bránily „své“ čerstvě nabyté území. Pro západní země bylo důležité zastavit postup ISIS v celé Sýrii, i Iráku. USA, od začátku stojící na straně opozice a požadující odstoupení Asada, byly nuceny zaměřit se více na boj proti islamistům a k syrským Kurdům se brzy začaly stavět jako k významné pozemní síle oponující ISIS. Při obležení Kobani prohlásil tehdejší ministr zahraničí, John Kerry, že „by bylo nezodpovědné a morálně velmi složité“ je nepodpořit (The Guardian 2014). Ještě předtím, v srpnu 2014, vyhlásil prezident USA Barack Obama jednoznačnou podporu vojenskou iráckému Kurdistánu v boji proti islamistům, když prohlásil: *„K zastavení postupu na Irbíl jsem nařídil naší armádě, aby podnikla cílené údery proti teroristickým konvojem ISIL, pokud se přesunou směrem k městu“* (Vox 2014). Podpora USA,

tudíž i ze strany celé operace Bytostné odhodlání, se tedy týkala jak iráckých, tak syrských Kurdů bojujících proti ISIS. Dodávky zbraní syrským Kurdům USA realizovaly také skrze irácký Kurdistan.

Na turecký bojkot pomoci Kurdům při bitvě o Kobani reagoval vůdce PKK Abdullah Öcalan, tou dobou stále v tureckém vězení. Pohrozil ukončením mírových rozhovorů PKK a turecké vlády v případě dopuštění masakru v Kobani. Doslova uvedl: *„Pokud tento pokus o masakr dosáhne svého cíle, proces bude ukončen“* (Al Akhbar 2014). Společně s nátlakem USA vedl tento krok k zmírnění tureckých pozic a vpuštění posil pešmerga jednotek z KRG a malé skupiny bojovníků PKK (cca 50 mužů) do Kobani.

3.1.3 Vyhlášení Demokratické federace severní Sýrie

Je pravděpodobné, že posílená pozice kurdských jednotek na bojišti, současně opřena o podporu jejich spojenců vedla v roce 2016 k vyhlášení Demokratické federace Severní Sýrie. Kurdové současně využili širší manévrovací prostor způsobený výše uvedenou diplomatickou roztržkou mezi Sýrií a Tureckem. K vyhlášení došlo 17.3.2016, po odhlasování zástupci všech tří regionů ve městě Rmílán, v severosyrské provincii Hasaká. Roli s velkou pravděpodobností sehrálo jak opětovné nepřizvání kurdských zástupců k mírovým rozhovorům, tak skepse k jejich možným výsledkům. *„Účastníci konference (ve Rmílánu) také předpovídají neúspěch rozhovorů vedených OSN, které tento týden začaly v Ženevě.“* (Reuters 2016) Kurdové tímto sledovali také „vzor“ budoucí možné správy Sýrie, navazujíc na premisy z ústavy roku 2014, jak po vyhlášení uvedl mluvčí PYD Nawaf Khalil: *„Projekt federalismu je modelem pro celou Sýrii“* (BBC 2016b).

Pokud mám shrnout reakce ostatních aktérů syrského konfliktu, tuto deklaraci neschvaloval téměř žádný. Nejostřeji se vymezila Sýrie a Turecko. Syrské ministerstvo uvedlo doslova: *„Žádné takové ohlášení nemá legální hodnotu a nebude mít žádný právní, politický, sociální nebo ekonomický dopad, dokud nebude reflektovat přání celého syrského lidu“* (Reuters 2016). Tato reakce dle mého názoru vystihuje absolutní neuznání federace a zřetelně stanovuje „hranici“, kterou syrský režim, předtím neoficiálně tolerující a občas dokonce kooperující s kurdskými představiteli a jednotkami, rozhodně nepřekročí. K tureckým zájmům bylo toto vyhlášení naprosto antagonistické. Později i v jeho důsledku obnovilo boje proti PKK na svém území a začalo útočit i proti území Rojavy. Federace sdílela s Tureckem přibližně 400 km

dlouhou pozemní hranici. Ke kurdské deklaraci se oficiálně vyjádřilo následovně: „*Sýrie musí zůstat jako jedna, bez oslabení, a syrští občané musí o své budoucnosti rozhodnout dohodou a v souladu s ústavou. Každá unilaterální iniciativa poškodí jednotu Sýrie*“ (Reuters 2016).

Nejvýznamnější spojenec Rojavy, USA, zaujal k vyhlášení federace zdrženlivý postoj. Mluvčí Ministerstva zahraničí se vyjádřil následovně: „*Nepodporujeme samosprávné, semiautonomní zóny uvnitř Sýrie. Jednoduše ne. Co chceme vidět, je spojená celá Sýrie, s vládou nevedenou Bašárem Asadem, která je vnímavá k syrskému lidu. Celá, jednotná, nesektářská Sýrie, to je náš cíl*“. Na tomto místě dovozují, že ze strany USA přetrvávala absence jasné dlouhodobé strategie řešení konfliktu v Sýrii. Jeden faktor této absence spatřují v prezidentských volbách roku 2016. Končící vláda Baracka Obamy nevyvinula úsilí k představení ani implementaci jasné strategie, stále pouze držela svůj požadavek na poválečnou vládu Sýrie bez prezidenta Asad a spolupracovala s opozičními silami a kurdskými milicemi na menších bojových operacích, především proti ISIS, s občasnou podporou proti vládním jednotkám. Současně se domnívám, že strategicky vyčkávala před zaujetím určitějšího postoje.

3.1.4 Autonomní správa severní a východní Sýrie

6. září 2018 proběhlo shromáždění ve městě Ayn Issa na východě DFSS. Zástupci jednotlivých regionů (Afrín, Eufrat a Jazíra) se zde dohodli na vytvoření jednotné administrativy spravující oblasti DFSS. V současnosti se správa dělí na přibližně 3700 komun (úroveň sousedství a ulic, maximální velikost komuny je 400 domácností), místní rady, 3 rady regionů, Syrskou demokratickou radu (parlament od 43 křeslech) a dočasně ustanovenou 70 člennou Generální radu Autonomní správy severní a východní Sýrie. Každý orgán kromě má svou výkonnou komisi a další komise (Anha 2018), (Jongerden 2018). Toto nové administrativní těleso má dle vyjádření jednoho z představitelů Syrské demokratické rady „formovat řídicí strukturu koordinující služby mezi regiony“. Sídlo správy je město Ayn Issa. Správu řídí Generální rada, vedená předsedou a předsedkyní, společně s dalšími 5 členy, kteří byli během shromáždění zvoleni. Předsedkyně Siham Quario po zvolení vyjádřila cíl nové administrativy: „Nová administrativa rozvine práci autonomních a občanských správ a vyvine a zkoordinuje tyto správy, aby co nejlépe vyhovovali potřebám občanů.“ (Bodette 2018)

Od této chvíle je oficiálním názvem Rojavy: Autonomní správa severní a východní Sýrie (*Autonomous Administration of North and East Syria, AANES*).

3.1.5 Vývoj do konce roku 2018

Jak již bylo uvedeno, hlavním determinantem pozice Rojavy se od roku 2016 stal postup turecké armády a jí podporovaných proxy spojenců v podobě jednotek FSA. Z kantonů Kobani a Jazíra úspěšně postupovaly alespoň jižním směrem, 17. října 2017 dobyly „hlavní“ syrské město ISIS Rakká (Info.cz 2017). Z čistého pohledu na velikost kontrolovaného území se nedá hovořit o zásadních ztrátách, mnohem důležitější však byl strategický význam ztraceného území a primárně celého kantonu Afrín, zároveň s nastalou přítomností turecké armády a možností jejího dalšího postupu.

V roce 2018 došlo ke změnám v rozložení sil v Sýrii. Po upevnění Erdoganovi pozice uvnitř Turecka, kdy v červnu opět vyhrál prezidentské volby, oznámil ve vítězném projevu záměr „pokračování Turecka v osvobození Sýrie“ (Česká televize 2018). Ještě před volbami v Turecku, na začátku roku 2018 vedení operace Bytostné odhodlání oficiálně oznámilo vytvoření hraniční stráže „Syrian Border Security Force“ (BSF). Cílem bylo vytvořit funkční vojenskou jednotku patrolující hranice Rojavy s Tureckem, Irákem a zbytkem Sýrie, tudíž podél řeky Eufrat. Mělo se jednat o sílu 30 tisíc vojáků. Plán však nakonec nebyl uskutečněn a zmíněné síly zatím nevznikly.

Stručný přehled proměn velikosti území syrských Kurdů

	Před válkou	07/2012	01/2015	01/2016	03/2016	03/2018	07/2019
Velikost území	0 km ²	18 320 km ²	11 185 km ²	21 750 km ²	31 110 km ²	30 230 km ²	52 302 km ²
Pozice	Represe; arabizace; statisíce <i>ajanib a maktumiin</i> Kurdů	Obsazení Kurdy obývaných teritorií; vznik autonomní vlády	Ztráta území v kantonech Kobani a Jazíra; již rok od adopce ústavy; růst nacionalismu; legitimizace skrze mezinárodní podporu a vojenskou spolupráci	Milice uznávány jako nejefektivnější pozemní síla v Sýrii proti ISIS; začátek tureckých útoků proti kurdským pozicím	Vyhlášení Demokratické federace Severní Sýrie	Dobytí města Rakká; ztráta Afrínu; rozsáhlá ofenzíva turecké armády	Kontrola celého území Sýrie východně od řeky Eufrat, města Al – Tabqa za Eufratem a část území okolo města Tall Rif‘at

Zdroj: vlastní zpracování a měření s využitím <http://mapa.cz/> a <https://syria.liveuamap.com/>

Stručný přehled státního vývoje Rojavy

Červenec 2012	De facto autonomie
2012	Ustanovení tisíců obcí (komun)
Listopad, prosinec 2013	Rozpuštění KSC, vláda koalice TEV-DEM
Leden 2014	Deklarace autonomie
29.1.2014	Přijata prozatímní ústava, „Sociální kontrakt kantonů Rojavy v Sýrii“
Březen 2015	1. demokratické komunální volby
10.12.2015	Ustanovení Syrské demokratické rady – parlamentního tělesa
17.3.2016	Vyhlášení Demokratické federace Rojava – Severní Sýrie
Prosinec 2016	Aktualizace ústavy, nový název: Demokratická federace severní Sýrie
Červenec, prosinec 2017	1. lokální, respektive regionální volby v DFSS
6.9.2018	Vytvoření nové, unifikované správy, nový název: Autonomní administrativní oblast severní a východní Sýrie

Zdroj: vlastní zpracování, zdroje uvedené v seznamu literatury

3.1.6 Geopolitika a přírodní zdroje kontrolované Kurdy

Z geopolitického hlediska je pro Rojavu nejdůležitější vojenské zabezpečení, využitelnost a velikost území, jež kontroluje. Zároveň, v souladu s Ludvíkovým vymezením úspěšnosti VNŠA, musí SDF disponovat dostatkem jednotek ke kontrole všech geostrategických bodů v rámci teritoria. Většinu získaného území dobyly kurdské milice na úkor ISIS, který ho předtím obsadil po porážení buďto syrských jednotek, nebo FSA. Strategicky důležitá ropná pole v Jazíře si Kurdové udrželi od začátku války a ropa byla a je základním zdrojem jejich příjmů. V polovině roku 2016 byla odhadována denní produkce kantonů kontrolovaných Kurdy na 40 000 barelů ropy (Yazigi 2016). Hlavním odběratelem přebytečné ropy je KRG. Některé zdroje odhadují potenciální možnou kapacitu produkce ropy v Jazíře na 440 000 barelů denně. Na území Rojavy se nachází ropná pole, která produkovala 80 % celkového objemu syrské předválečné produkce ropy.

Strategicky významné jsou též řeky Tigris a Eufrat, protékající kantonem Jazíra, respektive Kobani. Vzhledem k nedostatku vody na Blízkém východě, který je ještě umocněn početným obyvatelstvem celého regionu, se do budoucna odhaduje velký nárůst významu těchto řek. Spory o ně se vedou od poloviny 20. století. SDF má pod kontrolou také město Tabqa a u něj ležící přehradu Tabqa Dam, tvořící největší vodní nádrž na Eufratu v Sýrii. SDF přehradu dobyly ke konci prosince 2015 (AFP 2015).

Zemědělská produkce DFSS je pro každý kanton specifická. Kobani a Afrín pěstují především ovoce a olivy. V Jazíře se nachází především obilná pole, historicky byl region zaměřen na produkci základních potravin. Část polí v Jazíře byla proměněna pro produkci zeleniny, k uspokojení vnitřního trhu. Celkově se na území DFSS nachází 75 % veškeré pšeničné produkce v Sýrii (Abdulkader 2019).

Územní zisky Kurdů po odvrácení útoku na Kobani byly během roku 2015 značné. Do ledna 2016 byli schopni územně propojit kantony Jazíra a Kobani, s celkovým ziskem přes 10 000 km² oproti území drženému v lednu 2015. Kanton Afrín zůstal od zbytku oddělen nejprve částí území o šířce přibližně 100 km ovládanou dále ISIS, následně dobytou FSA. Významnou se ukázala schůzka zorganizovaná 15.9.2015 v Irbílu. Té se zúčastnil prezident KRG Masúd Barzání, předseda PYD Salih Muslim Muhhamad a velvyslanec USA při mezinárodní koalici proti ISIS Brett H. McGurk. Jejím výsledkem bylo započetí dodávek zbraní přímo kurdským milicím v Sýrii, oficiální vstup iráckých pešmergů do bojů po boku YPG v Sýrii a zřízení společného velícího centra pro postup YPG, pešmergů a USA na syrském bojišti (Uzunoglu 2018).

Od února 2018 došlo v důsledku turecké ofenzivy ke ztrátě téměř celého kantonu Afrín, oblasti o rozloze přes 2000 km². Pod kontrolou kurdských milic zůstalo pouze území okolo města Tall Rif'at, a to až do současnosti. Na severozápadě Sýrie, okolo tohoto města, jsou nyní v obklíčení tureckých jednotek a FSA ze severu, západu a východu a Asadových jednotek z jihu.

3.2 Diplomatické zastoupení Demokratické federace severní Sýrie v zahraničí

Mezinárodní posílení pozice Rojavy lze sledovat v únoru 2016, kdy bylo otevřeno první zahraniční zastoupení federace. Diplomatická mise otevřena 10. února v Moskvě demonstrovala přiznanou podporu Ruské federace kurdské otázce v severní Sýrii. Oficiálně se jedná o zastoupení nevládní organizace, neboť Rojava není uznána Ruskem, dle zákona zde tedy jinak působit nemůže (The Telegraph 2016b). De facto význam je ovšem výrazný.

Dále byly otevřeny diplomatické mise syrských Kurdů v České republice, Německu a Francii.

Na jedné straně slavila „zahraniční politika“ Rojavy úspěchy v podobě otevírání zahraničních misí, naproti tomu se jejím představitelům nepodařilo zúčastnit se jako jedna ze stran konfliktu mírových rozhovorů v Ženevě. Tato exkluze PYD z jednání byla pravděpodobně zapříčiněna zamítavým postojem Turecka. Předseda vlády Ahmed Davutoğlu situaci komentoval v lednu 2016 následovně: „*Kurdové nejsou reálnou opozicí (...) Bylo by chybou mezinárodního společenství trvat na účasti rebelů*“ (The Telegraph 2016a).

Nezbytné je též zmínit, že zástupci Rojavy nebyli přizváni k mírovým rozhovorům pod záštitou OSN a Arabské ligy, které běží již od roku 2012. Často jsou též nazývány tzv. Ženevskými rozhovory. Hlavní roli v tomto odmítání jejich účasti hrálo především Turecko.

3.3 Zapojení milic syrských Kurdů do občanské války

3.3.1 Stručný popis válčících stran v syrském konfliktu

Syrská občanská válka začala potlačením protirežimních demonstrací syrskou armádou 15. března 2011. Její začátek je obecně uváděn za součást takzvaného „arabského jara“, tedy řady protestů a povstání napříč arabským světem, probíhajících od roku 2010. V Sýrii občanská válka probíhá dodnes, s velkou řadou interních i externích aktérů, často těžko identifikovatelných a jednoznačně zařaditelných. Syrské bojiště je velmi fragmentováno sektářsky, etnicky i politicky. Z největších a nejsilnějších válčících stran je zapotřebí jmenovat: Syrská arabská armáda (*Syrian Arab Army*; dále SAA), stojící za vládou Bašára Asada, dále Syrská opozice reprezentována Svobodnou syrskou armádou (*Free Syrian Army*; dále FSA) a Islámský stát v Iráku a Sýrii (ISIS), disponující svými ozbrojenými jednotkami. Posledním hlavní aktérem jsou ozbrojené jednotky YPG (*People's Protection Units*) a YPJ (*Women's*

Protection Unit), které bojují za Syrské demokratické síly (SDF) a reprezentují právě syrské Kurdy. Významnou silou bojující proti vládním jednotkám je i divize Ahrar al-Sham, koalice islamistických a salafistických jednotek vzniklá již roku 2011 (O'Bagy 2012). Ve východní Ghútě byla dlouho nejvýznamnější vojenskou silou islamistická koalice Jaysh al-Islam podporovaná Saudskou Arábií (DW 2018). Od dubna 2018 zde však již můžeme mluvit o převzetí kontroly vládními jednotkami nad celým územím (Aktuálně.cz 2018).

Asadovy vládní síly jsou kontrolovány (stejně jako vláda) z drtivé většiny až 80 procent, alávitskými důstojníky a jedná se primárně o sekulární jednotky (Carpenter 2013). Opozice je méně jednotná a mnohem více ideologicky fragmentovaná. Bojovníky takzvaného Islámského státu propojuje fundamentální islamismus, jejich cílem je obnovení historického chalífátu. Syrští Kurdové operují jednak na etnickém základu, ale zároveň je spojuje jednotná ideologie.

K syrskému povstání vedlo mnoho faktorů. Jednoznačně nálada okolo arabského jara v celém arabském světě, mimo to však musím zmínit zvyšující se sociální rozdíly již od nástupu Bašára Asada roku 2000. Převzetí represivních taktik jeho otce zostřovalo napětí vládnoucí vrstvy se zbytkem společnosti. V neposlední řadě byla Sýrie mezi lety 2006 až 2010 postihnuta environmentální krizí, konkrétně nejhorším obdobím sucha v její moderní historii. Vzhledem k nezanedbatelnému agrárnímu charakteru země byly postiženy stovky tisíc farmářů, což vedlo k chudobě a nucené migraci z rurálních oblastí do měst. Již zmíněné sektářství bezpochyby sehrálo také svou roli, neboť většinově sunnitská populace zde od převzetí moci Háfizem Asadem a alávity roku 1971 žila pod tuhými represemi této menšinové šíitské náboženské skupiny.

Po přijetí řešení protestů silou ze strany vlády, včetně obklíčení a ostřelování měst, kde se nacházela centra protestů (například Homs), se protestující skupiny začaly také vyzbrojovat zbraněmi. Současně s tím se do konfliktu prozatím diplomaticky vložily sousední státy a globální velmoci. USA a státy EU začaly v srpnu 2011 požadovat odstoupení prezidenta Asada. Saudská Arábie, Turecko a Katar se přidaly na stranu opozice, a kromě diplomatických kroků jí poskytly také podporu ve formě dodávek zbraní. V červenci 2011 bylo pozastaveno členství Sýrie v Lize arabských států, ta zároveň společně s USA a EU na hlavní představitele Asadovy vlády uvalila sankce. Na stranu syrské vlády se naopak postavili její dlouhodobí spojenci, Rusko a Írán. Rusko společně s Čínou využilo svého práva veta v Radě bezpečnosti

OSN a v říjnu 2011 zablokovalo rezoluci požadující Asadovo odstoupení (SC UN 2011).

V polovině roku 2012 opoziční síly dospěly ke konsensu a ustanovily Národní koalici sil revoluce a syrské opozice. Syrští rebelové současně donutili vládní síly k ústupu z území na severu a východě země⁵, dobyli také východní část největšího syrského města Aleppa. Ve stejném období obsadily kurdské jednotky YPG 9 měst na severu země, včetně Kobani, Afrínu a částí Kámišlí a Aleppa. Města byla jednotkami obsazena bez rozsáhlejšího boje, neboť syrská armáda již byla stažena k bojům v ostatních částech země proti FSA (Political Geography Now 2012). Jejich územní zisky společně s tvorbou nové vlády na dobytém území budou později analyzovat v samotné podkapitole.

Do konfliktu se postupně zapojil další aktér, Islámský stát. Jako Islámský stát se Al-Kaida označila v Iráku ke konci roku 2006 (iDNES.cz 2006). Později vůdce Al-Kaidy v Iráku, Abú Bakr al-Bagdádí, deklaroval vznik Islámského státu v Iráku a Levantě (ISIL), dále známějšího jako Islámský stát v Iráku a Sýrii (ISIS) či Islámský stát (IS). Od dubna 2013 začalo toto islamistické hnutí přebírat stále větší iniciativu v bojích na území Sýrie. Bylo postupně početně posilováno, neboť mnoho bojovníků původně z FSA se v důsledku propagandy a nedostatečných úspěchů FSA v bojích radikalizovalo a přešlo k ISIS. Od zapojení do bojů do roku 2015 jeho jednotky kontrolovaly 78 000 km² z území Sýrie a Iráku, mírně přes 12 % území obou států.⁶

3.3.2 Zajištění vojenské bezpečnosti Rojavy

Schopnost SDF ubránit rozsáhlé dobyté území je rozhodujícím faktorem dalšího vývoje konfliktu. Kurdové jsou si toho plně vědomi a například povinná vojenská služba byla v Rojavě zavedena již v červenci 2014. Jak jsem uváděl, v současnosti kontrolují bezmála 53 500 km², což z Rojavy dělá s přehledem druhé největší jednotné území v Sýrii. Pod kontrolou vládních sil je přibližně 116 000 km², opozice drží v provincii Idlíb 19 000 km².

Pomyslným „trumfem“ SDF jsou nyní povstalci v provincii Idlíb. V září 2018 byla dojednána takzvaná dohoda ze Soči, mezi Tureckem a Ruskem. V rámci jejích závěrů se vytvořilo demilitarizované pásmo 15–20 km mezi povstalci a syrskou armádou. V tomto prostoru se

⁵ viz příloha č. 4 (mapa)

⁶ viz příloha č. 5 (mapa)

nesmí vyskytovat těžké zbraně, tedy například minometné systémy nebo tanky. Jedná se tak bezpochyby o odvrácení humanitární katastrofy, která by hrozilo po útoku syrské armády a před níž varovala OSN i Donald Trump. Klid zbraní kontrolují na území povstalců Turecká stanoviště, na území ovládaném syrskou armádou Ruská a Íránská stanoviště. Pro Rojavu je však tato skutečnost významná i v dalším ohledu. Syrská armáda se před dohodou připravovala k útoku na Idlib a neměla ani nemá tedy nyní připraveny kapacity k vojenskému znovuzískání Rojavy.

SDF jsou si tohoto dobře vědomi a nadále posilují kontrolu nad Rojavou. Na ISIS již dobyli i zbytky území na jejím jihovýchodě. Neexistují přesné údaje o počtu vojáků SDF, jejich odhadovaná síla se uvádí 60 000–75 000, což je přibližně stejná síla co do počtu vojáků, jakou disponují povstalci v Idlibu. Sýrie oproti tomu disponuje armádou o velikosti 200 000 mužů, těžkou technikou a letectvem. Dle analýzy Jakuba Janovského pro server bellingcat.com ztratila do roku 2017 syrská armáda 2 037 obrněných vozidel, především tanků (Bellingcat 2018). Z dříve 6. největší tankové flotily na světě zůstala dle této analýzy pouze polovina, což svědčí o enormních ztrátách, které syrská armáda utrpěla. Přesto by podle většiny odhadů provincii Idlib dokázala dobýt, pokud by povstalci disponovali nynější silou a technikou. Podle izraelského ministra pro vojenské záležitosti, Avigdora Liebermana, se navíc Sýrii již podařilo obnovit armádu téměř do předválečného stavu (Reuters 2018b).

V porovnání s územím Rojavy je povstalecké území v Idlibu přibližně 2,5x menší, navíc v bližší operační vzdálenosti než Rojava. Zároveň existuje precedens Afrínu, kdy silnější Turecká armáda, potažmo jí podporovaná FSA utrpěla překvapivě velké ztráty, navíc za situace spíše ustupujících jednotek YPG a YPJ, nebránících toto území do posledního muže. Nepředpokládám, že by v případě postupu přes řeku Eufrat proti SDF měla syrská armáda menší ztráty. Navíc spatřuji dva rozdíly, které jsou při z pohledu Bašára Asada při porovnání a operací Olivová ratolest v Afrínu ještě bolestivější. 1) Nebude ztrácet vojáky proxy spojenců (jako v případě Turecka a FSA), ale své vlastní a 2) SDF budou bojovat o samotnou existenci Rojavy, dá se tedy očekávat tužší odpor, než tomu bylo v Afrínu. K tomu je zapotřebí připočítat, v případě konečného či částečného vítězství, a tedy znovudobytí Rojavy nebo její části, následné pokračující rozsáhlé partyzánské akce YPG.

Významný krok ve vztahu ke kontrole strategických bodů teritoria podniklo velení SDF na začátku léta 2019. Po poražení ISIS, figurujícího dle Ludvíkova dělení rozhodně jako vnějšího

nepřítele, z části však také vnitřního, neboť ISIS byl a stále je schopný na Kurdy kontrolované teritorium podnikat teroristické útoky, se SDF rozhodly přistoupit k vytvoření nové organizační struktury.

Jde o budování vojenské struktury odpovídající systému (státní) správy i ideologie demokratického konfederalismu DFSS, tedy decentralizovaně a s větším zapojením rozhodování lokálních správ. Nové vojenské rady byly založeny ve městech Tel Abyad, Kobani, Tabqa, Rakká, Kámišlí a al-Hol.⁷

Ciger Dériq, člen hlavní vojenské rady: „Vytvoření rad je vytvořením disciplíny. Jde o vytvoření kolektivních sil. Rada udrží jednotlivé rozdílné síly pod jedním vedením, bude je trénovat a vytvářet tak efektivnější a disciplinovanější síly s cílem vytvořit silné bojové jednotky, které v budoucnosti budou schopny odolat jakýmkoliv útokům.“ (Dériq 2019).

Nicholas Heras z Center for a New America Century je názoru, že tyto rady vznikají proto, neboť SDF nejsou dále primárně součástí pouze boje proti ISIS. Jsou zapojeny v systému a mají zajišťovat bezpečnost na lokální úrovni a fungovat jako prevence proti případným obnoveným aktivitám ISIS (Szuba 2019).

3.3.3 Nejvýznamnější momenty kurdských milic ve válce

PYD, potažmo YPG, se do konfliktu původně nezapojily a soustředily se na obranu kurdských území v severní Sýrii. Jak jsem již uváděl, po stažení syrské armády z Kurdy obývaných území bylo toto obsazeno YPG. Převzetí se neobešlo bez drobných potyček ani ultimáta pro vládní jednotky. To vydaly YPG 20. července 2012, vyzívající syrskou armádu k úplnému stažení z kurdských oblastí a varující před násilným vytláčením, pokud by se tak nestalo. Většina měst byla skutečně plně vyklizena a převzata beze ztrát, z celého postupu se mi podařilo na straně Kurdů dohledat pouze jednotky zraněných, a jednu oběť protestujícího aktivisty (Adib Abdulmajid 2012).

Po obsazení kurdských měst a oblastí YPG nepokračovaly v útoku. V interview z 2. prosince 2012 uvedl Saleh Muslim (od 2010 do 2017 předseda PYD), že „*Kurdské oblasti jsou stále mírumilovné, pod vedením PYD, a nedopustí válku*“ (Gunes a Lowe 2015). Změnu

⁷ viz příloha č. 6 (mapa)

této politiky lze pozorovat po útoku Fronty an-Nusrá na kurdské město Ras al-Ayn, ležící na hranicích Sýrie a Turecka. Následkem této události přešly kurdské milice z obranných pozic do útoku a snažily se zajistit další oblasti, z obav před postupem dalších bojujících stran v Sýrii proti nim.

3.3.3.1 Obležení Kobani

Naprosto klíčovým momentem vojenských aktivit kurdských milic byla 133denní obrana města Kobani, centra jednoho ze tří kantonů autonomní oblasti Rojava, proti ISIS. Přestože město leží na Turecko-Syrské hranici, Turecko odmítlo poskytnout obleženým jednotkám kurdských milic pomoc. Situace obránců ze začátku vypadala beznadějně, vyzbrojeni pouze lehkými zbraněmi byli nuceni se bránit dosud neporaženému a těžce vyzbrojenému ISIS. Kurdové nebyli schopni zabránit útočníkům v proniknutí do města a bylo predikováno vítězství ISIS a masakr obránců i civilistů ve městě, kteří by nestihli utéct přes hranici do Turecka. Obléhání se ovšem dočkali posil ze Severního (Iráckého) Kurdistanu, včetně těžké vojenské techniky a munice, a malého počtu bojovníků PKK (France 24 2015). Zároveň USA zahájily společně s jimi vedenou koalicí letecké údery proti pozicím ISIS v okolí Kobani. S touto pomocí bylo město ubráněno a osvobozeno. Celý průběh obléhání od 13. září 2014 do 26. ledna 2015 znázorněný v příloze číslo 7.⁸

⁸ viz. příloha č. 7. (mapa)

Ubránění Kobani je obecně uznáváno jako „turning point“ války proti ISIS. Pro tuto práci jsou však důležitější dva výše zmíněné momenty podpory, jaké se dostalo YPG. Regionální podpora, kombinovaná s mezinárodní, poskytla syrským Kurdům a Rojavě bezprecedentní legitimitu. Pro Kurdy šlo o symbolické vítězství, nastartovalo kurdský nacionalismus v Sýrii, který nikdy předtím nebyl na takové úrovni. Kupříkladu ministr obrany syrského Kurdistanu v Kobani říká, že „bitva o Kobani ve skutečnosti trvala rok a půl, neboť již předtím muselo město čelit útoků skupiny Fronty al-Nusrá a podobným“. Dále vyzdvihuje „obranu jednotek YPG a YPJ pouze s kalašnikovými protitankovými a artilerijskými, na rozdíl od měst dobytých ISIS předtím (Rakká, Minbic, Bab, Dera Zor)“ a své bojovníky označuje za „mučedníky svobody“ (Ekurd Daily 2014). Jeden z představitelů vládnoucí koalice v Rojavě přirovnal Kobani k bitvě o Stalingrad: „Bitva o Stalingrad úplně změnila bilanci ve válce, stejnou roli nyní hraje Kobani“. Na dotaz ohledně dalšího vývoje, s poukazem na neúčast Kurdů na ženevských konferencích týkajících se Sýrie, odpověděl „Kurdové jsou nyní v popředí syrské revoluce. Bez nás žádná revoluce v Sýrii nebude“ (M. Ali Çelebi 2014).

3.3.3.2 Dobývání Rakká

Dobytí dvěstětisícového hlavního města gubernorátu Rakka z rukou bylo cílem operace „Hněv Eufratu“, kterou SDF oficiálně zahájily 6.11.2016 (The Telegraph 2016c). Rakka byla hlavním městem IS od ledna 2014. SDF podporované nálety mezinárodní koalice uskutečnily 5 fází operace. Před finální částí postupně izolovali město od přístupu ze severu, západu a východu. Během operací se potýkali například s dvouměsíčním dobýváním již zmíněné Tabqa Dam, kterou proti nim a spojeneckým náletům bránily jen necelé dvě desítky vojáků IS. Během této doby byl postup SDF limitován přepravou jednotek přes Asadovo jezero, jak se nazývá vodní plocha přehrady, na malých motorových člunech (Lidové noviny 2017). S leteckou podporou mezinárodní koalice nakonec SDF získaly pod svou kontrolu celé město v říjnu 2017. Při operacích ztratily SDF podle koaličních zdrojů cca 1100 vojáků, zemřel též jeden americký voják. Získaly pod svou kontrolu klíčové město na břehu Eufratu (CBC 2017). IS přišel zhruba o 6000 vojáků, z čehož cca polovina byla zabita, zbytek zajat (Business Insider 2017).

3.3.3.3 Bitva o Afrín

Oblast na severozápadě Sýrie okolo města Afrín byla do ledna 2018 pod kontrolou SDF. Začátek operace „Olivová ratolest“ v Afrínu, ohlásil Erdoğan 20. ledna 2018. K turecké armádě se při této ofenzivě připojila také FSA, se zapojením až 25 000 bojovníků. Turecko tento akt označilo za záležitost národní bezpečnosti a jako operaci proti teroristické organizaci (Reuters 2018a; The Washington Post 2018). Turecký útok mimo jiné reagoval na ostřelování tureckého území z oblasti kantonu Afrín a na vzrůstající vliv Íránu, který je úměrný úspěchům Asada.

Od začátku operace se ukázalo, že přes nesporné zkušenosti získané v boji proti IS a dobrou disciplínu nejsou milice SDF schopny čelit velké konvenční armádě, jakou disponuje Turecko, dle Global Firepower indexu 9. nejsilnější na světě (GFP 2018). Proti moderní armádě, podporované nálety a těžkou bojovou technikou včetně desítek tanků, neměly kurdské milice příliš možností uspět. Navíc nemohly využít letecké podpory USA, jako tomu bylo v bojích proti ISIS. Do konce března 2018 kontrolovalo Turecko a jím podporované povstalecké skupiny celou oblast, cca 2000 km². Ztráty v bojích byly na straně SDF 798 vojáků, útočící jednotky zaznamenaly ztrátu 696 vojáků z Tureckem podporovaných milic a 61 tureckých vojáků. Odhaduje se také, že v souvislosti s boji o oblast zemřelo 300 civilistů. K útěku z oblasti bylo nuceno 200 000 civilistů.

V oblasti zůstaly bojeschopné pouze partyzánské jednotky YPG a YPJ, které se od dubna 2018 se soustředí v rurálních oblastech a podnikají útoky na FSA a turecké vojáky v okolí Afrínu.

3.4 Vývoj kurdské armády: jednotky YPG a YPJ

Kurdské Lidové obranné jednotky (YPG) byly založeny roku 2004, necelý rok po vzniku strany PYD, jako její ozbrojené křídlo. Od začátku občanské války doznal jejich počet, bojeschopnost i výbava značné expanze. Ženské obranné jednotky (YPJ) vznikly roku 2012, jedná se o čistě ženskou kurdskou milici. Na rozdíl od iráckých kurdských jednotek pešmerga („ti co čelí smrti“) se tyto milice raději nazývají „partyzánskými bojovníky“.

Nejvyšší orgán velící jednotkám YPG je Vojenská rada, čítající 55 členů. Ta se schází každých 6 měsíců, reálné rozhodování tedy většinou spadá na jednotlivé operující jednotky. To jim poskytuje velkou výhodu ve flexibilitě a adaptaci na každodenní vývoj na bojišti. Zároveň je tak umožněno praktikování partyzánského boje v místním terénu, který dobře znají, v čemž dobře trénovaní a organizovaní vojáci YPG a YPJ vynikají.

3.4.1 Početní stavy a výzbroj kurdských milic

Od svého založení fungovaly YPG v ilegalitě. Z té vystoupily se začátkem syrského povstání s cílem bránit kurdské území. Roku 2012 disponovaly YPG 7 brigádami, dislokovanými ve městech Kámišlí, Kobani, Ras al-Ayn, dvě pak v regionu Afrín a dvě v regionu Derik. Další brigáda byla na konci tohoto roku založena v regionu Al-Bab (Scientiahumana 2012).

Do roku 2015 už je uváděno 50 tisíc bojovníků v YPG a 10 tisíc v ženských jednotkách YPJ (Gunes a Lowe 2015; Syrian Civil War Map 2018). Agentura Reuters odhadovala roku 2016 počet bojovníků obou milic také na 60 tisíc, ovšem dle jejího zjištění 24 tisíc z tohoto počtu byly příslušnice YPJ. Reuters zároveň uvádí, že během roku 2016 bylo založeno 10 nových praporů, každý o síle 300 bojovníků. Mluvčí kurdských milic, Redur Xelil, v rozhovoru pro agenturu deklaroval cíl dosažení počtu 100 tisíc bojovníků do poloviny roku 2017 (Reuters 2017).

Ve výzbroji milic se před vyzbrojením západními státy z drtivé části nalézaly lehké zbraně. Páteřní zbraní jsou bezpochyby legendární útočné pušky AK-47. Jakýkoliv výcvik bojovníků a bojovnic kurdských milic se neobejde bez této zbraně. Postupem času se do výzbroje Kurdů

dostaly i těžší zbraně, buďto ukořistěním v boji, nebo dodávkou, většinou od KRG nebo PKK, případně nepřímo od externích aktérů. Ke konci května 2017 se začaly objevovat zprávy o přímých dodávkách zbraní a bojových vozidel od USA. Pentagon uvedl, že jde o přípravu na znovudobytí města Rakká, k čemuž se SDF v čele s YPG chystaly. Dle vyjádření Pentagonu je YPG „*jediná pozemní síla, která může úspěšně dobýt Rakká v blízké budoucnosti*“. Jednalo se o dodávky útočných pušek AK-47, lehkých kulometů a vozidel (Al Jazeera 2017; NBC 2017). Mezi dalšími zbraněmi bylo například tisíc protitankových střel AT-4, 3 tisíce protitankových střel RPG-7 nebo přes sto minometných systémů ráže 60mm (Daily Sabah 2017).

Speciální komando jednotek YPG bylo dle zjištění serveru Military Times z května 2017 také vyzbrojeno zařízeními užívanými americkými speciálními jednotkami. Jedná se například o noční vidění nebo laserové zaměřovače (Military Times 2018).

Kurdské milice v průběhu války zaznamenaly kvalitativní i kvantitativní polepšení. Významným momentem pro ně byl také výcvik, který jim byl poskytnut americkou armádou.

3.4.2 Ostatní milice SDF

Syrské demokratické síly se skládají z dalších bojových skupin. Jednou z nich je Jaysh al-Sanadid, milice arabského kmenu Shammar. Byla zformována pro obranu před IS v roce 2013. Jako hlavní cíl si klade získání autonomie pro kmen Shammar a bezpečnost guvernорátu Al-Hasaká. Spojení se SDF se nejprve zdráhaly, v rozhovoru pro Syria:direct jejich mluvčí oznámil, že „*kooperace s SDF neslouží našim cílům a principům*“ (SYRIA:direct 2015). Po společných vojenských operacích proti IS ovšem změnili názor a na přelomu let 2015 a 2016 Jays al-Sanadid rozhodla do aliance s YPG a YPJ vstoupit. Síla milice je přibližně 9 000 mužů, vyzbrojených především lehkými zbraněmi.

Druhou významnou milicí, která SDF spoluzakládala, je Jaysh al-Thuwar. V té bojují Kurdové, Arméni a Turkmeni, celková síla je odhadována na 3 000 mužů. Milice nebyla vycvičena v rámci podpory USA poskytované od roku 2014 vybraným ozbrojeným skupinám bojujícím proti IS, neboť nechtěla být omezena pouze na boj právě proti IS, ale chtěla si ponechat možnost bojovat také proti syrské vládě. Milice Jaysh al-Thuwar se skládá z několika menších brigád, většinou s velmi blízkým smýšlením a cíli.

4. Vztah centrální syrská vláda - Rojava

4.1 2012

Roku 2012 nedošlo k výraznějším diplomatickým vyjádřením ze strany syrské vlády k Rojavě. Bašár Asad uznal předchozí rok občanství většině do té doby „anonymizovaných“ Kurdů, roku 2012 se syrská armáda stáhla z převážně Kurdy obývaných oblastí, jednak poháněna potřebou bojovat s povstalci v ostatních částech země, jednak nerozdmýchávat další povstalecké jádro proti své vládě. Toto lze interpretovat též jako taktické stažení, sledující předpoklad, že nedostatečně vyzbrojení Kurdové dočasně převezmou kontrolu nad územím, takže ji snadno nezíská FSA a zároveň následně budou lehce poraženi SAA, případně se sami vzdají.

4.2 2013

Roku 2013 mezi oběma stranami probíhaly poměrně těžké boje, SAA například granátometry odstřelovala kurdské pozice v Allepu. Také letecky bombardovala kurdskou vesnici Hadad. V březnu tohoto roku zase YPG převzaly kontrolu nad ropnými poli na severovýchodě Sýrie.

4.3 2014

Z roku 2014 stojí za povšimnutí pouze údajná dodávka syrských zbraní kurdským jednotkám v obleženém Kobani. Tuto informaci, kterou přinesla syrská státní televize, však YPG nepotvrdily (Haaretz 2014).

4.4 2015

V dubnu při návštěvě Rojavy, ve městě Kámišlí prohlásil syrský ministr pro usmíření, Ali Haidar: „*Poskytovali jsme kurdským silám veškerou možnou vojenskou podporu pro jejich posílení v boji s terorem. Stále jim poskytujeme naši pomoc s cílem porážení teroristických organizací*“ K tomu dodal vzkaz o vztahu vlády k dané oblasti: „*Kámišlí je syrskou půdou. Má cesta byla snahou zmírnit nebezpečí a opravit mosty mezi syrským vedením a lidmi v této oblasti*“ (Bezhlewi 2015).

Tato vyjádření následovala Asadova smířlivá slova v září stejného roku. Volal po sjednocení v boji proti ISIS a ostatní teroristům. Konkrétně ke vztahu s Kurdy ovládanou Rojavou prohlásil: *„Po porážce ISIS, An-Nusry a teroristů (opoziční skupiny) můžou být kurdské požadavky, vyjádřené jejich politickými stranami, diskutovány na národní úrovni. Není s tím žádný problém. Nebudeme vetovat žádné požadavky, které jsou v mezích jednotné Sýrie, jednoty jejich obyvatel a teritoria.“* Odmítl však, že by vláda v tomto stádiu Kurdy považovala za spojence (Rudaw 2015).

4.5 2016

V lednu na mírových jednáních v Ženevě syrský zástupce zopakoval požadavek zachování jednoty syrského teritoria. *„Jak jsme již dříve řekli, naším schéma pro tyto rozhovory jsou Sýřané v Sýrii a podmínkou je protekce jednoty země a syrského národa.“* (Rudaw 2016)

Proti tureckém odstřelování kurdských pozic na syrském území ze začátku roku se syrská vláda oficiálně ohradila, označujíc tento akt za porušení své suverenity. Oficiální cestou se obrátila na generálního tajemníka OSN, s tvrzením že *„Turecká dělostřelecká palba na syrské území přímo podporuje ozbrojené teroristické organizace“* a vyhradila si právo na přiměřenou odpověď a náhradu za způsobené škody (BBC 2016a). Otázkou zůstává, jaké formy odpovědi je SAA proti armádě Turecka reálně schopna, výzbrojí, počty ani výcvikem se jí nemůže rovnat. Ihned 12. 2. už Bašár Asad v rozhovoru pro AFP deklaroval jasný úmysl dobýt veškeré území zpět pod svou kontrolu. *„Bylo by nelogické říkat, že jsme ochotni vzdát se jediného kusu našeho území.“*, řekl doslova (AFP 2016).

Na kurdské vyhlášení Federace severní Sýrie 17.3.2016 pak syrská vláda reagovala razantním odmítnutím. Syrské ministerstvo zahraničí ihned vydalo stanovisko, ve kterém deklarovalo, že toto vyhlášení je: *„bez jakékoliv legální hodnoty, a nebude znamenat jakýkoliv legální, politický, sociální nebo ekonomický efekt“* (BBC 2016b).

4.5 2017

Rok 2017 se obešel bez zásadních diplomatických vzkazů a prohlášení. Za zmínku stojí dohoda o předání kontroly nad několika vesnicemi západně od města Manbidž syrské armádě. Proběhly též drobné střety mezi SDF a SAA jižně do města Tabqa (BBC 2017).

4.6 2018

Představitelé SDC v červenci oznámili, že byli pozváni do Damašku na sérii jednání ohledně decentralizace Sýrie. Dle jejich vyjádření: „*Setkání vyústilo v rozhodnutí zformovat komise na různých úrovních, k rozvinutí dialogu a vyjednávání, k ukončení násilí a války, která pohltila Sýřany a k navržení cesty vedoucí k decentralizované demokratické Sýrii.*“ (Shekhani 2018). Oficiální syrské vyjádření k těmto jednáním se mi nepodařilo dohledat. Podle neoficiálních zdrojů však Damašek odmítl diskuzi o vytvoření federálního systému či samosprávě v Rojavě. Oproti tomu prý navrhl rozšíření a vylepšení současných syrských zákonů o lokální správě a zároveň trvá na ponechání práva držení zbraní pouze pro SAA (South Front 2018).

Po oznámení o plánovaném stažení amerických jednotek ze Sýrie, byli představitelé AANES přinuceni začít intenzivněji jednat se syrskou vládou. V prosinci, po začátku Tureckém postupu směrem k městu Manbidž, začaly SDF stahovat své jednotky a oficiálně vyzvaly Asadovy síly ke „*vstupu do oblasti okolo města Manbidž a obranu proti Turecké invazi*“ (YPG 2018). Syrská arabská armáda reagovala přesunem jednotek do Manbidž a deklarovala garanci „*bezpečnosti všem občanům a dalším přítomným v oblasti*“ (The Guardian 2018).

4.7 2019

Ze začátku roku je dobré upozornit na vyjádření Rêdûra Xelîla, vrcholného představitele SDF a bývalého mluvčího YPG, o nezbytnosti dohody se syrskou vládou. Ten se vyjádřil k probíhajícím jednáním o správě města Manbidž, které ohrožovaly jednotky FSA podporované Tureckem a které na výzvu SDF začala bránit SAA. „*Pokračující vyjednávání s vládou mají dosáhnout finální formulace správy města Manbidž*“. Xelîl také připustil, že dále existují rozdílné názory na tuto správu a že jednání by měla být mezinárodně zastřešena, přičemž zmínil možnou garanci výsledků jednání ze strany Ruska (The Defense Post 2019).

Jistou možností spatřuji v nalezení konsenzu ohledně správy města Manbidž, který by následně mohl být přenesen na další oblasti v Rojavě.

K červenci 2019 nedošlo k žádným dalším významným posunům v jednání mezi vládou a Rojavou.

5. Globální geopolitické vlivy na Demokratickou federaci severní Sýrie (DFSS)

V této práci mě zprvce zajímá teritoriální zisk kurdských jednotek, následná kontrola tohoto teritoria a za druhé geopolitické zájmy velmocí a regionálních mocností v dané oblasti Blízkého východu, zvláště pak v oblasti Rojavy, Západního Kurdistanu. Velký Kurdistan se vždy nacházel na křižovatce geopolitických zájmů mocností. Ty se zde kříží dodnes a vyřešení či ustálení situace se v nejbližší době nedá očekávat. V současnosti je z celé oblasti Kurdistanu největší pozornost věnována Rojavě.

Nedílnou součástí interních státních konfliktů jsou v dnešním světě intervence externích aktérů. Rozhodně se však nejedná o fenomén současný, tyto intervence byly přítomny i dříve. Jak uvádí již George Modelski, „*intervence do interních válek jsou téměř nevyhnutelné, jsou skutečně neodmyslitelnou logikou situace*“ (Modelski 1961). Toto potvrzuje ve své práci i Alexis Heraclides, který při studii 6 povstaleckých hnutí z let 1960 – 1980 doložil intervenci celkem 72 externích aktérů (Heraclides 1990). Stejně tak současná občanská válka probíhající v Sýrii zaznamenala množství zahraničních intervencí, které jsou navíc determinovány a umocněny rozsáhlými geopolitickými zájmy mocností v tomto regionu.

Podobně jako již několikrát v historii celé kurdské etnikum, je nyní také syrský Kurdistan uzavřen mezi četnými konfliktními zájmy.

5.1 Postoje jednotlivých externích aktérů

5.1.1 USA

USA se kurdské otázce v širším měřítku dlouho nevěnovaly. Na to poukazoval například Karen Culcasi, který se ve své práci „Kartografické budování Kurdistanu v rámci geopolitických a orientálních diskursů“ zaměřil na geopolitické zájmy USA od roku 1945 do roku 2002 a kartografické zobrazení oblastí obývaných Kurdy. Po dobu studené války byli Kurdové z geopolitického hlediska vnímáni ze strany USA jako nepřátelé. Ve svých závěrech autor upozorňuje na geopolitický diskurz promítnutý skrze mapy, který marginalizoval Kurdy v celé oblasti a refletoval politiku zjednodušování a přehlížení. Mluví také o orientálním diskurzu podporujícím dominantní geopolitické postavení USA, západní centrismus a nadvládu. Na

konci této studie z roku 2006 poukazuje na změnu geopolitických zájmů USA a jejich podporu Iráku a Iráckému Kurdistanu, z čehož ovšem zároveň dovozuje možné další proměny v přístupu USA ke Kurdům a Kurdistanu (Culcasi 2006).

Ke změně geopolitického diskurzu zde skutečně došlo a USA po podpoře Iráckého Kurdistanu pomohly i kurdským milicím v syrské občanské válce. V čele koalice zemí NATO a dalších spojenců (celkem 60 států) zahájily letecké nálety proti pozicím ISIS a následně na podporu kurdských milic. Mezinárodní operace dostala pár měsíců po svém začátku název „Bytostné rozhodnutí“ (Inherent Resolve). První nálety proti ISIS byly koalicí podniknuty 23. září 2014 (PRI 2017). Pro USA se jedná o těžkou pozici. Dva stabilní státy v regionu, zároveň jejich spojenci, mají na svém území významné kurdské menšiny: Turecko a Irák. Není v jejich zájmu dovolit dělení iráckého území, proto jim vyhovuje udržení statutu quo autonomní oblasti iráckého Kurdistanu. Současně potřebují stabilní Turecko, jednak jako spojence v regionu a na druhou stranu člena NATO, disponující druhou nejsilnější armádou aliance. V Turecku se navíc nacházejí dvě velké americké vojenské základny (Incirklik a Diyarbakir), klíčové pro jejich operace v oblasti a je zároveň centrem pro transport ropy a plynu, propojujícím Kavkaz se Středozemním a Černým mořem (Gutaj a Al 2017).

Přes nejasnou a „bankrotující“ zahraniční politiku USA neschopnou reflektovat změny v regionu“ (Gunter 2015) byly USA donuceny vyvažovat vliv Ruska a Íránu v regionu a udržet syrské Kurdy na bojišti jako své spojence, kteří jsou navíc schopni efektivně bojovat a vítězit v pozemním boji proti ISIS. Přes nesouhlas Turecka sáhla Trumpova administrativa v roce 2017 k přímým dodávkám zbraní pro YPG, jak jsem ovšem uváděl již v kapitole popisující bojeschopnost kurdských milicí. Z geopolitického hlediska je však v tomto zapotřebí spatřovat široký manévrovací prostor USA, které si neváhaly toto na úkor Turecka dovolit. Na opačné straně ovšem také nebránily a nebrání Turecku ve vojenských akcích proti Rojavě.

5.1.2 Ruská federace

Ruské geopolitické zájmy v oblasti jsou dlouhodobé a pro federaci se jeví jako klíčové. Již Háfiz Asad byl blízkým spojencem Sovětského svazu a vazby přetrvaly i do 21. století. Důležitým partnerem Ruska je Sýrie ihned z několika důvodů. V první řadě jde Rusku o udržení vlivu na region, jeho jediným dalším spojencem zde je jen Írán, který by v případě pádu Asada zůstal osamocen a jeho i ruská pozice silně oslabena. Zadržel se v Sýrii nachází ruský pronajatý

přístav Tartus – jediný ve Středozemním moři. Slouží mu jako nepostradatelný pro opravy a zásobování válečných lodí plujících zpět do Černého moře (The New York Times 2012). Neposlední kontakt Ruska a Sýrie můžeme spatřit ve vojensko-ekonomické spolupráci. Sýrie totiž nakupuje vojenskou techniku z oblasti protiletadlových střel nebo vojenských letadel (Tichý 2015).

Prezident Vladimir Putin, za situace na bojišti nepříznivé pro syrskou armádu, z výše uvedených důvodů nařídil leteckou ofenzivu v Sýrii, sice s oficiálním cílem oslabení ISIS, ovšem po přihlédnutí ke zmíněným důvodům a pozdějšímu zmapování cílů, na které mířily ruské nálety, se snadno dedukovatelným zástupným cílem podpory jednotek Bašára Asada. Území ovládaná syrskou armádou a cíle náletů ruských vojenských letadel z podzimu 2015 a jara 2016 jsou znázorněny v příloze č. 7 a 8.⁹

S dalším pádným důvodem Putinovy podpory syrskému režimu přišel časopis Foreign Affairs. Její původ je dle tvrzení autorky v pokusech Čečenska o secesi od Ruské federace, které Rusko brutálně potlačilo a secesi zabránilo. Nejnebezpečnější rebelující skupinu zde představovali radikální sunnitští islamisté, podobně jako v Sýrii. Autorka článku, Fiona Hill, argumentuje Putinovou percepcí syrské války jako „posledního globálního bojiště, kde dochází ke střetu sekulárního státu se sunnitským islamismem“ (Hill 2013). Pro Rusko, s nezanedbatelnou populací sunnitských muslimů na Severním Kavkaze, regionu Volga a včetně velkých měst, Moskvu nevyjímaje, by rozpad Sýrie, navíc geopoliticky významného státu, vedoucí k nekontrolovatelnému šíření sunnitského islamismu, bylo skutečným nebezpečím (Hill 2013).

Rusko a s ním společně i Čína, která společně s ním stojí na straně Asada, se též obávají vzniku precedentu, který by v budoucnu mohl dát příčinu ostatním mezinárodním aktérům k intervenci do jejich domácích záležitostí. Z tohoto pohledu jsou jejich obavy soustředěny hlavně na oblast porušování lidských práv, kvůli které by došlo k intervenci v Sýrii proti Asadovi a potažmo poté potenciální hrozbě zasahování do Ruské a Čínské domácí politiky. I z tohoto důvodu můžeme od začátku konfliktu pozorovat podporu, zásobování a následně i vojenské dodávky a vojenskou intervenci na straně Asada (Gunter 2013).

⁹ viz příloha č. 8 a 9 (mapy)

5.1.3 Turecká republika

Turecko jako regionální velmoc, s 822 km dlouhou hranicí se Sýrií je od začátku v konfliktu nevyhnutelně zainteresováno. V Turecku zároveň žije 20 milionů Kurdů, není pro něj tedy možné ignorovat kurdskou Rojavu, vzniklou na jeho hranicích.

Od začátku stálo Turecko na straně povstalců proti vládě. Ze své pozice vcelku logicky, jako protiváha šíitské alávitské vládě, se chopilo šance zvýšit svůj vliv v regionu. Nezanedbatelně by totiž bylo schopno projektovat svůj vliv a své požadavky na vznik nové syrské vlády a následně na vývoj celého Blízkého východu. Dobře to odráží projev ministra zahraničí Ahmeta Davutoğlu před tureckým parlamentem z roku 2012: *„Jsme u zrodu nového Blízkého východu, my budeme vlastníkem, služebníkem a pionýrem tohoto nového Blízkého východu“* (Odintsov 2018). Podle některých autorů má Turecko zájem na vytvoření „sunnitského půlměsíce“ od iráckého Kurdistánu po Gazu (Karaveli in Odintsov 2018).

S pozoruhodným tvrzením týkajícím se vztahu Turecka k Rojavě přišel doktor politické geografie na Soranské univerzitě v iráckém Kurdistánu, Till F. Paasche. Dle něj podpora kurdských milicí neznamená ohrožení teritoriální integrity Turecka. Uznává, že PKK a PYD jsou vzájemně silně propojené, argumentuje však jejich rozdílností. Sdílejí sice ideologii a PKK poskytla výcvik i pomoc v boji, na druhé straně však PYD nikdy nebyla západními velmocemi zařazena na seznam teroristických organizací, naopak se jí od nich dostává podpory. PKK také od počátku fungovala jako elitářská strana a primárně využívala partyzánské taktiky, zatímco PYD operuje na *„heterogenním urbanizovaném i venkovském území a kooperuje zde s ostatními politickými stranami, členy odlišných etnik i náboženství“* (Paasche 2015). Autor také zmiňuje fakt, že PYD není separatistickou organizací, jež by chtěla měnit hranice Sýrie.

Přes výše zmíněné tvrzení Turecko zasahuje proti větší integraci Rojavy poměrně intenzivně. Jak jsem již psal výše, odmítlo například poskytnout pomoc obleženému kurdskému městu Kobani. Z Tureckého pohledu by se jednalo o posílení pozice PKK, což je v přesné opozici tureckých zájmů. Je zde také důležité znovu zmínit dřívější spolupráci syrské vlády s PKK, umožnění vzniku a existence výcvikových center na svém území, včetně poskytnutí útočiště vůdci a ideologovi PKK Abdullahu Öcalanovi až do roku 1998. Toho si všímá také Michael M. Gunter a mluví o stále trvajícím tiché podpoře mezi PKK a Asadem (Gunter 2015).

V případě tureckého vztahu k syrskému Kurdistánu se dá uvažovat také o konceptu konstrukce

hrozby Davida Campbella. V rámci tohoto konceptu se stát snaží poukazováním na vnější (ne)existující nebezpečí pro státní bezpečnost formovat svou vnitřní politiku. Zahraniční politika a její projekce se stává primárně nástrojem vnitropolitického konfliktu. Erdoğanova vláda má ve vývoji v Sýrii ideální příležitost, jak ospravedlnit svůj postup proti PKK uvnitř Turecka. Generálním označováním kurdských jednotek za teroristické si buduje prostor pro ozbrojené zásahy a také navozuje pocit neustálého ohrožení. Následně se profiluje před voliči jako jejich ochránce až „spasitel“ a generuje tak politické body.

Specifickou oblastí v tureckém zájmu je kanton Afrín. Ke konci srpna 2016 se turecká armáda přímo zapojila do osvobození města Jarablus v severní Sýrii od ISIS. Bylo využito speciálních jednotek včetně tanků a zároveň zásadní podpory mířenou pro FSA v oblasti (CNN 2016). Tímto vstupem turecké armády a převzetím území od ISIS došlo k oddělení kantonu Kobani a Afrín. Tyto nebyly pod kurdskou kontrolou ani předtím teritoriálně propojené, ovšem jejich spojení bylo hlavním cílem kurdských milic v oblasti a v bojích proti ISIS ho postupně dosahovaly. Turecká intervence toto znemožnila a kantony účinně oddělila. Dalším krokem, ke kterému Turecko přistoupilo v rámci hájení svých geopolitických zájmů, byla vojenská operace „Olivová ratolest“ v Afrínu a jeho dobytí, které je popsáno v kapitole 3.3.3.3.

5.1.4 Íránská islámská republika

Írán je dlouhodobým spojencem Sýrie. Od Asadova převzetí moci 1971 a Íránské islámské revoluce 1979 vládou v obou zemích šíitští muslimové, přestože s velmi rozdílnými politickými systémy. Od 80. let 20. století je však propojoval ještě společný nepřítel, Irák Saddáma Husajna. V občanské válce je Írán zapojen zprvu svými milicemi a zadruhé skrze jím podporovanou teroristickou organizaci Hizballáh. Obecně se Íránská podpora Asadovu režimu považuje za účinnou. „*Jeho expertíza, zkušenosti a trpělivost poskytly dobrou pomoc a do značné míry umožnily zotavení syrské vlády po vážných neúspěších z roku 2012*“ (Hokayem 2014).

Dalším důvodem podpory syrského režimu je kromě dlouholetého spojení nepochybně potřeba vyvažovat moc Saudské Arábie a ostatních sunnitských států perského zálivu. Ty se přidaly k podpoře FSA, s cílem svržení Asada. Jejich počáteční angažmá ovšem nebylo pro opozici velkým přínosem, neboť se nedokázaly koordinovat, a navíc si hlavně Saudská Arábie s Katarom navzájem spíše konkurovaly, nevyměňovaly zpravodajské informace a finanční

podporu poskytovaly neefektivně. Na neefektivitě financování opozice však měla nemalý podíl také její celková roztržitost a nepřestávající štěpení (Hokayem 2014).

S nástupem šíitské vlády v Iráku se Íránu otevřely možnosti k znovuoobnovení myšlenky takzvaného šíitského pásu, tedy sousedících zemí pod vládou Šíitů, od Iráku přes Sýrii po Libanon. K realizaci bezpodmínečně potřebuje Asada a aláwity u moci v Sýrii, i proto nechce dopustit jeho pád, teritoriální nestabilitu nebo dokonce rozpad Sýrie. Jeho situace je v jasné opozici proti zvyšujícímu se vlivu syrských Kurdů.

Írán vnímal válku v Sýrii jako zásadní příležitost přiblížení se svému hlavnímu geopolitickému cíli, a sice „vymazání Izraele z globální politické mapy“ (Middle East Monitor 2019). Teherán se tímto záměrem nijak netají. Jeho cílem v této válce je vytvoření již naznačeného „mostu“ z Íránu, přes Irák, Sýrii do Libanonu. Írán postupuje obdobně jako v Libanonu, kde se Hizballáhu povedlo zakořenit nejen vojensky, ale i politicky a kulturně. Napříč Sýrií buduje šíitské zasedací sály, mešity a školy (Seligman 2019).

Je zjevné, že Írán je hlavním spojencem Bašára Asada v oblasti. Zároveň ovšem po dobu války přímo nezapříčinil ztráty území kontrolovaného SDF. Vzhledem k rivalitě s Tureckem nelze předpokládat jakoukoliv spolupráci s ním při útoku na Federaci Severní Sýrie, pokud k takovému pokusu ovšem přistoupí Syrská armáda, je velmi pravděpodobné, že ji Írán vojensky i logisticky podpoří, stejně jako činil v dosavadním průběhu konfliktu. Stejně jako pro Rusko, i pro Írán se varianta převzetí kontroly nad územím v současnosti kontrolované SDF Asadem jeví jako nejpříjemnější.

5.3 Určení primárních externích faktorů ovlivňujících vztah Rojava - Sýrie

5.3.1 Postup USA v podpoře směrem ke kurdským milicím

Poté, co se Kurdové osvědčili v boji s ISIS, začaly USA poskytovat větší podporu jim, namísto dosavadních subvencí arabské opozice. V rámci pomoci arabské opozici byl zařazen i výcvikový program pro její bojovníky, ten však vyústil v pochybné závěry a mluvilo se spíše o jeho neúspěchu. *"Jsem přesvědčen, že IS mohou porazit jen místní silné a dostatečně motivované pozemní jednotky."* uvedl dřívější americký ministr obrany Ashton Carter (Hospodářské noviny 2015). Už předtím sdělil, že se USA chtějí zaměřit na spolupráci například s kurdskými povstalci, kteří se v dosavadních bojích osvědčili. Prosazení kurdských

milic v boji byl jeden z faktorů, mohu ovšem uvést i další pravděpodobné příčiny, proč se USA rozhodly pro jejich podporu. PYD na přelomu roku 2014 a 2015 neměl tak napjaté vztahy s Tureckem, probíhala určitá jednání a předseda strany Salih Muslim Muhhamad se dokonce v roce 2013 zúčastnil rozhovorů s tureckými představiteli v Ankaře (Rudaw 2013b). Domnívám se tedy, že USA pravděpodobně mohly počítat se zlepšením vztahu mezi Rojavou a Tureckem a tím pádem v tomto nespátrovaly zásadní překážku k jejich podpoře kurdských milic. S přihlédnutím ke krutosti syrského konfliktu, páchaným válečným zločinům, včetně použití chemických zbraní (Reuters 2018c), se z humanitárního pohledu dle mého názoru ani nejevilo jako nepřekročitelná mez podporovat tyto jednotky, u kterých samozřejmě také existovala evidence několika případů protiprávního zacházení s civilisty, především Araby. Zprávy o válečných zločinech páchaných na syrských civilistech přinesl například britský The Guardian (The Guardian 2015).

V prosinci 2018 oznámil Donald Trump plán na úplné stažení všech amerických jednotek ze Sýrie. V té době bylo na teritoriu Rojavy alokováno 2000 vojáků. Toto rozhodnutí téměř ihned iniciovalo snahy o jednání mezi SDF, syrské vlády a Ruska, které SDF požádali o mediaci (Seligman 2019). Úplné stažení by totiž nechalo v Rojavě volnou ruku Turecku, které konstantně deklaruje cíl zbavení syrského území a podílu na vládě nad ním kurdských milic. Od úplného stažení vojsk prozatím Trump ustoupil, časový horizont stažení vojsk také neoznámil. Roli zde hrají i současné napjaté vztahy s Íránem, který je dlouhodobě také jedním z důvodů participace USA v Sýrii.

13.1.2019 Donald Trump vyjádřil podporu Rojavě při deklarování záměru „ekonomicky zničit Turecko“ v případě, že napadne Kurdy v Sýrii (Trump 2019).

Pokud mám shrnout spolupráci USA a AANES, tak ta stojí na společných zájmech obou administrativ a sdílených zájmech. Jedná se o stejný prostož vůči Íránu, Asadovi, obnovení aktivit ISIS, Turecké anexi části syrského území, ochranu civilistů, uprchlíků a vnitřně vysídlených osob, minorit s rozdílných náboženských vyznání (Abdulkader 2019).

5.3.2 Postoj Turecka ke vznikajícím entitám na severu Sýrie

V této chvíli shledávám důležitou reakci Turecka k vyhlášení autonomie. Ihned po oznámení uvedl turecký ministr zahraničí Ahmed Davutoğlu: „*Takováto autonomie nemůže být vyhlášena jednostranně*“ a „*Není možné akceptovat jakoukoliv de facto deklaraci autonomní entity v Sýrii a povede to jen k dalším krizím.*“ (Rudaw 2013a). Z rezolutních prohlášení můžeme vysledovat nevoli Turecka k této deklaraci, kterou později potvrdilo i (ne)pomocí jednotkám YPG při obranně Kobani.

Obavy Turecka ze zisků YPG jsou pochopitelné. Jakékoliv územní zisky Kurdů jsou ze strany Turecka chápány jako možné ohrožení své teritoriální integrity, tím více, pokud k těmto ziskům dochází u jeho hranic. Turecko silně nesouhlasí s vojenskou a materiální podporou kurdských jednotek ze strany USA, označilo ji za zradu mezi členy NATO a za podporu teroristického hnutí (PYD figuruje na Tureckém seznamu teroristických organizací prakticky od svého vzniku). Prezident Erdoğan tento fakt opakovaně zdůrazňoval, například v únoru 2016: „*Nemůžete říkat, že PKK je teroristickou organizací a PYD ne*“ a připomněl jednotný postoj Turecka k terorismu: „*Ať PYD, PKK, IS nebo DHKP-C, naše stanovisko je proti všem teroristickým organizacím stejně*“ (Middle East Eye 2016). Podporu USA pro YPG pak turecký velvyslanec ve Washingtonu definoval jako „*postavení členské země NATO a teroristické organizace na stejnou úroveň*“ (The Washington Post 2016).

Od Tureckého stanoviska nelze očekávat značnější odchylky a konzistentně dává najevo, že je připraveno proti PYD a tím pádem Rojavě vojensky zasahovat. O dva týdny později od zmíněných prohlášení došlo k odstřelování kurdských pozic v provincii Aleppo z tureckého území. Nebyly to ovšem první útoky ze strany Turecka na kurdské jednotky. V říjnu 2015 provedlo nálet na kurdské oddíly a společně s ním vytyčil premiér Ahmet Davutoğlu geografickou hranici, za kterou případný postup YPG nehodlá tolerovat: „*Upozorňovali jsme, že PYD nesmí postoupit západně od Eufratu*“ (iDNES 2015).

Komplikací a zároveň možností pro konstrukci hrozby se pro Erdoğana stalo obnovení boji s PKK na svém území v červenci 2015. Tenze během příměří vznikaly především okolo turecké výstavby přehrad na východě země, kontrolujících přísun vody do predominantně Kurdy obývaných území. PKK také obviňovala vládu z využívání příměří k výstavbě armádních základů. Turecku tak dále „domácí“ PKK nestála ani v diplomatické rovině v cestě k útokům proti kurdským jednotkám v Sýrii či Iráku.

Proti atakování kurdských pozic na syrském území se oficiálně postavila také syrská vláda, označujíc tento akt za porušení své suverenity. Oficiální cestou se obrátila generálního tajemníka OSN, s tvrzením že „*Turecká dělostřelecká palba na syrské území přímo podporuje ozbrojené teroristické organizace*“ a vyhradila si právo na přiměřenou odpověď a požadavek náhrady za způsobené škody (BBC 2016a).

Podle dostupných informací je Turecko od ledna 2019 připraveno na přeshraniční vojenskou operaci proti syrským Kurdům, největší ve své historii. Mělo by se jí účastnit až na 80 tisíc jednotek (ČT24 2019).

Stručné shrnutí důležitých stanovisek vztahujících se k syrským Kurdům

	Sýrie	USA	Turecko	Rojava
2012	Okolnostmi vynucené předání správy nad kurdskými regiony kurdským představitelům	Požadavek k odstoupení Bašára Asada	Odmítnutí jednostranného vyhlášení, v důsledku něj nastane zhoršení situace v celé Sýrii	Vyhlášení autonomní oblasti a konfederace 3 kantonů – Jazíra, Kobani, Afrin
2014	Tichá tolerance syrských Kurdů	Slova o nezbytnosti podpořit Kurdy z morálního hlediska, i ze strategického pro boj proti ISIS	Odmítnutí podpořit „teroristy bránící Kobani proti teroristům z ISIS“	Adorování úspěšné obrany Kobani, prohlášení o nemožnosti řešení syrského konfliktu bez prizvání Kurdů
2016	Prohlášení Bašára Asada ohledně odhodlání dobýt veškeré syrské území zpět pod svou kontrolu; odmítnutí legálnosti a možného přetrvání Demokratické federace Severní Sýrie	Vyjádření požadavku na jednotnou Sýrii s vládou bez Bašára Asada	Apelování na status PYD jako „teroristické organizace“ oproti vlastnímu postavení spojence v NATO; odsouzení jakéhokoliv pokusu o fragmentaci Sýrie	Vyhlášení Demokratické federace Severní Sýrie, propagace federalismu jako řešení pro celou Sýrii
2018	Příprava na dobytí Idlibu, prohlášení o blížícím se ukončení konfliktu, deklarování obrany Manbidžu proti Turecku	Distancování se od jiného záměru působení svých sil v Sýrii, než jaký by měl za cíl porážení ISIS, oznámení o stažení všech jednotek, to by mělo trvat 100 dnů	Deklarování záměru odstranění veškerých teroristických skupin u hranic se Sýrií	Oficiální žádost syrské vládě o převzetí kontroly nad kontrolovaným územím východně od Eufratu, které je ohroženo útokem Turecka
2019	Odmítání kurdského plánu federalizace	Rezignace na záměr stažení všech, vojáků, i po oznámení o porážce ISIS uznávají, že zůstává hrozbou	Konzistentní postoj ke kurdským milicím, tlak na odchod všech jednotek YPG z města Manbidž	Přípravy na jednání s vládou, přetrvávající požadavek federalizace Sýrie

Zdroj: vlastní zpracování

6. Závěr

Komplexita syrského konfliktu je značná a byla v práci nastíněna. Počtem zainteresovaných a intervenujících stran se dle mého názoru jedná o unikátní válečné střetnutí. Jde opravdu o průnik mnoha zájmů interních i externích aktérů a výsledek konfliktu nepochybně zásadně ovlivní rozpoložení sil minimálně na Blízkém východě.

Uprostřed nastíněného střetu jsem se soustředil na kurdskou otázku v Sýrii, která se s probíhajícím konfliktem stala nejviditelnějším bodem celokurdské problematiky. Dá se říci, že z pohledu celokurdské otázky do té doby nejméně významná oblast v jejím kontextu, syrský Kurdistan s pouhými 2 miliony Kurdů, během několika let přetransformoval vnímání i pozornost zbytku světa ohledně kurdského etnika.

V konfliktu, jakým je ten v Sýrii je velmi výhodná půda pro vznik a vývoj VNŠA. Jak je patrné z práce, rozvinuly se zde dva takovýto aktéři. Jedním byl transcendentální a globálně revoluční ISIS, dosahující největšího teritoriálního rozmachu roku 2015. Druhým, ne zcela typickým VNŠA je Rojava, v současnosti AANES. Unikátní situace v Sýrii proti sobě postavila tyto dva nestátní aktéry. Oba jsou výsledkem uvolněného prostoru vzniklého mocenským vakuem v teritoriu, do kterého centrální vláda nebyla schopna projekce své moci.. V boji za prosazení svých politických cílů se úspěšnějším ukázala Rojava, která teritorium penetrovala a převzala pod kontrolu v drtivé části na úkor ISIS. Zde může být pozorována unikátní událost, kdy Rojava získala pod svou kontrolu téměř třetinu teritoria mateřského státu, aniž by došlo k rozsáhlejším a významnějším vojenským střetům s jeho armádou.

Zatímco perspektivou SDF se jedná o osvobozené území, percepcí centrální vlády je toto teritorium nelegálně oddělováno a narušuje jednotu a celistvost syrského státu. Vývoj pozic SDF a centrální vlády můžeme pozorovat na změnách definovaných proměnných v čase. Zatímco představitelé Rojavy využívali své teritoriální posilování k deklarování stále větší autonomie a k požadování federalizace celého státu, z prohlášení syrské vlády můžeme číst často protichůdná stanoviska. Roku 2015 lze z vyjádření vlády číst ochotu vést diskusi o kurdských požadavcích na rozšíření samosprávy Rojavy. Začátkem roku 2016 došlo k přitvrzení rétoriky a jasnému vzkazu, že nepřipadá v úvahu jakékoliv dělení syrského území. Toto vygradovalo po jednostranném vyhlášení Federace severní Sýrie. Rojava jako VNSA byla schopna ustanovit na kontrolovaném teritoriu státní instituce, i vojenské rady uzpůsobené k ochraně svého civilního obyvatelstva. Vstoupila tak do konečné fáze uskutečňování svých politických cílů, popsané Ludvíkem.

V roce 2018 se uskutečnily první přímá jednání mezi zástupci Rojavy a syrskou vládou. Nevedly ovšem k žádným výsledkům, ani na ně nenavázala další vrcholná politická setkání. Nepodařilo se mi dohledat žádné výsledky, které by vyprodukovaly údajně zformované komise, o kterých mluvili zástupci Rojavy. Ztroskotaly na požadavcích obou stran, ze kterých prozatím nehodlají ustupovat. Centrální vláda trvá na zachování jednoty Sýrie v mezích republiky, odmítajíc udělení jakékoliv formy autonomie Rojavě a zbavení SDF všech zbraní. Požadavky Rojavy na autonomii v rámci nového federálního systému Sýrie zůstávají též nezměněny.

Za kurdskými kroky spatřuji testování mezí, kam je možno zajít. Těmito kroky mám na mysli deklarování autonomie a následné prohlubování a rozšiřování vojenské a politické kontroly na dobytém území. Jejich postup v kontrole teritoria umožnil podnikat navazující kroky v upevňování pozice autonomní oblasti. V reakci na to, jak je v práci uvedeno, se proti jejich požadavkům stále více ohrazovala centrální vláda, k vojenské reakci ovšem doteď nepřistoupila.

Výzkumná otázka předložené bakalářské práce zní: „Je kontrola dobytého teritoria hlavním faktorem ovlivňujícím status syrského Kurdistánu?“ Při vymezení vztahu centrální syrská vláda – Rojava, jak je uveden v této práci, se skutečně jedná o hlavní determinant statusu Rojavy. Hypotéza o využití pozice vycházející z teritoriální kontroly se podařila prokázat. Kontrola teritoria sehrává primární roli při prosazování politických požadavků Rojavy vůči centrální syrské vládě.

Jak však upozorňuji na konci práce, nelze opomenout ostatní faktory, mající na tento vztah silný vliv. Teritoriální bezpečnost Rojavy se neodvíjí pouze od schopnosti její armády zabránit centrální vládě v násilné reintegraci do unitárních struktur státu. Zachování autonomie též závisí na opatřeních a akcích přijatých Tureckem a USA: Rojava není ohrožena na své autonomii do doby, dokud SAA nebude schopna ji vojensky podmanit, ovšem též do doby, dokud bude její bezpečnost garantována přítomností amerických vojsk na jejím území. Jejich stažení by totiž umožnilo Turecku podniknout jednostranné kroky k dosažení svých deklarovaných cílů. V takovém případě bude Rojava existenciálně ohrožena.

Fenomén Autonomní správy severní a východní Sýrie je každopádně v českém prostředí nedostatečně prozkoumán a stojí za zvýšenou pozornost. Dostává totiž do popředí kurdskou otázku, tedy problematiku etnika čítajícího okolo 30 milionů příslušníků a nacházejícího se uprostřed konfliktního prostředí Blízkého východu a zasaženého střety jednak s mateřskými státy, tak mezi sebou. Výsledky syrské války mohou vést k podobné situaci ohledně řešení této otázky, jaká nastala po konci první světové války a bude tedy nezbytné nadále zkoumat a interpretovat zájmy a cíle světových, regionálních a lokálních aktérů v oblasti.

Summary

The complexity of the Syrian conflict is considerable, and it has been outlined in this thesis. In the middle of this conflict, I concentrated on the Kurdish question within Syria. The issue is examined by an atheoretical descriptive case study. Is control of the conquered territory the main factor influencing the status of Syrian Kurdistan? The aim of the thesis was to link the development of the Rojava autonomy with the Kurds participation in the Syrian civil war. The hypothesis of the utilization of a position based on territorial control and military power was demonstrated.

Two VNSA's have emerged during this war: ISIS and Rojava. In the struggle to push through its political goals, Rojava proved to be more successful, penetrating the territory and taking control of it in the vast majority at the expense of ISIS. Here, a unique event can be observed, where Rojava has taken control of almost a third of the territory of the mother state without wider or significant military clashes with its army. From SDF perspective this is considered liberated territory, by the perception of the central government, this territory is illegally separated and undermines the unity and integrity of the Syrian state. Rojava officials used their territorial strengthening to declare greater autonomy. Territorial control plays a primary role in enforcing political demands of Rojava.

In the end, the phenomenon of the Autonomous Administration of North and East Syria is inadequately examined and deserves increased focus. The outcome of the Syrian war can lead to an analogous situation in resolving that question after the end of the World War I and it seems necessary to provide exploration and interpretation of the interests and objectives of the world, regional and local powers in the region.

Použitá literatura

Monografie:

AGNEW, John A., 2003. *Geopolitics: Re-visioning world politics*. London: Routledge. ISBN 0-415-31007-5.

AGNEW, John A., Katharyne MITCHELL a Gerard TOAL, 2008. *A Companion to Political Geography*. Singapore: Blackwell Publishing Ltd. ISBN 978-1-4051-7564-7.

ALLSOPP, Harriet, 2015. *The Kurds of Syria : political parties and identity in the Middle East*. B.m.: London; New York: I.B. Tauris, 2015. ISBN 978-1-78453-393-9.

BAHBOUH, Charif, 2005. *Sýrie: historie, kultura, geografie*. Praha: Dar Ibn Rushd. ISBN 80-86149-44-7.

GALLAHER, Carolyn, DAHLMAN, Carl T., GILMARTIN, Mary, MOUNTZ, Alison, SHIRLOW, Peter, 2009. *Key Concepts in Political Geography*. London: SAGE Publications Inc. ISBN 978-1-4129-4672-8.

MULAJ, Klejda, 2010. *Violent Non-State Actors in World Politics*. London: C. Hurst & Co. (Publishers) Ltd. ISBN 978-1-84904-017-4.

ODINTSOV, Nikita, 2018. *Geopolitika ropy*. B.m.: Charles University in Prague, Karolinum Press. ISBN 80-246-3818-5.

OKTAV, Özden Zeynep, Emel PARLAR DAL a Ali Murat KURŞUN, 2018. *Violent Non-state Actors and the Syrian Civil War: the ISIS and YPG Cases*. Istanbul: Springer International Publishing AG. ISBN 978-3-319-67528-2.

ÖCALAN, Abdullah, 2015. *Democratic confederalism*. B.m.: Lulu Press, Inc. ISBN 3-942961-18-0.

Ó TUATHAIL, Gearóid a Simon DALBY, 1998. *Rethinking Geopolitics*. London: Routledge. ISBN 978-1-134-69212-5.

SEMPA, Francis, 2017. *Geopolitics: from the Cold War to the 21st Century*. London: Routledge. ISBN 1-351-51769-4.

YILDIZ, Kerim, 2005. *Kurds in Syria : The Forgotten People*. London: Pluto Press. ISBN 978-1-84964-306-1.

Odborné články:

AN, Ning a Hong ZHU, 2018. Conceptual and theoretical debates in modern geopolitics and their implications for Chinese geopolitics. *Area Development and Policy* [online]. 3(3), 368–382. ISSN 2379-2949. Dostupné z: doi:10.1080/23792949.2017.1405732

CAPITALISM NATURE SOCIALISM, 2015. Rojava. *Capitalism Nature Socialism* [online]. 26(1), 1–15. ISSN 1045-5752, 1548-3290. Dostupné z: doi:10.1080/10455752.2015.1006948

CARPENTER, Ted Galen, 2013. Tangled Web: The Syrian Civil War and Its Implications. *Mediterranean Quarterly* [online]. 24(1), 1–11. ISSN 1047-4552. Dostupné z: doi:10.1215/10474552-2018988

CULCASI, Karen, 2006. Cartographically constructing Kurdistan within geopolitical and orientalist discourses. *Political Geography* [online]. 25(6), 680–706. ISSN 09626298. Dostupné z: doi:10.1016/j.polgeo.2006.05.008

GAMBILL, Gary C, 2004. The Kurdish Reawakening in Syria. *Middle East Intelligence Bulletin* [online]. 6(4). Dostupné z: http://www.meforum.org/meib/articles/0404_s1.htm?version=meter+at+null&module=meter-Links&pgtype=Blogs&contentId=&mediaId=&referrer=&priority=true&action=click&contentCollection=meter-links-click

GUNTER, Michael M, 2013. The Kurdish Spring. *Third World Quarterly* [online]. 34(3), 441–457. ISSN 0143-6597, 1360-2241. Dostupné z: doi:10.1080/01436597.2013.785339

GUNTER, Michael M., 2015. IRAQ, SYRIA, ISIS AND THE KURDS: GEOSTRATEGIC CONCERNS FOR THE U.S. AND TURKEY. *Middle East Policy*. 22(1), 102–111. ISSN 10611924.

GUTAJ, Perparim a Serhun AL, 2017. Statehood and the political dynamics of insurgency: KLA and PKK in comparative perspective. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*. 19(2), 91–104.

HERACLIDES, Alexis, 1990. Secessionist minorities and external involvement. *International Organization*. 44(3), 341–378.

HNÍZDO, Bořek, 1994. Základní geopolitické teorie. *Mezinárodní vztahy*. 29(4), 72–79.

HOFMANN, Claudia a Ulrich SCHNECKENER, 2011. Engaging non-state armed actors in stateand peace-building: options and strategies. *International Review of the Red Cross* [online]. 93(883). Dostupné z: doi:10.1017/S1816383112000148

HOKAYEM, Emile, 2014. Iran, the Gulf States and the Syrian civil war. *Survival*. 56(6), 59–86.

JONGERDEN, Joost, 2019. Governing Kurdistan: Self-Administration in the Kurdistan Regional Government in Iraq and the Democratic Federation of Northern Syria. *Ethnopolitics*. 18(1), 61-75. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/17449057.2018.1525166>

KAPLAN, Seth D., 2017. The Return of the “Old Normal”. *The American Interest*. (3), 13.

KUPERMAN, Alan J., 2011. Mass Atrocity Response Operations: Doctrine in Search of Strategy. *Genocide Studies and Prevention: An International Journal*. 6(1), 59–65.

MODELSKI, George, 1961. *The International Relations Internal War*. B.m.: Center of International Studies, Woodrow Wilson School of Public and International Affairs, Princeton University.

MURAD, Michael, 2015. Kurdové v Sýrii. Už nikdy více „zapomenutí“.... *Obrana a strategie*, Brno: Univerzita obrany, 15(1), 31–46. ISSN 1214-6463. doi:10.3849/1802-7199.15.2015.01.031-046.

O’BAGY, Elizabeth, 2012. MIDDLE EAST SECURITY REPORT 6, JIHAD IN SYRIA [online]. září 2012. B.m.: *Institute for the Study of War*. [vid. 2018-07-30]. Dostupné z: <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Jihad-In-Syria-17SEPT.pdf>

PAASCHE, Till F., 2015. SYRIAN AND IRAQI KURDS: CONFLICT AND COOPERATION. *Middle East Policy*. 22(1), 77–88. ISSN 10611924.

TICHÝ, Lukáš, 2015. Bezpečnostní a zahraniční politika Ruské federace v Sýrii. *Vojenské rozhledy* [online]. 24 (56)(2). ISSN 2336-2995. Dostupné z: doi:10.3849/1210-3292.24.2015.02.037-050

Mezinárodní smlouvy:

Treaty of Peace with Turkey: Signed at Sèvres, August 10, 1920. 1920. B.m.: H.M. Stationery Off.

Treaty of Peace with Turkey, and other instruments: Signed at Lausanne, July 24, 1923. 1923. B.m.: H.M. Stationery Off.

Internetové zdroje:

AFP, 2016. Transcript of exclusive AFP interview with Syria’s Assad. *AFP* [online] [vid. 2019-07-29]. Dostupné z: https://news.yahoo.com/transcript-exclusive-afp-interview-syrias-assad-185240901.html?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xlLmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAAJ4omxDbp75iZZAmtXcXYmretbUXMBT0pYmuWVqwqRrBq8qtf3HsEPrz5wppLJkn0Et-2ihKPdpvqkzBnwFmSTZB5GfUVasHv_XUDw15c6HESfFLD7AXTIn4xtH99kWyUcYBpflDlzQP-11Xr5yW-BhvNnC7UprsNIWrMbANrD3q

ABDULKADER, Diliman, 2019. The Kurdish Demands in Syria. *Security studies* [online].] [vid. 2019-28-07]. Dostupné z: <https://securitystudies.org/the-kurdish-demands-in-syria/>

ADIB ABDULMAJID, 2012. Armed Kurds Surround Syrian Security Forces in Qamishli. *Rudaw* [online]. [vid. 2018-07-11]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20120724224808/http://www.rudaw.net/english/news/syria/4984.html>

AFP, 2015. Kurds, Arabs seize key Syria dam from IS. *AFP* [online]. Dostupné z: https://news.yahoo.com/kurds-arabs-seize-key-syria-dam-group-165920684.html?soc_src=mediacontentsharebuttons&soc_trk=tw&guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly90LmNvL1Y1OWhVTHZ5dkM_YW1wPTE&guce_referrer_sig=AQAAALPB_vJO0JP3b6X9kXfptXxG1UHyImIMTOAsgboZwFvBtFLb1Wb5gdxIcoJWwmOrnziCO05Of9sIxXH8xWI_Zc1ovnRx5CtIVGn4EP8theJb1-1VPzEsIIvPgiXIX4-Cd76Eoxlpt2EJrUdnKlrrouj5EmEBYrV5dSf3JOXQ3Pwr

AKTUÁLNĚ.CZ, 2018. Asadův režim získal kontrolu nad celou východní Ghútou. Po chemickém útoku ovládl i město Dúmá. *Aktuálně* [online] [vid. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/asaduv-rezim-ziskal-kontrolu-nad-celou-vychodni-ghutou-po-ch/r~b427121e3e1211e880d30cc47ab5f122/>

ANHA, 2018. Final statement of Autonomous Administration of North , East Syria. *ANHA* [online] [vid. 2019-07-28]. Dostupné z: <https://hawarnews.com/en/haber/final-statement-of-autonomous-administration-of-north-east-syria-h3608.html>

ATLIOGLU, Yasin, 2014. PKK leader threatens to end peace talks with Turkey if ISIS massacres Kurds- Al-Akhbar. *Al-Akhbar* [online] [vid. 2018-07-24]. Dostupné z: <http://heartoforient.blogspot.com/2014/10/pkk-leader-threatens-to-end-peace-talks.html>

AL JAZEERA, 2017. US begins sending weapons to Kurdish YPG in Syria [online] [vid. 2018-07-12]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2017/05/begins-sending-weapons-kurdish-ypg-syria-170531042959705.html>

BBC, 2016a. Syria calls for UN action on Turkish attacks on Kurds. *BBC* [online] [vid. 2018-07-26]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-35576153>

BBC, 2016b. Syria conflict: Kurds declare federal system. *BBC* [online] [vid. 2018-07-29]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-35830375>

BBC, 2017. Syria conflict: Manbij militia to hand villages to army. *BBC* [online] [vid. 2019-07-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-39140880>

BEZHLEWI, Dilxwaz, 2015. Syrian minister: we are providing military, financial support to Kurdish fighters. *Rudaw* [online] [vid. 2018-07-28]. Dostupné z: <https://www.rudaw.net/english/middleeast/syria/19042015>

BODETTE, Meghan, 2018. Autonomous Administration of North and East Syria announced in Ain Issa. *The Region* [online] [vid. 2019-07-28]. Dostupné z: <https://theregion.org/article/13077-autonomous-administration-of-north-east-syria-announced-ain-issa>

Business Insider, 2017. Top US official calls ISIS a 'pathetic and a lost cause' after mass surrender of militants at Raqqa. *Business Insider* [online] [vid. 2019-07-28] Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/isis-a-pathetic-and-a-lost-cause-mass-surrender-raqqa-2017-10>

CBC, 2017. U.S.-backed forces celebrate fall of ISIS „capital," Raqqa. *CBC* [online]. [vid. 2019-07-27] Dostupné z: <https://www.cbc.ca/news/world/isis-raqqa-liberated-1.4358002>

DÉRIK Ciger, 2019 In Parezan TV [online]. 30.6.2019. [vid. 2019-07-30]. Dostupné z.: <http://parezvan.tv/view?v=2795663365>

CNN, 2016. Turkey sends tanks into Syria against ISIS; rebels reportedly capture town. *CNN* [online] [vid. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2016/08/24/middleeast/turkish-troops-isis-syria-operation/index.html>

ČT24, 2016. Asad hodlá dobýt celou Sýrii zpět. *ČT24* [online] [vid. 2018-07-26]. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1692571-asad-hodla-dobyt-celou-syrii-zpet?_ga=2.88037022.725807820.1532209200-640055252.1483036590

ČT24, 2018. Erdogan je absolutním vítězem tureckých voleb. V projevu zdůraznil, že jeho země nepoklekne. *ČT24* [online] [vid. 2018-07-25]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2519560-volby-v-turecku-erdogan-asi-vyhraje-v-prvnim-kole-jeho-strana-miri-k-absolutni-vetsine>

ČT24, 2019. Trump: Pokud Turecko napadne Kurdy, hospodářsky ho zničíme. *ČT24* [online] [vid. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2704931-trump-turecko-hospodarsky-znicime-pokud-napadne-kurdy>

DAILY SABAH, 2017. Is this the list of weapons distributed to YPG in Syria? *Daily Sabah* [online] [vid. 2018-12-20]. Dostupné z: <https://www.dailysabah.com/syrian-crisis/2017/07/24/is-this-the-list-of-weapons-distributed-to-ypg-in-syria>

DW, 2018. Which rebel groups are fighting in Syria's eastern Ghouta? *DW* [online] [vid. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/which-rebel-groups-are-fighting-in-syrias-eastern-ghouta/a-42663501>

EKURD DAILY, 2014. Syrian Kurdistan's Kobani Defense Minister: Everyone needs to support the resistance. *E Kurd Daily* [online] [vid. 2018-07-12]. Dostupné z: <https://ekurd.net/mismas/articles/misc2014/11/syriakurd1682.htm>

FRANCE 24, 2015. The Kurds: The world's largest stateless nation. *France 24* [online] [vid. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://www.france24.com/en/20150730-who-are-kurds-turkey-syria-iraq-pkk-divided>

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 2015. Výcvikový program syrských rebelů selhal, přiznaly USA. Zaměří se na Kurdy. *Hospodářské noviny* [online] [vid. 2018-07-24]. Dostupné z: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-64727890-vycvikovy-program-syrskych-rebelu-selhal-priznaly-usa-zameri-se-na-kurdy>

IDNES.CZ, 2015. Turci přiznali útoky na syrské Kurdy, zakázali jim postup za Eufrat. *iDNES.cz* [online] [vid. 2018-07-25]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/turecko-syrie-kurdove-eufrat-d2c-/zahranicni.aspx?c=A151027_100804_zahranicni_aha

IDNES.CZ, 2006. Iráčtí extremisté vyhlásili islámský stát. *iDNES.cz* [online] [vid. 2019-01-03]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/iracti-extremiste-vyhlasil-islamsky-stat.A061016_080527_zahranicni_pei

INFO.CZ, 2017. Konec IS je po dobytí Rakky na dosah, vyhráno ale není. Co přinese pád syrské bašty radikálů? *Info.cz* [online] [vid. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://www.info.cz/svet/konec-is-je-po-dobyti-rakky-na-dosah-vyhrano-ale-neni-co-prinese-pad-syrske-basty-radikalu-17731.html>

INTERNATIONAL BUSINESS TIMES, 2015. Kobani: How strategy, sacrifice and heroism of Kurdish female fighters beat Isis. *International Business Times* [online] [vid. 2018-07-24]. Dostupné z: <https://www.ibtimes.co.uk/kobani-how-sacrifice-local-knowledge-heroism-kurdish-female-fighters-beat-isis-1487358>

HAARETZ, 2014. Syria Providing Military Support to Kurds in Battle Against ISIS, Local Media Says. *Haarezt* [online] [vid. 2019-07-28]. Dostupné z: <https://www.haaretz.com/damascus-arms-kurds-against-isis-1.5320771>

HILL, Fiona, 2013. The Real Reason Putin Supports Assad Mistaking Syria for Chechnya. *Foreign Affairs* [online] [vid. 2018-07-13]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/chechnya/2013-03-25/real-reason-putin-supports-assad>

KURDWATCH, 2011. Who is the Syrian-Kurdish opposition? The development of Kurdish parties, 1956-2011. *Kurdwatch* [online] [vid. 2017-06-27]. Dostupné z: http://kurdwatch.org/pdf/kurdwatch_parteien_en.pdf

LIDOVÉ NOVINY, 2017. Po dvou měsících bojů ztratil IS největší přehradu v Sýrii. Bránilo ji čtrnáct žoldáků. *Lidové noviny* [online] [vid. 2019-07-27]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/po-dvou-mesicich-ztratil-is-nejvetsi-prehradu-v-syrii-branilo-ji-ctrnact-zoldaku.A170511_165804_ln_zahranici_fas

M. ALI ÇELEBI, 2014. TEV-DEM Rep: Kobanê Has Upset Their Plans. *Rojava report* [online] [vid. 2018-07-12]. Dostupné z: <https://rojavareport.wordpress.com/2014/10/25/tev-dem-rep-kobane-has-upset-their-plans/>

MIDDLE EAST EYE, 2016. Ankara criticises Washington over support for Syrian Kurds. *Middle East Eye* [online] [vid. 2018-07-25]. Dostupné z: <http://www.middleeasteye.net/news/ankara-criticises-washington-over-support-pkk-affiliate-1981839829>

MIDDLE EAST MONITOR, 2019. Iran General: 'New war will eliminate Israel' *Middle East Monitor*. [online] [vid. 2019-07-11]. Dostupné z: <https://www.middleeastmonitor.com/20190129-iran-general-new-war-will-eliminate-israel/>

MILITARY TIMES, 2018. Syrian Kurds are now armed with sensitive US weaponry, and the Pentagon denies supplying it. *Military Times* [online] [vid. 2018-12-20]. Dostupné z: <https://www.militarytimes.com/news/your-military/2017/05/07/syrian-kurds-are-now-armed-with-sensitive-us-weaponry-and-the-pentagon-denies-supplying-it/>

NBC, 2017. U.S. Has Started Sending Weapons to Syrian Kurds, Officials Say. *NBC* [online] [vid. 2018-07-12]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/news/us-news/u-s-has-started-sending-weapons-syrian-kurds-officials-say-n766296>

POLITICAL GEOGRAPHY NOW, 2012. Syrian Uprising Map: August 2012 (#6). *Political Geography Now* [online] [vid. 2018-07-11]. Dostupné z: <https://www.polgeonow.com/2012/08/syrian-uprising-map-august-2012-rebels.html>

PRI, 2017. A timeline of the Islamic State's gains and losses in Iraq and Syria. *PRI* [online] [vid. 2018-07-13]. Dostupné z: <https://www.pri.org/stories/2017-02-19/timeline-islamic-states-gains-and-losses-iraq-and-syria>

REUTERS, 2016. Syria's Kurds rebuked for seeking autonomous region. *Reuters* [online] [vid. 2018-07-24]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-federalism-idUSKCN0WJ1EP>

REUTERS, 2017. Exclusive: Syrian Kurdish YPG aims to expand force to over 100,000. *Reuters* [online] [vid. 2018-07-18]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-ypg-exclusive/exclusive-syrian-kurdish-ypg-aims-to-expand-force-to-over-100000-idUSKBN16R1QS>

REUTERS, 2018a. FSA commander says 25,000 Syrian rebels back Turkish force in Syria. FSA commander says 25,000 Syrian rebels back Turkish force in Syria. *Reuters* [online] [vid. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-ria-turkey-rebels/fsa-commander-says-25000-syrian-rebels-back-turkish-force-in-syria-idUSKBN1FA0OK>

REUTERS, 2018b. Israel sees Syrian army growing beyond pre-civil war size. *Reuters* [online]. [vid. 2019-01-03]. Dostupné z: <https://uk.reuters.com/article/uk-mideast-crisis-syria-lieberman-idUKKBN1KS1RZ>

REUTERS, 2018c. War crimes evidence in Syria „overwhelming“, not all can be pursued: U.N. *Reuters* [online] [vid. 2018-07-24]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-warcimes/war-crimes-evidence-in-syria-overwhelming-not-all-can-be-pursued-u-n-idUSKBN1H22GN>

RUDAW, 2013. Salih Muslim's Ankara Visit Marks Major Policy Change. Salih Muslim's Ankara Visit Marks Major Policy Change. *Rudaw* [online] [vid. 2018-07-24]. Dostupné z: <http://www.rudaw.net/english/middleeast/syria/29072013>

RUDAW, 2013a. Kurdish Declaration of Autonomy in Syria Rejected by Turkey, Larger Opposition. *Rudaw* [online] [vid. 2018-07-21]. Dostupné z: <https://www.rudaw.net/english/middleeast/syria/14112013>

RUDAW, 2015. Assad: we do not have a veto on any Kurdish demand. *Rudaw* [online] [vid. 2019-07-29]. Dostupné z: <https://www.rudaw.net/english/middleeast/syria/160920151>

RUDAW, 2016. Syria's man at Geneva talks warns Kurds to forget about claiming self-rule. *Rudaw* [online] [vid. 2019-07-29]. Dostupné z: <https://www.rudaw.net/english/middleeast/syria/310120162>

SCIENTIAHUMANA, 2012. The Kurdish Protection Units have formed a new brigade in the Al – Bab region *Scientia Humana* [online] [vid. 2018-07-12]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20130108025429/http://scientiahumana.org/2012/12/04/the-kurdish-protection-units-have-formed-a-new-brigade-in-the-al-bab-region>

SELIGMAN, Lara, 2019. The Unintended Consequences of Trump's Decision to Withdraw From Syria. *Foreign Policy* [online] [vid. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2019/01/28/unintended-consequences-trump-decision-withdraw-syria/>

SHEKHANI, Helbast, 2018. Kurdish authorities reveal results of meetings with Syrian government. *Kurdistan 24* [online] [vid. 2019-07-28]. Dostupné z: <https://www.kurdistan24.net/en/news/a7be0e42-6230-4a25-a4a2-9887c6b36851>

SOUTH FRONT, 2018. MORE DETAILS APPEAR ABOUT NEGOTIATIONS BETWEEN GOVERNMENT AND SDF IN DAMASCUS. *South Front* [online] [vid. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://southfront.org/more-details-appear-about-negotiations-between-government-and-sdf-in-damascus/>

SYRIA:DIRECT, 2015. Ahead of battle against Islamic State in Syria's northeast, one faction hesitates to join SDF. *Syria Direct* [online] [vid. 2018-12-30]. Dostupné z: <https://syriadirect.org/news/ahead-of-battle-against-islamic-state-in-syria%e2%80%99s-northeast-one-faction-hesitates-to-join-sdf/>

SZUBA, Jared, 2019. New Syrian military councils are the SDF's latest push for decentralization. *The Defense Post* [online] [vid. 2019-07-29]. Dostupné z: <https://thedefensepost.com/2019/06/23/syria-sdf-military-councils/>

THE DEFENSE POST, 2019. Deal with Syria regime 'inevitable,' senior SDF official Redur Xelil says. *The Defense Post* [online] [vid. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://thedefensepost.com/2019/01/05/syria-regime-deal-inevitable-sdf-official-redur-xelil/>

THE ECONOMIST GROUP LIMITED, 2014. Striking on their own. *The Economist* [online] [vid. 2018-12-28]. Dostupné z: <https://www.economist.com/news/2014/10/29/striking-out-on-their-own>

THE GUARDIAN, 2014. US drops weapons and ammunition to help Kurdish fighters in Kobani. *The Guardian* [online] [vid. 2018-07-23]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2014/oct/20/turkey-iraqi-kurds-kobani-isis-fighters-us-air-drops-arms>

THE GUARDIAN, 2015. US-backed Kurdish forces „committing war crimes against Syrian civilians". *The Guardian* [online] [vid. 2018-07-24]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2015/oct/13/us-backed-kurdish-forces-committing-war-crimes-against-syrian-civilians>

THE GUARDIAN, 2018. Syrian troops mass at edge of Kurdish town threatened by Turkey. *The Guardian* [online]. [vid. 2019-01-02]. ISSN 0261-3077. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2018/dec/28/syrian-kurdish-militia-manbij-turkey>

THE NEW YORK TIMES, 2012. Russian Warships Said to Be Going to Naval Base in Syria. *The New York Times* [online] [vid. 2018-07-13]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2012/06/19/world/europe/russian-warships-said-to-be-going-to-naval-base-in-syria.html>

THE TELEGRAPH, 2016a. Syria peace talks on point of collapse over Kurds. *The Telegraph* [online] [vid. 2018-07-26]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/12108971/Syria-peace-talks-on-point-of-collapse-over-Kurds.html>

THE TELEGRAPH, 2016b. Syrian Kurds open diplomatic mission in Moscow. *The Telegraph* [online] [vid. 2018-07-26]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/russia/12150692/Syrian-Kurds-open-diplomatic-mission-in-Moscow.html>

THE TELEGRAPH, 2016c. „Wrath on the Euphrates" as US-backed forces launch operation to seize Raqqa from Isil's grip. *The Telegraph* [online]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/2016/11/06/us-backed-forces-announce-operation-to-seize-raqqa-from-isils-gr/>

THE WASHINGTON POST, 2016. U.S. support for Syrian Kurds ‘a big strategic mistake,’ Turkish envoy says. *The Washington Post* [online] [vid. 2018-07-26]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/us-support-for-syrian-kurds-a-big-strategic-mistake-turkish-envoy-says/2016/02/16/610808ee-d4f2-11e5-9823-02b905009f99_story.html?noredirect=on&utm_term=.349eadae62df

THE WASHINGTON POST, 2018. Syrian rebels are using the Turkish offensive to take revenge against Kurds. *The Washington Post* [online] [vid. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/world/syrian-rebels-are-using-the-turkish-offensive-to-take-revenge-against-kurds/2018/03/06/85c36eea-1e2d-11e8-8a2c->

TRUMP, Donald J., 2019. Starting the long overdue pullout from Syria while hitting the little remaining ISIS territorial caliphate hard, and from many directions. Will attack again from existing nearby base if it reforms. Will devastate Turkey economically if they hit Kurds. Create 20 mile safe zone.... @realDonaldTrump [online]. Tweet. [vid. 2019-07-30]. Dostupné z: https://twitter.com/realDonaldTrump/status/1084584259510304768?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1084584259510304768&ref_url=https%3A%2F%2Fct24.ceskatelevize.cz%2Fsvet%2F2704931-trump-turecko-hospodarsky-znicime-pokud-napadne-kurdy

UZUNOGLU, Yekta, 2018. Historický průlom: Syrský Kurdistan bude mít své pešmergy – s podporou USA. *Armádní noviny* [online] [vid. 2018-07-24]. Dostupné z: <http://www.armadninoviny.cz/historicky-prulom-syrsky-kurdistan-bude-mit-sve-pesmergy-s-podporou-usa.html>

YPG, Rojava Defense Units |, 2018. We invite the Syrian government forces to assert control over the areas our forces have withdrawn from, in particularly Manbij, and to protect these areas against a Turkish invasion. <https://bit.ly/2LCqIfB>. @DefenseUnits [online]. Tweet. [vid. 2019-01-02]. Dostupné z: <https://twitter.com/DefenseUnits/status/1078573294402588672>

VOX, 2014. President Obama's full statement on the Iraq crisis. *Vox* [online] [vid. 2018-07-23]. Dostupné z: <https://www.vox.com/2014/8/7/5981449/president-obamas-full-statement-on-the-iraq-crisis>

Ostatní:

BELLINGCAT, 2018. Seven Years of War — Documenting Syrian Arab Army's Armoured Vehicles Losses. *bellingcat* [online] [vid. 2019-01-03]. Dostupné z: <https://www.bellingcat.com/news/mena/2018/03/27/saa-vehicle-losses-2011-2017/>

CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY, 2018. The World Factbook: Syria [online] [vid. 2018-06-27]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

GFP, 2018. 2018 Military Strength Ranking [online] [vid. 2019-01-02]. Dostupné z: <https://www.globalfirepower.com/countries-listing.asp>

GUNES, Cengiz a Robert LOWE, 2015. The impact of the Syrian War on Kurdish politics across the Middle East [online]. B.m.: Chatham House [vid. 2018-07-11]. ISBN 978-1-78413-063-3. Dostupné z:

http://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/field/field_document/20150723SyriaKurdsGunesLowe.pdf

LUDVÍK, Zdeněk. *Kontrola teritoria jako faktor pro efektivní realizaci politického cíle islamistického násilného nestátního aktéra*. Praha, 2018. 441 s. Disertační práce (Ph.D.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra mezinárodních vztahů. Vedoucí disertační práce doc. PhDr. RNDr. Nik Hynek, M.A., PgDip Res, Ph.D.

SC UN, 2011. Security Council Fails to Adopt Draft Resolution Condemning Syria's Crackdown on Anti-Government Protestors, Owing to Veto by Russian Federation, China [online] [vid. 2018-07-11]. Dostupné z: <https://www.un.org/press/en/2011/sc10403.doc.htm>

SYRIAN CIVIL WAR MAP, 2018. Syrian Democratic Forces (SDF) [online] [vid. 2018-07-12]. Dostupné z: https://syriancivilwarmap.com/syrian-democratic-forces/1a6665f59e95_story.html?utm_term=.217341398a17

WORLD POPULATION REVIEW, 2018. Syria Population 2018 [online] [vid. 2018-06-27]. Dostupné z: <http://worldpopulationreview.com/countries/syria-population/>

YAZIGI, Jihad, 2016. NO GOING BACK: WHY DECENTRALISATION IS THE FUTURE FOR SYRIA [online]. září 2016. B.m.: EUROPEAN COUNCIL ON FOREIGN RELATIONS. Dostupné z: https://www.ecfr.eu/page/-/ECFR185_-_NO_GOING_BACK_-_WHY_DECENTRALISATION_IS_THE_FUTURE_FOR_SYRIA.pdf

Teze bakalářské práce

Vliv geopolitiky a konfliktu v Sýrii na status syrského Kurdistanu

Zdůvodnění výběru práce

Od demonstrací z března 2011 v rámci tzv. Arabského jara se konflikt v Sýrii během roku rozvinul v občanskou válku. Tato válka je charakteristická především zapojením válčících stran s velmi různorodými zájmy a také velkým počtem uprchlíků, jednak emigrujících a jednak IDP's, pohybujících se po území Sýrie. Mezi hlavní válčící strany patří vládní síly Bašára Asada, takzvaný Islámský stát, opozice v čele se Svobodnou syrskou armádou a syrští Kurdové, které do války plně zavlekl útok islamistů na jimi obývané území. Syrské Kurdy v bojích zastupuje YPG (People's Defence Unit), což je ozbrojené křídlo syrské kurdské politické strany PYD (Democratic Union Party). Dále jsou vojensky podporováni iráckými kurdskými milicemi Peshmerga a tureckou PKK (Kurdistan Workers' Party)

Kurdové v oblasti severní Sýrie, jihovýchodního Turecka, severního Iráku a severozápadního Íránu žijí již po staletí. Na začátku 20. století začali volat po vytvoření vlastního státu – Kurdistanu. Po první světové válce jim vítězné mocnosti dohodou ze Sèvres daly náznak možného vzniku Kurdistanu (avšak ten by byl pod britskou nadvládou, ne všichni Kurdové s tímto souhlasili), nicméně dohoda z Lausanne stanovila současné hranice Turecka a potenciální Kurdistan tak rozdělila.

Důležitý je status quo, který je pro externí aktéry momentálně bodem, na kterém se dohodnou ohledně Syrského Kurdistanu. Spojenci v NATO, USA a Turecko, mají antagonistické zájmy, Turecko je proti jakékoliv podpoře vzniku Kurdistanu, USA vojensky podporují YPG. Sami Kurdové se také snaží držet status quo, neboť dobyli území, které by rádi ovládali i nadále, ale Turecko zablokovalo jejich participaci na ženevských mírových rozhovorech.

Lze vidět, že problematika kurdské otázky je komplikovaná a v kontextu nynější občanské války v Sýrii je postavení Kurdů v Sýrii nutné zkoumat. Vývoj tohoto postavení byl a bude ještě velmi dynamický a zaslouží si pozornost, proto jsem zvolil takovéto téma práce.

Předpokládaný cíl

Cílem výzkumu je analyzovat pozici syrských Kurdů v konfliktu a zároveň poukázat na postoj

velmocí k nim, tyto totiž nemohou zanedbat tuto otázku při hledání řešení syrského konfliktu. Hlavní je pro mě propojit vývoj autonomie Rojavy s účastí Kurdů ve válce a vstupem hlavních vnějších aktérů do války a proměny síly pozice syrských Kurdů na regionální i mezinárodní úrovni.

Hypotézou je, že Kurdové v Sýrii budou moci využít svou silnou pozici vycházející z jejich bojových výsledků a vojenské síly ve vyjednávání o mírovém uspořádání a budou mít dobré podmínky k prosazení větší autonomie v rámci Sýrie. Zároveň ovšem ze strany mezinárodního společenství bude Syrský Kurdistan udržován na statu quo.

Metodologie práce

Jedná se o případovou studii. Sílu pozice Kurdů budu měřit dle velikosti jimi ovládaného území, sbírat data chci pomocí analýzy činů a prohlášení představitelů Syrského Kurdistanu a nynější Federace severní Sýrie a představitelů/institucí států a organizací mající silný hlas pro případné uznání.

Zároveň můžeme vidět značné zapojení externích aktérů s různorodými zájmy, například USA vidící v kurdských milicích nejefektivnější bojovou sílu proti ISIS, Rusko bránící svůj vliv v oblasti, který může dobře prosazovat díky svému spojenci Asadovi. Dále také Turecko, jednoznačně odmítající rozšiřování kurdské autonomie, kvůli obavám o podobné snahy Kurdů na svém území.

Základní charakteristika tématu

Kurdská otázka je výrazně transnacionalizovaná, napříč jednotlivými státy v oblasti (v Turecku 20 milionů, v Íránu 8 milionů a v Iráku 7 milionů). Já se zaměřuji na oblast Rojava na severu Sýrie, kde žije přibližně 2,2 milionu Kurdů.

Geograficky je pozice Kurdů v Sýrii výhodná, toto území se vyznačuje pahorkatinami a leží daleko od hlavního města Damašku, tudíž se jedná o periferní území, kam centrální vláda obtížněji projektuje svůj vliv.

Jde o otázku autonomie koncentrovaného etnika na území státu. Dne 17.3.2016 byla jednostranně deklarována autonomní Federace severní Sýrie. V současnosti je tedy Rojava de facto autonomní federací, ovšem de iure není nikým uznána. Právě budování této autonomie v

souvislosti s válkou v Sýrii a vstupem zahraničních aktérů do ní se chci věnovat.

Při vývoji této autonomie je důležitá strategie hlavní kurdské syrské politické strany PYD, která deklarovala, že se nebude pokoušet o secesi od Sýrie. Spolu se svým ozbrojeným křídlem, YPG a zástupci menšin žijících v Rojavě, především Araby a Asyřany, prosazuje federalizaci ne pouze Rojavy, ale celé Sýrie. Tato federalizace podle nich jako jediná může zaručit rovnost etnik a demokracii.

Diplomatická strategie PYD je proměnlivá, ostatně pro Kurdy není typická stabilita ve vztahu k mezinárodním otázkám. Od orientace na Washington se mírně odklonili otevřením své první zahraniční mise vůbec – v Moskvě. Snaží se vyhledat nejlepší možnou podporu pro svá jednání při očekávaném vyjednávání o mírovém uspořádání.

Předpokládaná struktura tématu

Úvod

1. Základní charakteristika

1.1 Vymezení tématu

1.2 Společenská relevance tématu

1.3 Disciplinární relevance tématu

2. Cíle výzkumného projektu

2.1 Hypotéza

2.2 Dodatečné výzkumné otázky

3. Role oblasti v regionu

3.1 Vývoj v historii

3.1.1 Stručná historie Kurdů v oblasti severní Sýrie

3.1.2 Vývoj v letech 2011 až doteď (od začátku Arabského jara v Sýrii a následující občanské války)

3.1.3 Území ovládané Kurdy – jejich ztráty a zisky v průběhu války

3.1.4 Kurdská armáda

3.2 Politické strany Federace severní Sýrie

4. Zapojení vnějších aktérů a jejich vliv na postavení Kurdů

4.1 USA

4.2 Ruská federace

4.3 Turecko

5. Analýza, vyvození závěrů

Závěr

Seznam literatury

Základní literatura

Sýrie: historie, kultura, geografie / Charif Bahbouch. 2005. ISBN 8086149447.

KORECKI, Zbyšek, Monika CABICAROVÁ a Samuel Antwi DARKWAH. The transformation regions Middle East and North Africa: region transition and western policy. Issue 1st. Brno: Mendel University in Brno, 2014. ISBN 978-80-7509-030-0.

LUST, Ellen. The Middle East. Fourteenth edition. Thousand Oaks, California: CQ Press, 2017. ISBN 9781506329284.

KRAJESKI, Jenna, 2015. What the Kurds Want. Virginia Quarterly Review. roč. 91, č. 4, s. 86–105. ISSN 0042675X.

GILLIS, CLARE MORGANA, 2012. Syria's Kurds at a crossroads. Turkish Review. 11. 12., roč. 2, č. 6, s. 14–17. ISSN 13099647.

CROWLEY, Michael, Jay NEWTON-SMALL a Mark THOMPSON, 2014. Into Kurdistan. Time. 25. 8., roč. 184, č. 7, s. 26–33. ISSN 0040781X.

HEVIAN, Rodi, 2013. THE MAIN KURDISH POLITICAL PARTIES IN IRAN, IRAQ, SYRIA, AND TURKEY: A RESEARCH GUIDE. MERIA Journal. roč. 17, č. 2, s. 94–5. ISSN 15658996.

SHMUEL, Bar, 2013. Syria--What Next? WeltTrends. 1. 2., č. 88, s. 101–106. ISSN 09448101.

SHMUEL, Bar, 2016. Middle East Strategic Outlook, February. Gatestone Institute [online]. 7. 2. Dostupné z: <http://www.gatestoneinstitute.org/7380/middle-east-strategic-outlook-february>

GUNTER, Michael M., 2015. IRAQ, SYRIA, ISIS AND THE KURDS: GEOSTRATEGIC CONCERNS FOR THE U.S. AND TURKEY. *Middle East Policy*. roč. 22, č. 1, s. 102–111. ISSN 10611924.

DE JONG, ALEX, 2016. A Commune in Rojava? *New Politics*. roč. 15, č. 4, s. 69

Zkratky a názvy organizací a uskupení užívané v práci

Zkratka	Český název	Anglický název
AANES	Autonomní správa severní a východní Sýrie	Autonomous Administration of North and East Syria
FSA	Svobodná syrská armáda	Free Syrian Army
KDP	Kurdská demokratická strana	Kurdish Democratic Party
KDPS	Kurdská demokratická strana Sýrie	Kurdish Democratic Party of Syria
KNC	Kurdská národní rada	Kurdish National Council
KRG	Kurdská regionální vláda	Kurdistan Regional Government
KSC	Kurdská nejvyšší výbor	Kurdish Supreme Committee
PKK	Strana kurdských pracujících	Kurdistan Workers' Party
PYD	Sjednocená demokratická strana	Democratic Union Party
SAA	Syrská arabská armáda	Syrian Arab Army
SDF	Syrské demokratické síly	Syrian Democratic Forces
TEV-DEM	Hnutí za demokratickou společnost	Movement for a Democratic Society
YPG	Lidové obranné jednotky	Peoples' Protection Units
YPJ	Ženské obranné jednotky	Women's Protection Units

Seznam příloh

Příloha č. 1: Mapa osídlení syrského území Kurdy v roce 2004 (mapa)

Příloha č. 2: Mapa území Kurdistánu (mapa)

Příloha č. 3: Mapa hranic Kurdistánu dle Dohody ze Sèvres 1920 (mapa)

Příloha č. 4: Území kontrolované opozicí v srpnu 2012 (mapa)

Příloha č. 5: Území pod kontrolou ISIS 2014 (mapa)

Příloha č. 6: Sídla armádních rad dle nové vojenské struktury SDF (mapa)

Příloha č. 7: Znázornění bitvy o Kobani na mapě (mapa)

Příloha č. 8: Území kontrolované syrskou armádou a cíle ruských náletů 30.9.-28.11.2015 (mapa)

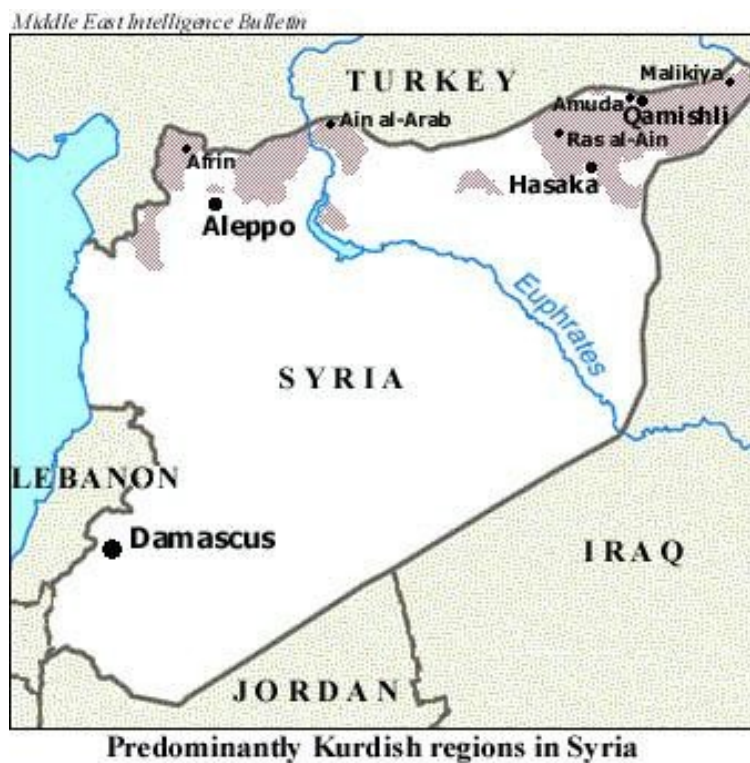
Příloha č. 9: Území kontrolované syrskou armádou a cíle ruských náletů 29.2.-15.03.2016 (mapa)

Příloha č. 10: Územní ztráty a zisky Kurdů mezi lednem 2015 a březnem 2016 (mapy)

Příloha č. 11: Oblast Rojavy k 20.5.2019 (mapa)

Přílohy

1) Mapa osídlení syrského území Kurdy v roce 2004

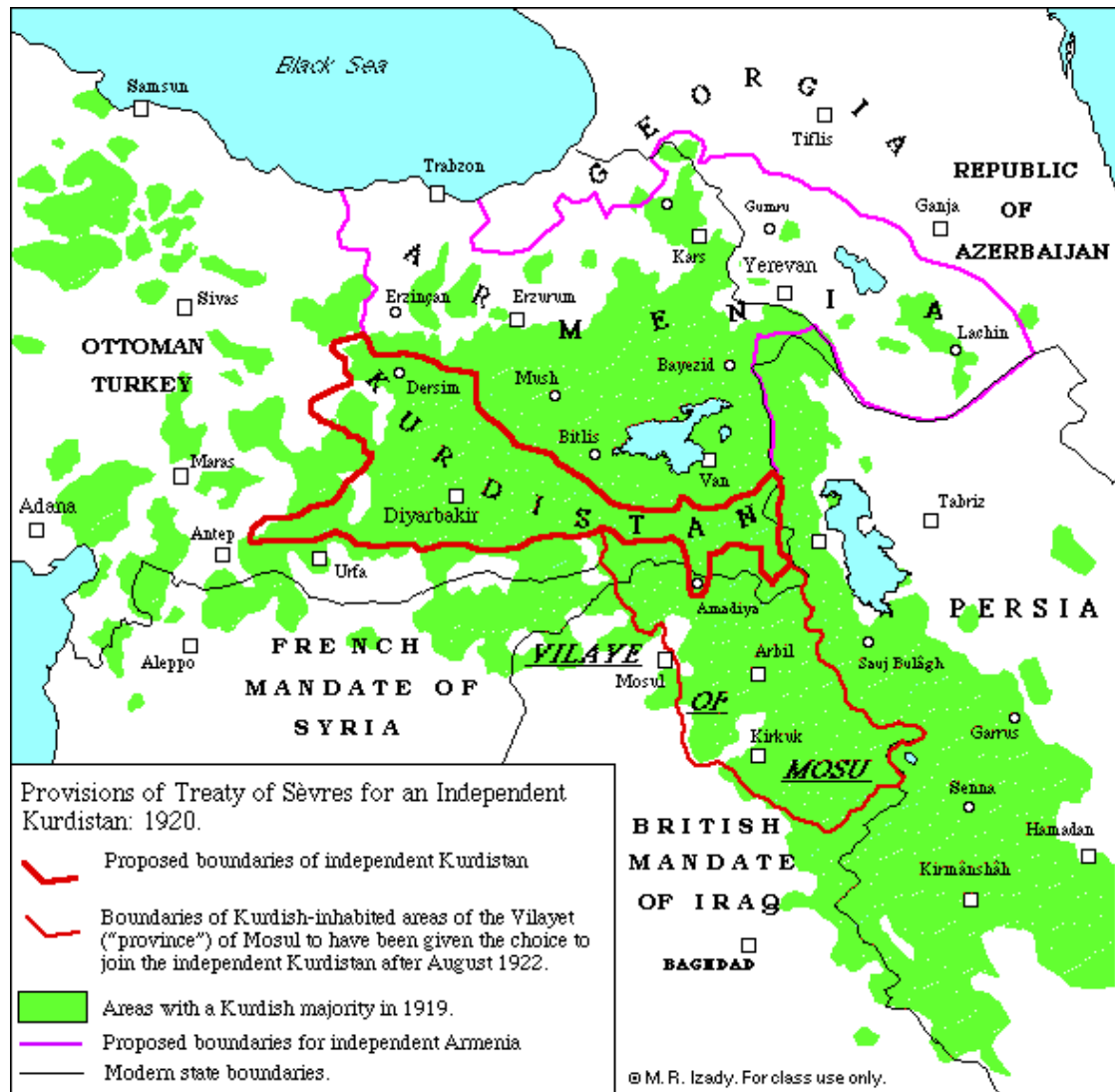
Zdroj: GARY C. GAMBILL, 2004. The Kurdish Reawakening in Syria [online]. 6(4). Dostupné z: http://www.meforum.org/meib/articles/0404_s1.htm?version=meter+at+null&module=meter-Links&pgtype=Blogs&contentId=&mediaId=&referrer=&priority=true&action=click&contentCollection=meter-links-click

2) Mapa hranic Kurdistánu (mapa)

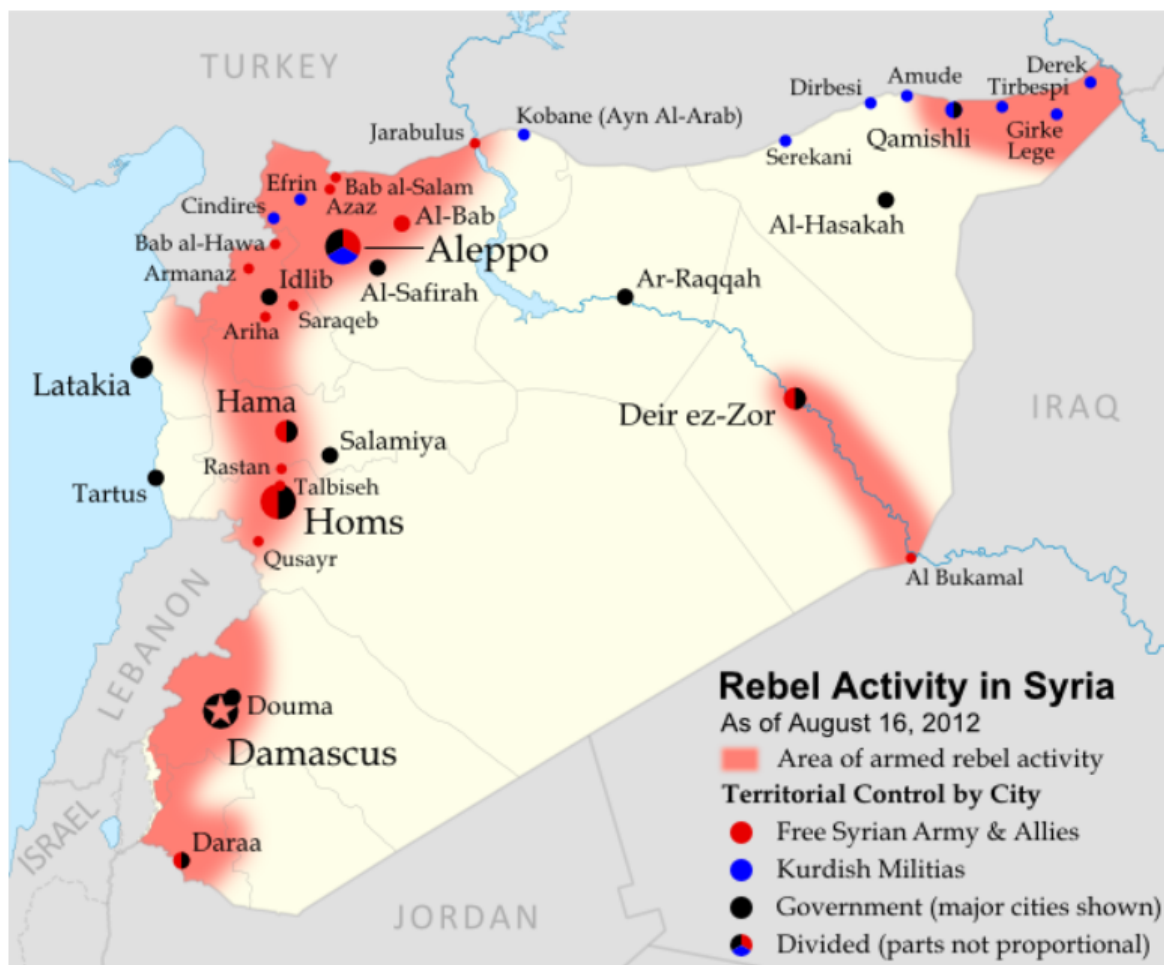
Zdroj: YILDIZ, Kerim, 2005. Kurds in Syria : The Forgotten People [online]. London, UNITED KINGDOM: Pluto Press. ISBN 978-1-84964-306-1. Dostupné z: <http://ebookcentral.proquest.com/lib/natl-ebooks/detail.action?docID=3386278>

3) Mapa hranic Kurdistánu dle Dohody ze Sèvres 1920 (mapa)

Zdroj: M. IZADY, nedatováno. 1920 Treaty of Sevres. Additional Relevant Maps [online] [vid. 2018-07-20]. Dostupné z: <http://www.biblestudying.net/map-kurdistan1.html>

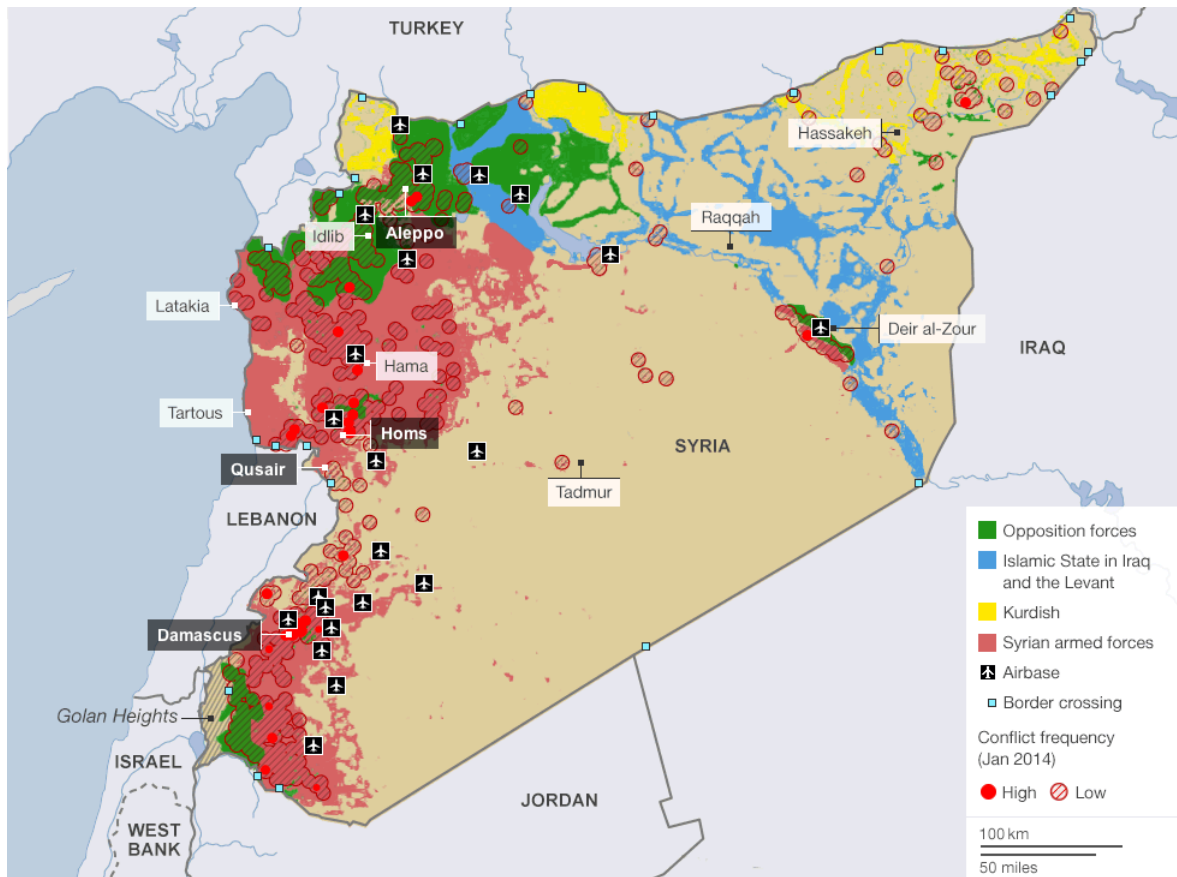
4) Území kontrolované opozicí v srpnu 2012 (mapa)

Zdroj: Syrian Uprising Map: August 2012 (#6) - Political Geography Now. Political Geography Now [online].

Dostupné z: <https://www.polgeonow.com/2012/08/syrian-uprising-map-august-2012-rebels.html>

5) Území pod kontrolou ISIS 2014 (mapa)

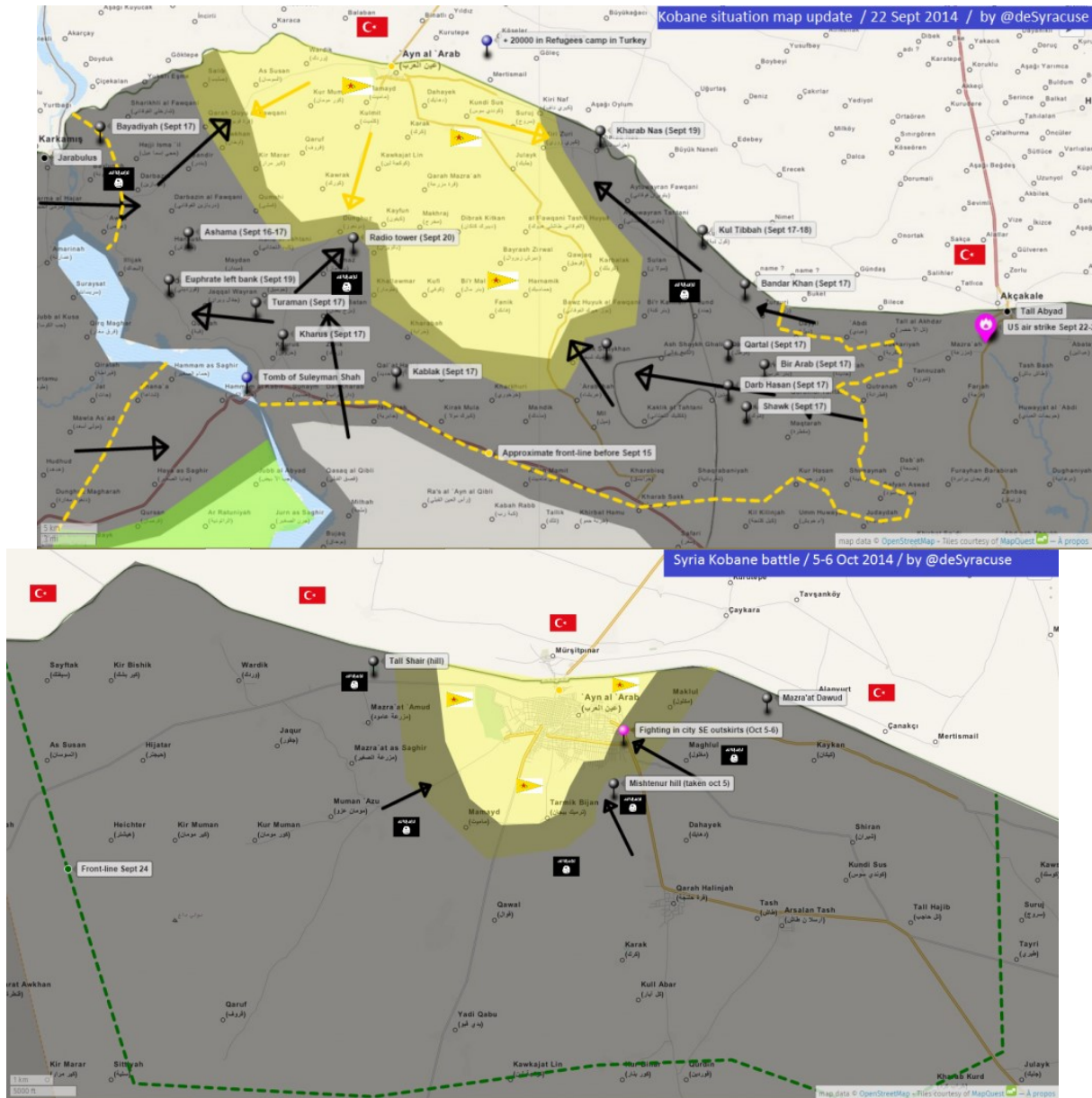
Zdroj: EDMAPS.COM, 2014. « Islamic State » in Maps (on Other Sites). « Islamic State » in Maps (on Other Sites) [online] [vid. 2018-07-23]. Dostupné z: https://www.edmaps.com/html/islamic_state_in_maps.html

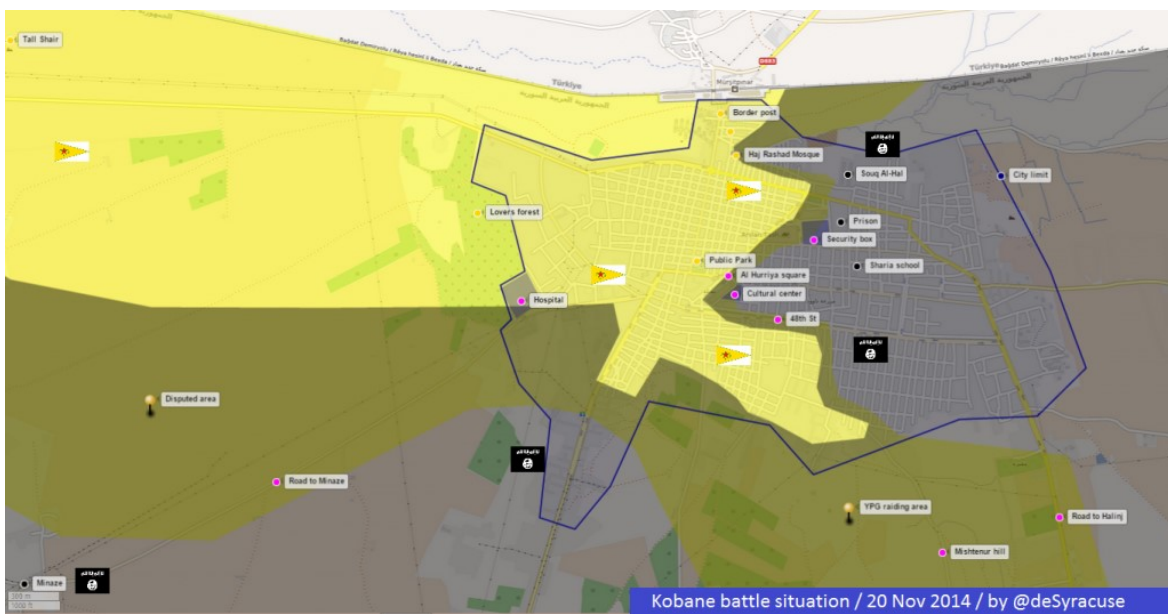
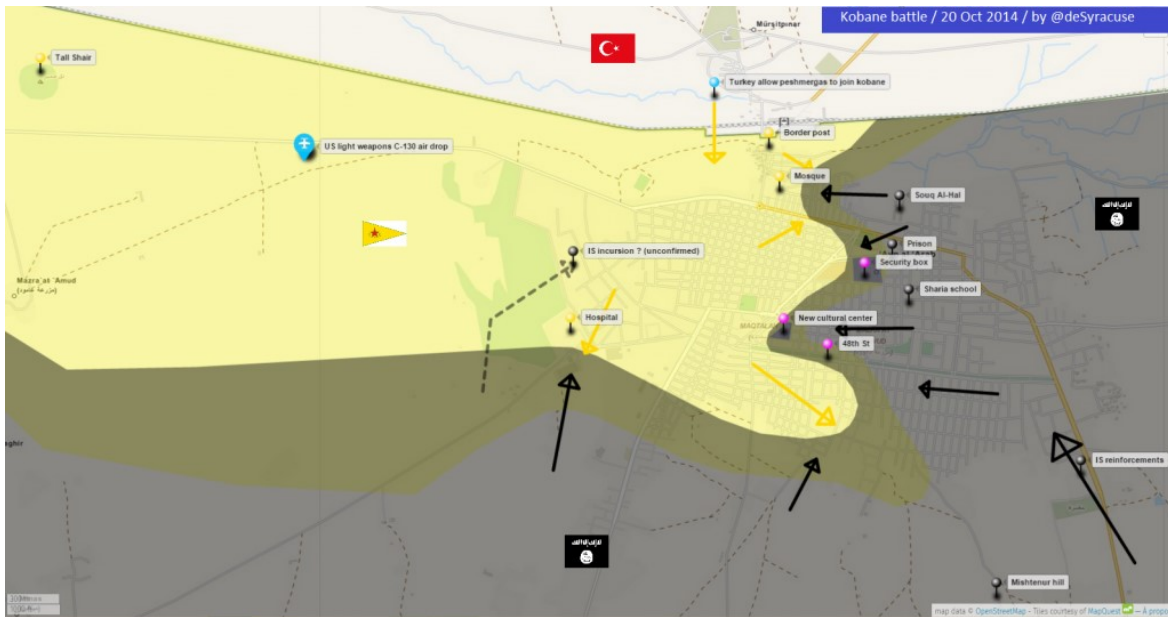
6) Sídlá armádných rad dle nové vojenské struktury SDF (mapa)

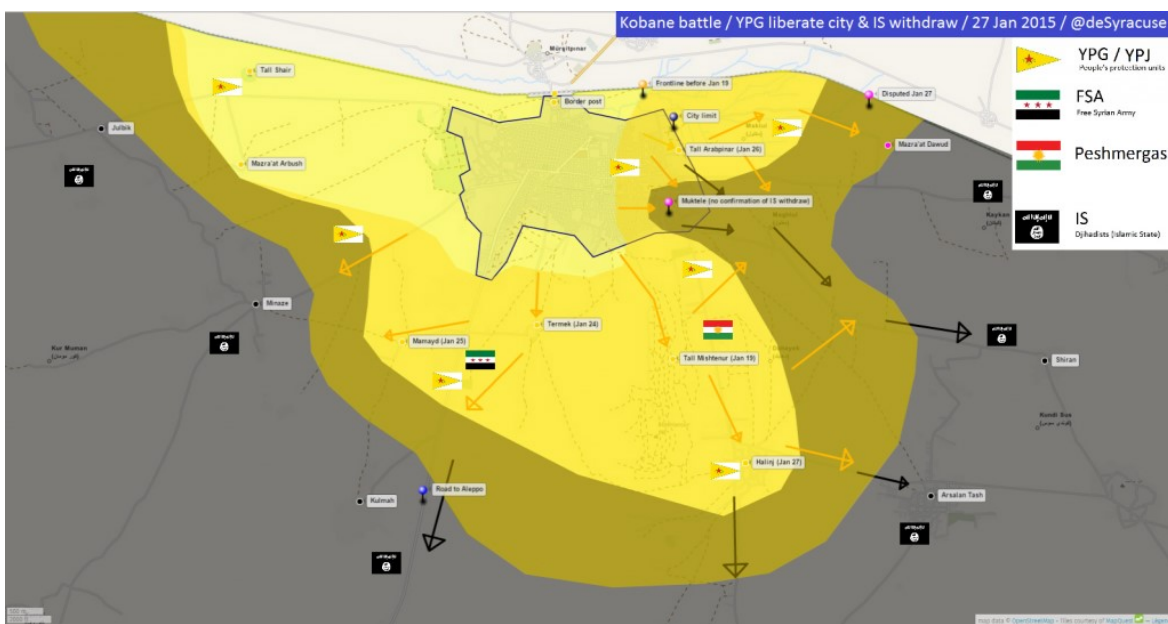
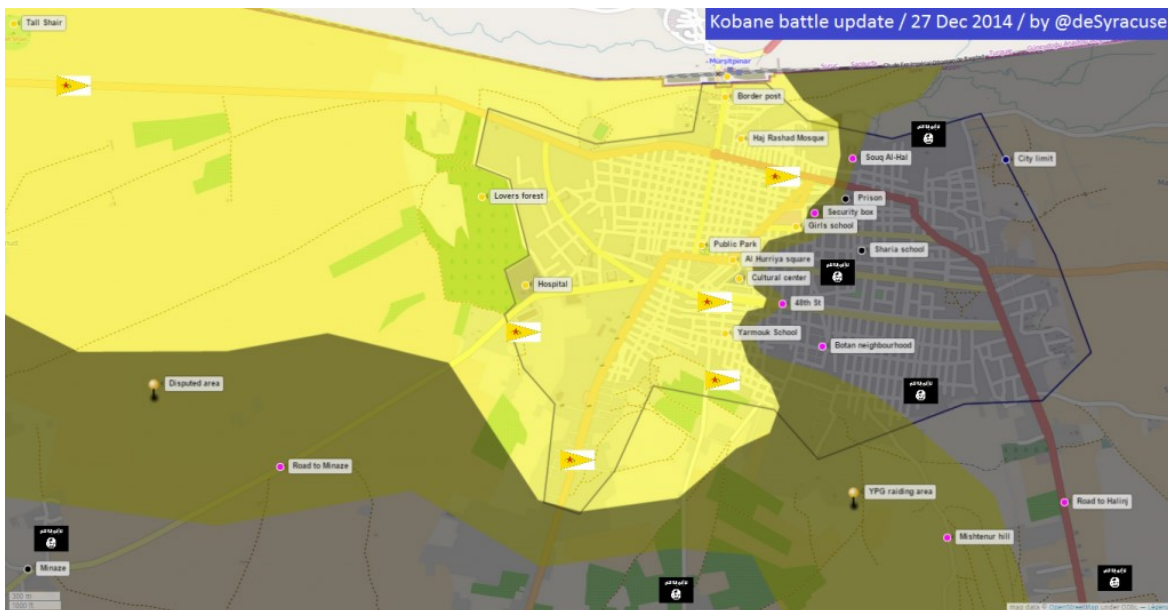

Zdroj: vlastní úprava z International Crisis Group, 2018. Prospects for a Deal to Stabilise Syria's North East. Dostupné z: <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/syria/190-prospects-deal-stabilise-syrias-north-east>

7) Znáznornění průběhu bitvy o Kobani na mapě (mapa)

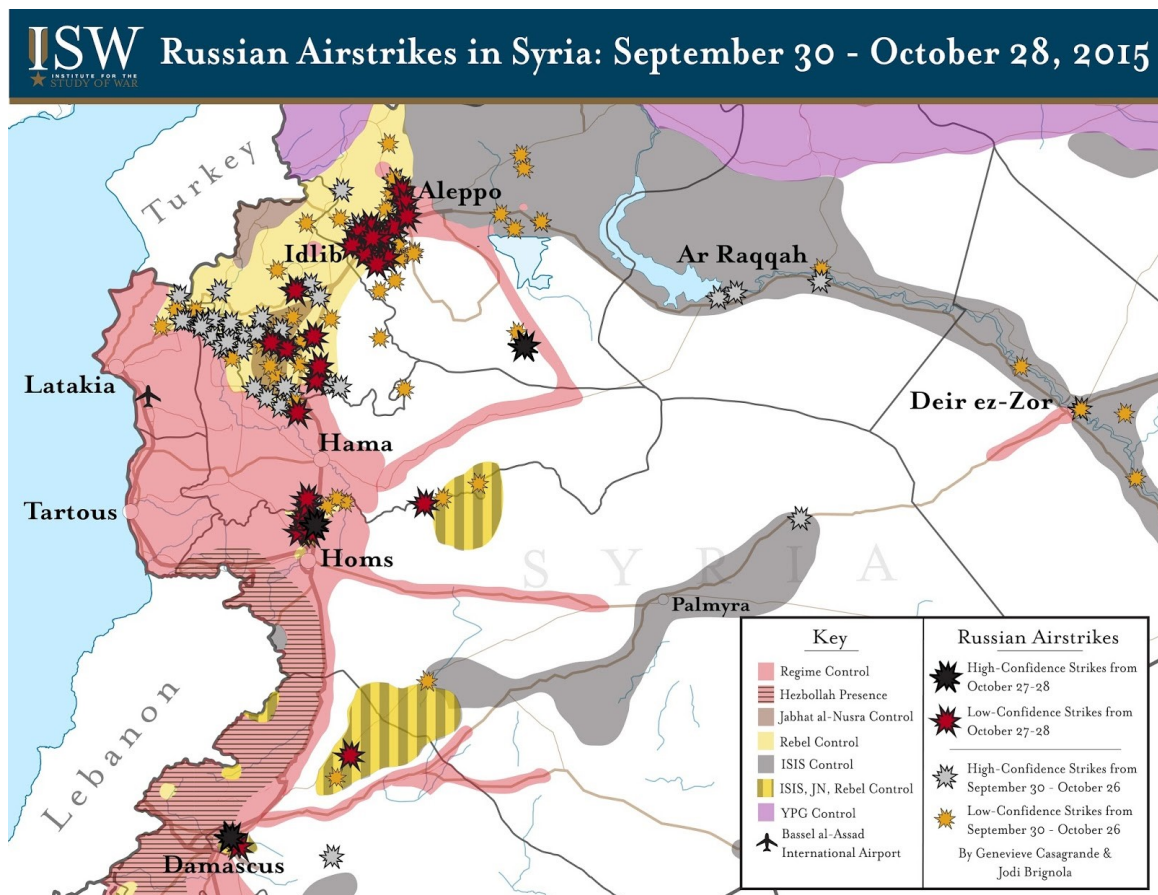

Zdroj: Agathocle de Syracuse | Syria Kobane IS offensive (13 Sept 2014 – 26 Jan 2015).
 Agathocle de Syracuse | Understand modern conflicts [online]. Copyright © Agathocle de
 Syracuse [vid. 23.07.2018]. Dostupné z: <http://www.agathocledesyracuse.com/archives/52>

8) Území kontrolované syrskou armádou a cíle ruských náletů 30.9. -28.11.2015

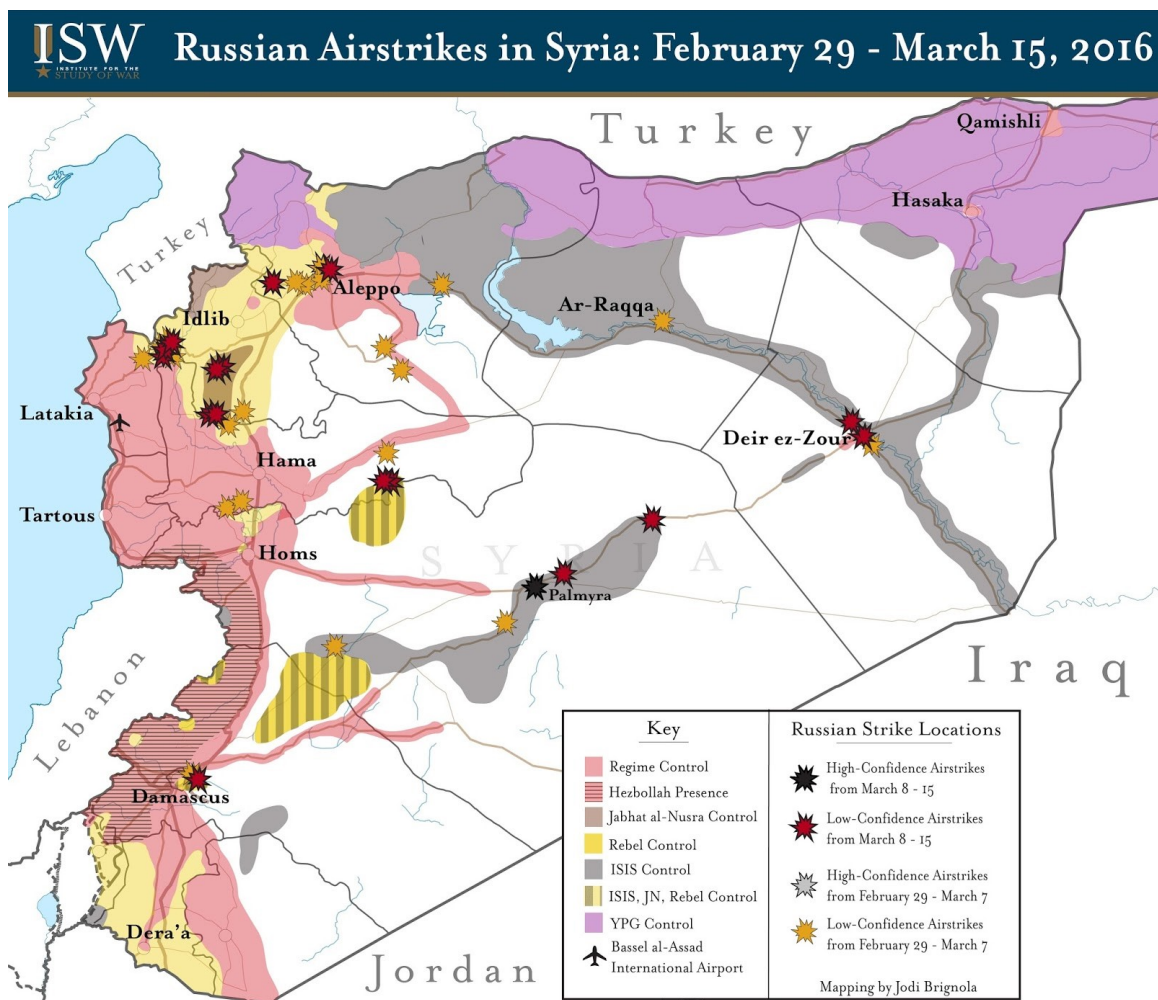
(mapa)

Zdroj: ISW, 2015. RUSSIAN AIRSTRIKES IN SYRIA: SEPTEMBER 30 - OCTOBER 28, 2015. RUSSIAN AIRSTRIKES IN SYRIA: SEPTEMBER 30 - OCTOBER 28, 2015 [online] [vid. 2018-07-20]. Dostupné z: <http://www.understandingwar.org/map/russian-airstrikes-syria-september-30-october-28-2015>

9) Území kontrolované syrskou armádou a cíle ruských náletů 29.2.-15.03.2016

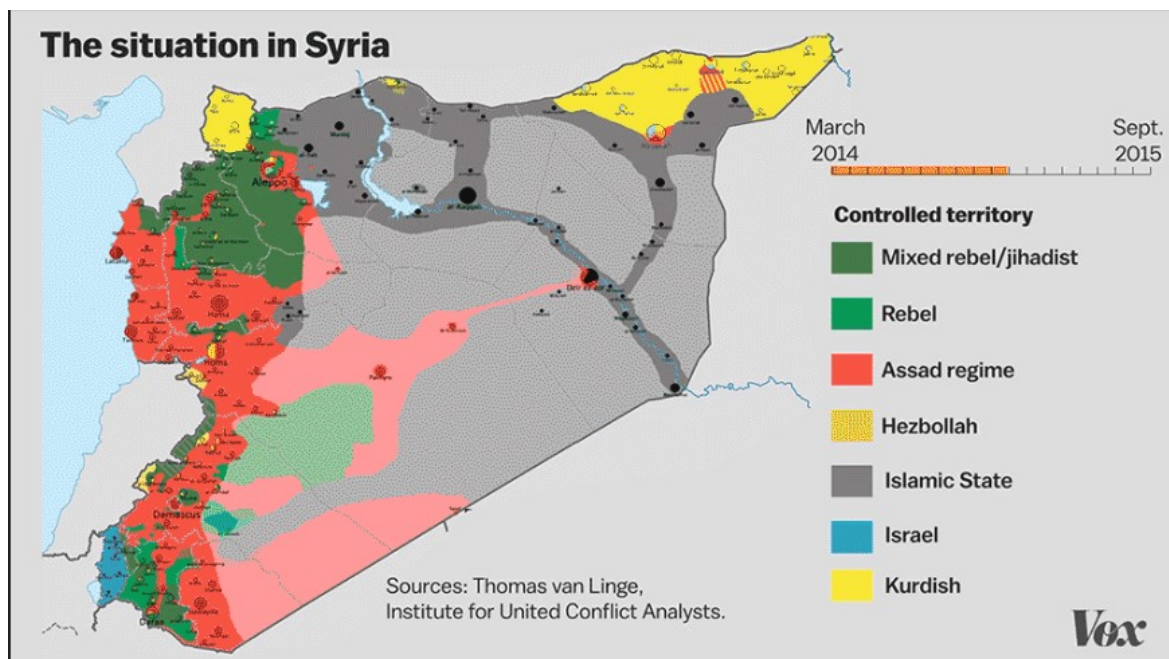
(mapa)

Zdroj: ISW, 2016. RUSSIAN AIRSTRIKES IN SYRIA: FEBRUARY 29 - MARCH 15, 2016. RUSSIAN AIRSTRIKES IN SYRIA: FEBRUARY 29 - MARCH 15, 2016 [online] [vid. 2018-07-20]. Dostupné z: <http://www.understandingwar.org/map/russian-airstrikes-syria-february-29-march-15-2016>

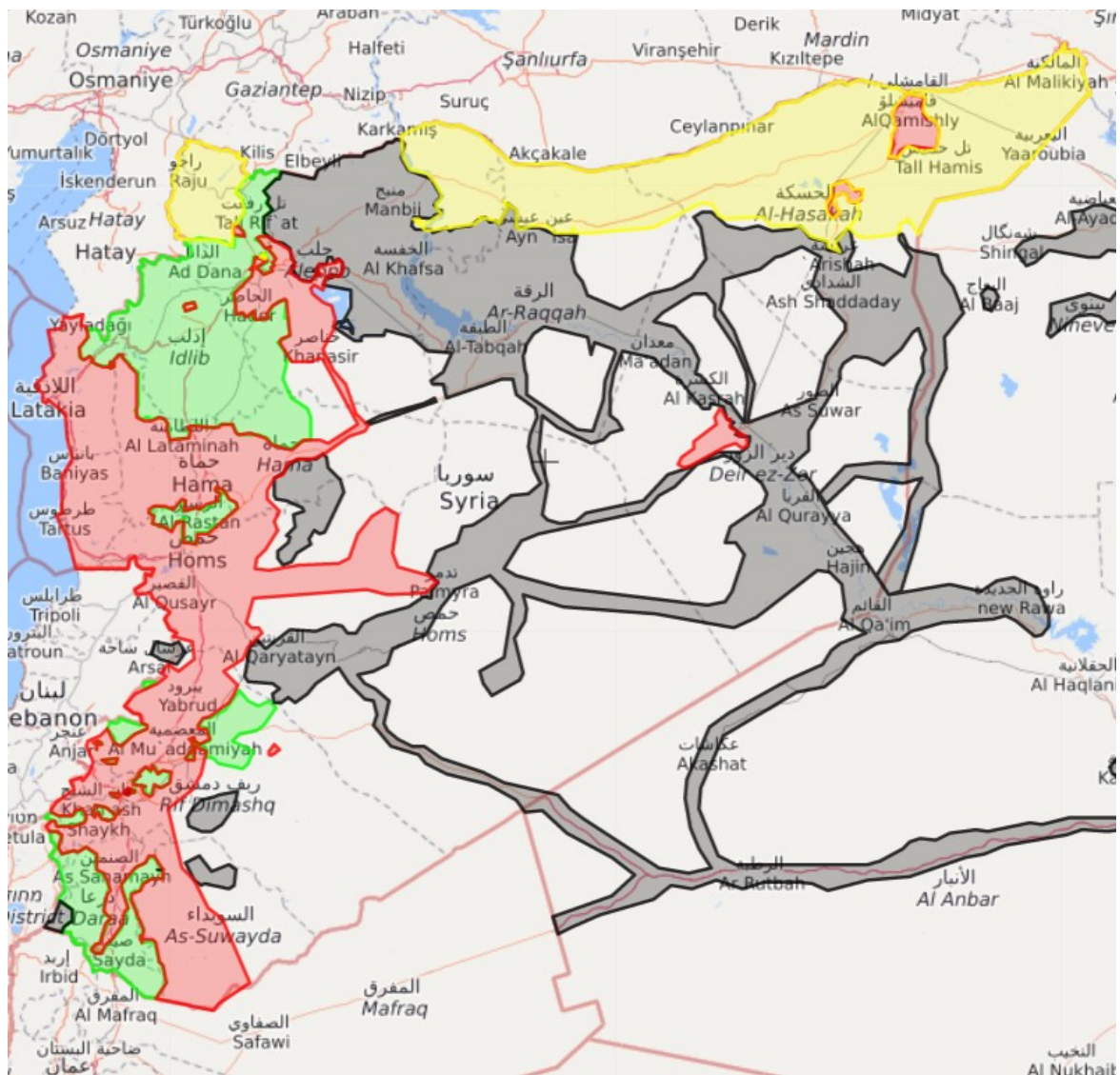
10) Územní ztráty a zisky Kurdů mezi lednem 2015 a březnem 2016 (mapy)

přelom leden/únor 2015

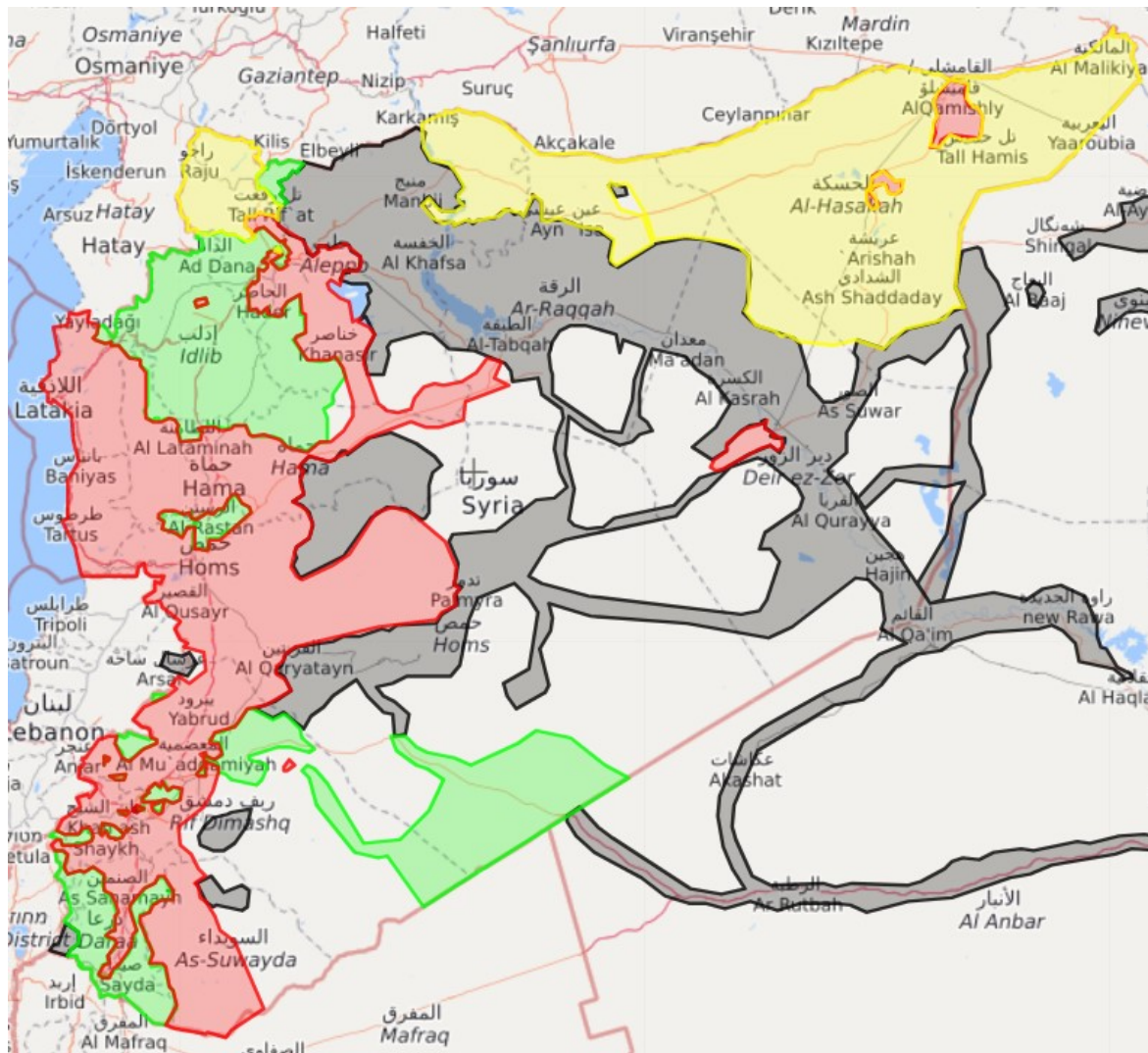
Zdroj: VOX, 2015. The Syrian refugee crisis, in 4 maps and charts. The Syrian refugee crisis, in 4 maps and charts [online] [vid. 2018-07-21]. Dostupné z: <https://www.vox.com/2015/9/5/9265621/syrian-refugee-charts>

5. ledna 2016

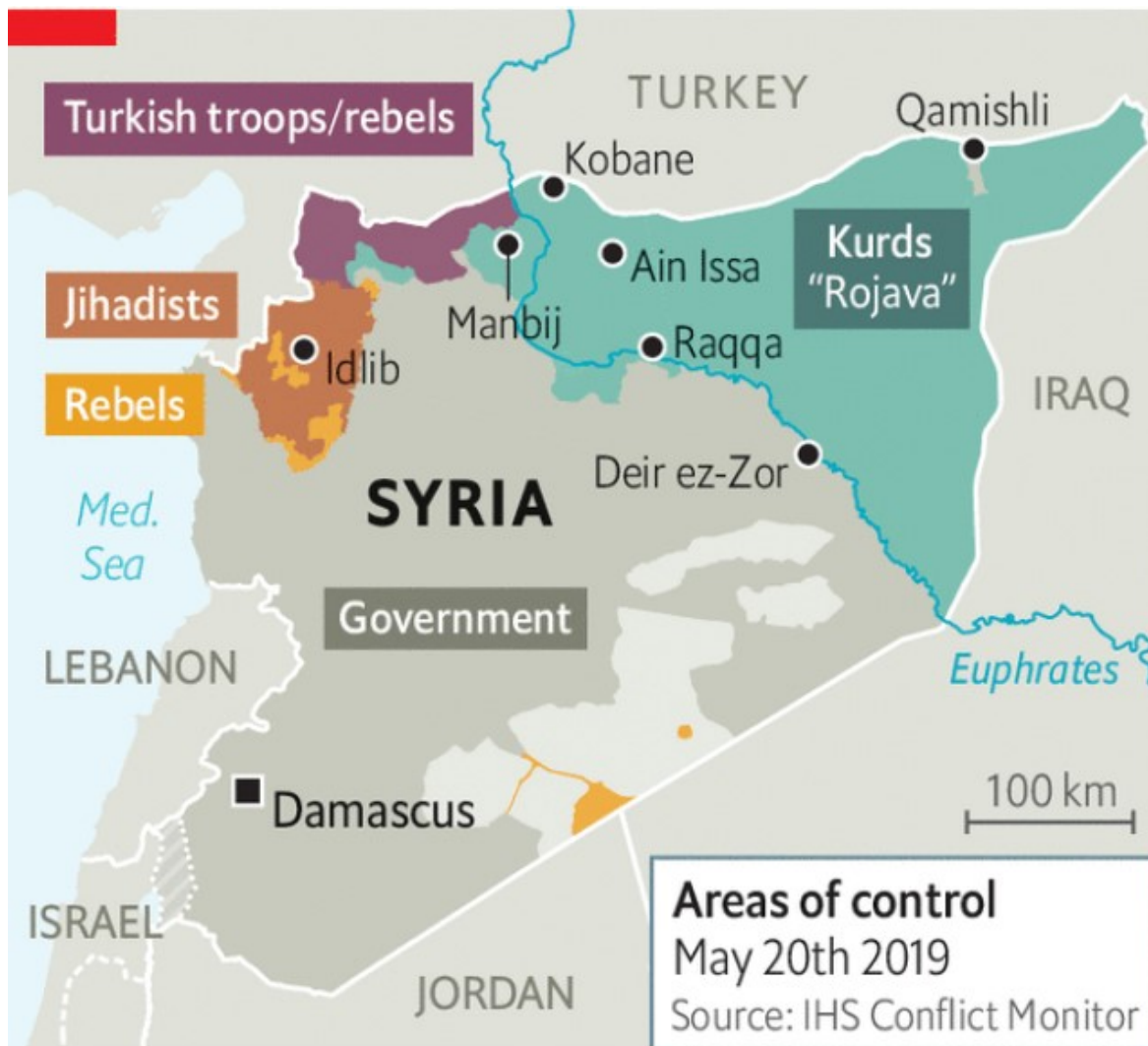
Zdroj: <https://syria.liveuamap.com/en/time/05.01.2016>

17.3. 2016 (den vyhlášení Demokratické federace severní Sýrie)

Zdroj: <https://syria.liveuamap.com/en/time/17.03.2016>

11) Oblast Rojavy k 20.5.2019 (mapa)

The Economist

Zdroj: THE ECONOMIST, 2019. The Kurds are creating a state of their own in northern Syria. *The Economist* [online] [vid. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2019/05/23/the-kurds-are-creating-a-state-of-their-own-in-northern-syria>